

Buurtreputatie, herstructurering en verhuisintentie:

Een case study in Kanaleneiland

Masterscriptie Stadsgeografie (Urban Geography)
Faculteit Geowetenschappen
Universiteit Utrecht
Datum: september, 2014

E.J. Timmerman
Studentnummer: 3489744
E| E.J.Timmerman@students.uu.nl

Buurtreputatie, herstructurering en verhuisintentie:

Een case study in Kanaleneiland

Utrecht, september 2014

Ernst-Jan Timmerman
Studentnummer: 3489744
E | E.J.Timmerman@students.uu.nl

Masterthesis (GEO4-3313)
Universiteit Utrecht
Faculteit Geowetenschappen
Master Stadsgeografie (Urban Geography)

Begeleider: Dr. Matthieu Permentier
Universiteit Utrecht
Faculteit Geowetenschappen

Samenvatting

Kanaleneiland staat al jaren te boek als een probleemwijk, achterstandsbuurt en vogelaarwijk. Al jaren is er een discussie gaande hoe deze buurt het beste kan worden aangepakt. Om tot een gerichte aanpak te komen zijn talloze studies uitgevoerd en er is voor miljoenen, zo niet miljarden geïnvesteerd in deze buurten. Dit onderzoek gaat mee in deze trend en probeert ook te zoeken naar een oplossing voor achterstandsbuurten en Kanaleneiland in het bijzonder.

Onderzoek uit 2006 heeft aangetoond dat zowel de interne als de ervaren reputatie van Kanaleneiland slecht waren. Wanneer gesproken wordt over reputatie wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen drie vormen. De interne reputatie, de externe reputatie en de ervaren (*perceived*) reputatie. Een gevolg was dat de leefbaarheid in de buurt achteruitging en dit leidde tot een verhoogde wens om te verhuizen uit de buurt. In de periode 2006-2014 is veel in Kanaleneiland gebeurd en gedaan om de leefbaarheid te verbeteren. Diverse vormen van herstructurering hebben er plaatsgevonden en sociale projecten zijn op diverse plaatsen opgestart. Sloop en nieuwbouw is ingezet als herstructureringsmiddel om de reputatie van Kanaleneiland te verbeteren. Vanuit dit uitgangspunt is dit onderzoek vorm gegeven. Hoe staat het anno 2014 met de reputatie van Kanaleneiland en de wil om te verhuizen en welke rol heeft sloop en nieuwbouw hierin gespeeld?

Uit onderzoek blijkt dat de interne buurtreputatie van Kanaleneiland significant beter is in 2014 in vergelijking met 2006. De ervaren buurtreputatie is nagenoeg gelijk gebleven in de afgelopen jaren. Een tweede doel van dit onderzoek was om te kijken in hoeverre sloop en nieuwbouw had bijgedragen aan deze verbeterde buurtreputatie. Uit analyses blijkt dat sloop en nieuwbouw wel een bepaalde invloed uitoefent op de buurtreputatie, maar dat deze invloed niet significant te noemen is. Hierbij moet men wel in het achterhoofd houden dat de sloop en nieuwbouw redelijk recent heeft plaatsgevonden en nog altijd aan de gang is. Eventuele effecten van de sloop en nieuwbouw kunnen dus nog plaatsvinden in de toekomst.

Volgens de theorie zou de verbeterde reputatie moeten doorwerken op de verhuisintentie van de bewoners in Kanaleneiland. Deze relatie is in twee fases onderzocht. Allereerst is de verhuisintentie van nu afgezet tegen de intentie om te verhuizen in 2006. Tussen beide metingen zijn geen significante verschillen gevonden en gesteld kan worden dat de intentie om al dan niet te verhuizen de afgelopen jaren gelijk is gebleven. Vervolgens is ook bekeken in hoeverre de ervaren buurtreputatie de verhuisintentie beïnvloedt en wat de rol van sloop en nieuwbouw is. De invloed van de ervaren reputatie blijkt uit analyse niet significant te zijn. De invloed van sloop en nieuwbouw is er wel, alleen is de invloed van sloop en nieuwbouw negatief. Dit houdt in dat bewoners die sloop en nieuwbouw ervaren juist een verhoogde wens hebben om te verhuizen.

De reputatie van Kanaleneiland is de afgelopen jaren absoluut verbeterd alleen heeft dit niet gezorgd voor een lagere verhuisintentie. Ook de rol van sloop en nieuwbouw op zowel de reputatie als de verhuisintentie is op dit moment (nog) beperkt. Toch blijkt uit de perceptie van bewoners dat zij veel vertrouwen hebben in de sloop en nieuwbouw als instrument om de buurt te verbeteren en ook veel vertrouwen hebben in de toekomst van Kanaleneiland. Daarom is de conclusie dat sloop en nieuwbouw niet werkt als herstructureringsinstrument te voorbarig en zal uit toekomstig onderzoek moeten blijken hoe groot de daadwerkelijke invloed van de sloop en nieuwbouw in Kanaleneiland is.

Voorwoord

De scriptie die hier voor u ter inzage ligt, is het resultaat van maanden onderzoek en is geschreven als afronding van mijn master opleiding Stadsgeografie (*Urban Geography*) van de faculteit Geowetenschappen aan de Universiteit Utrecht. Dit onderzoek gaat in op de buurtreputaties en hoe deze kunnen veranderen en is gedaan naar aanleiding van eerder onderzoek gedaan in de periode 2006-2009 door M. Permentier.

Mijn eerste dankwoord gaat uit naar alle respondenten in Kanaleneiland die hebben meegedaan aan de enquête. Zonder de medewerking van alle respondenten was dit onderzoek niet mogelijk geweest. Daarnaast wil ik iedereen bedanken die heeft meegeholpen bij het onderzoek op één of andere manier. Han Gulyás, Marleen Groen, Oscar van Elferen en Wibren van der Sprong wil ik bijzonder bedanken voor het meehelpen tijdens het enquêteren. Daarnaast wil ik mijn medestudiegenoten en ouders bedanken voor het doorlezen van deze scriptie om vervolgens feedback te geven. Mijn laatste woord van dank gaat uit naar mijn begeleider Matthieu Permentier die mij in al die maanden heeft gestimuleerd en daarnaast heeft meegedacht over de verschillende onderwerpen en de feedback die ik gekregen heb.

Ik wens u veel plezier bij het lezen van mijn scriptie.

Ernst-Jan Timmerman

Utrecht, september 2014

Inhoudsopgave

Samenvatting	blz.	5
Voorwoord	blz.	7
Inhoudsopgave	blz.	8
Figuren - tabellen - grafieken	blz.	11
1.0 Inleiding	blz.	12
1.1 Aanleiding	blz.	12
1.2 Doelstelling	blz.	13
1.3 Relevantie	blz.	13
1.3.1 <i>Wetenschappelijke relevantie</i>	blz.	13
1.3.2 <i>Maatschappelijke relevantie</i>	blz.	14
1.4 Probleemstelling	blz.	14
1.5 Leeswijzer	blz.	14
2.0 Theoretisch kader	blz.	15
2.1 Introductie	blz.	15
2.2 De buurt en haar reputatie	blz.	15
2.2.1 <i>Het belang van de buurt</i>	blz.	15
2.2.2 <i>De buurtreputatie en haar definitie</i>	blz.	16
2.2.3 <i>Interne, externe en ervaren buurtreputatie</i>	blz.	16
2.2.4 <i>De opbouw van de buurtreputatie</i>	blz.	17
2.3 De intentie om te verhuizen	blz.	18
2.3.1 <i>Persoonlijke kenmerken en de verhuisintentie</i>	blz.	18
2.3.2 <i>De buurtreputatie en de verhuisintentie</i>	blz.	19
2.3.3 <i>Identificatie met de buurt en de verhuisintentie</i>	blz.	20
2.4 De rol van herstructurering	blz.	20
2.5 Conceptueel model & hypothesen	blz.	23
3.0 Methodologie	blz.	25
3.1 Kwantitatief vs. kwalitatief onderzoek	blz.	25
3.2 De enquête	blz.	26
3.2.1 <i>Opzet</i>	blz.	26
3.2.2 <i>Sampling</i>	blz.	27
3.2.3 <i>Afbakening</i>	blz.	28
3.3 Analyse	blz.	30
3.4 Ethiek	blz.	32
3.5 Kanaleneiland als casestudy	blz.	32
3.5.1 <i>Kanaleneiland, een beschrijving</i>	blz.	32
3.5.2 <i>Ligging</i>	blz.	33
3.5.3 <i>De woningvoorraad</i>	blz.	34
3.5.4 <i>Bevolkingssamenstelling</i>	blz.	36
3.6 Respons en representativiteit	blz.	37
3.6.1 <i>Respons & non respons</i>	blz.	37
3.6.2 <i>Representativiteit</i>	blz.	37

4.0	Buurtreputatie in Kanaleneiland	blz.	40
4.1	De buurtreputatie anno 2006 versus 2014	blz.	40
4.2	Buurtreputatie op basis van persoonlijke kenmerken	blz.	41
	4.2.1 <i>Interne buurtreputatie naar persoonskenmerken</i>	blz.	42
	4.2.2 <i>Ervaren buurtreputatie naar persoonskenmerken</i>	blz.	44
4.3	De perceptie op sloop en nieuwbouw	blz.	45
	4.3.1 <i>Bevolkingssamenstelling en buurtreputatie</i>	blz.	46
	4.3.2 <i>Bevolkingssamenstelling en sloop & nieuwbouw</i>	blz.	46
	4.3.3 <i>Sloop en nieuwbouw en de buurtreputatie</i>	blz.	47
4.4	Factoren achter de buurtreputatie	blz.	48
	4.4.1 <i>De interne buurtreputatie</i>	blz.	49
	4.4.2 <i>De ervaren buurtreputatie</i>	blz.	52
4.5	Conclusie	blz.	53
5.0	De relatie tussen buurtreputatie en verhuisintentie	blz.	55
5.1	De verhuisintentie anno 2006 versus 2014	blz.	55
5.2	Verhuisintentie op basis van persoonlijke kenmerken	blz.	56
5.3	De perceptie ten aanzien van de verhuisintentie	blz.	58
5.4	Factoren achter de verhuisintentie	blz.	60
5.5	Conclusie	blz.	63
6.0	Conclusie	blz.	64
6.1	Beantwoording van de hoofdvraag	blz.	64
6.2	Aanbevelingen	blz.	66
6.3	Reflectie	blz.	67
	Literatuurlijst	blz.	68
	Bijlagen	blz.	73

Figuren - tabellen - grafieken

Figuren:

Figuur 1:	'Exit', 'loyalty' en 'voice' framework	blz. 20
Figuur 2:	Het conceptueel model	blz. 23
Figuur 3:	De subwijk Kanaleneiland binnen de wijk Zuidwest	blz. 29
Figuur 4:	Herstructurering in Kanaleneiland	blz. 33

Tabellen:

Tabel 1:	Bevolkings- en woonkenmerken voor Utrecht, Kanaleneiland en de respondenten	blz. 35
Tabel 2:	Respons en non respons	blz. 37
Tabel 3:	Representativiteit op basis van de Chi-kwadraat Goodness-of-fit toets	blz. 38
Tabel 4:	De buurtreputatie in 2006 & 2014	blz. 40
Tabel 5:	Interne buurtreputatie naar persoonlijke kenmerken	blz. 43
Tabel 6:	Ervaren buurtreputatie naar persoonlijke kenmerken	blz. 44
Tabel 7:	Tevredenheid met de bevolkingssamenstelling * buurtreputatie	blz. 46
Tabel 8:	Tevredenheid met de bevolkingssamenstelling * meer sloop en nieuwbouw	blz. 46
Tabel 9:	Tevredenheid met de bevolkingssamenstelling * sloop en nieuwbouw is goed	blz. 47
Tabel 10:	Perceptie ten opzichte van sloop en nieuwbouw	blz. 47
Tabel 11:	Multiple regressie op de interne buurtreputatie	blz. 51
Tabel 12:	Multiple regressie op de ervaren buurtreputatie	blz. 54
Tabel 13:	De verhuisintentie in Kanaleneiland in 2006 en 2014	blz. 55
Tabel 14:	Verhuisintentie ten opzichte van persoonlijke kenmerken	blz. 57
Tabel 15:	Tevredenheid met de bevolkingssamenstelling * verhuisintentie	blz. 58
Tabel 16:	Samenhang tussen sloop en nieuwbouw en de verhuisintentie van bewoners	blz. 59
Tabel 17:	Logistische regressie op de verhuisintentie	blz. 61

Grafieken:

Grafiek 1:	Veranderingen in het aandeel huur en koopwoningen over de periode 2006-2014	blz. 34
Grafiek 2:	Veranderingen in het aandeel nieuwbouw woningen in de periode 2006-2014	blz. 34

1.0 Inleiding

1.1 Aanleiding

Buurten met een slechte reputatie krijgen in Nederland vaak het stempel van een probleemwijk of achterstandsbuurt. Buurten met een slechte reputatie worden dikwijls gekenmerkt door leefbaarheidsproblemen. Het zijn deze leefbaarheidsproblemen die steeds meer de aandacht krijgen van wetenschappers, beleidsmakers en de media. Door de toenemende aandacht voor leefbaarheidsproblemen zijn ook buurtreputaties steeds belangrijker geworden in het onderzoeksveld van de sociaal geograaf. De nadruk in onderzoeken en beleidsstukken komt steeds vaker te liggen op de gevolgen van negatieve/slechte buurtreputaties. Hoe werkt een slechte reputatie bijvoorbeeld door op het gedrag van de bewoners? Één van de gevolgen van buurtreputaties is in ieder geval dat de intentie om te verhuizen verandert. Iemand die een negatieve perceptie heeft van zijn of haar buurt (negatieve buurtreputatie), heeft een grotere kans om een wil om de buurt te verlaten te ontwikkelen. Dit is iets wat naar voren is gekomen in recent onderzoek (Permentier, 2009).

De wijk Kanaleneiland in Utrecht is een dergelijke probleemwijk. De wijk heeft de twijfelachtige eer om al sinds 1996 landelijk bekend te staan als probleemwijk (Gemeente Utrecht, 2006 & AD, 2007). Kanaleneiland is een wijk die dan ook geen introductie nodig heeft. Krachtwijk, probleemwijk, achterstandswijk, het zijn allemaal termen die geassocieerd kunnen worden met de wijk Kanaleneiland. Deze naoorlogse wijk in het Zuidwesten van Utrecht wordt al jaren gekenmerkt door criminaliteit, overlast, hangjongeren, hoge werkloosheid, verloedering en verval. De vele negatieve publiciteit in de media heeft het imago van Kanaleneiland dan ook flink aangetast onder bewoners en buitenstaanders. Dit zorgt ervoor dat er veel te verbeteren valt op zowel fysiek, economisch en sociaal-maatschappelijk vlak.

De specifieke interesse voor Kanaleneiland in dit onderzoek komt voort uit recent onderzoek dat gedaan is in Kanaleneiland, in de periode 2006-2009 door Permentier (2009). In dit onderzoek stonden drie theoretische concepten centraal namelijk buurtreputatie, de buurt en gedrag (*reputation, neighbourhood and behaviour*). Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de intentie om te verhuizen (het gedrag) groter is/wordt naarmate de reputatie van een buurt verslechtert. Kanaleneiland bleek een buurt met een dergelijk slechte reputatie en waar de wens om te verhuizen 'relatief' groot was onder de bewoners.

De aanhoudende problematiek in de wijk, de benoeming tot Vogelaarwijk in 2007 (NOS, 2007) en de verhoogde aandacht voor leefbaarheidsproblemen heeft geleid tot meerdere initiatieven om de wijk uit het slop te trekken. De gemeente Utrecht ontwikkelde in 2006 en 2007 het Beeldkwaliteitplan en het Wijkactieplan van Kanaleneiland (Gemeente Utrecht, 2006 & Gemeente Utrecht 2007). In beide plannen staat het verbeteren van de buurtreputatie/imago hoog in het vaandel.

Om verbeteringen tot stand te laten komen wordt in Kanaleneiland veel herstructurering toegepast in allerlei vormen. Één vorm van herstructurering is sloop en nieuwbouw en het is dan ook deze vorm van herstructurering die in dit onderzoek centraal staat. In bestaande literatuur wordt vaak geopperd dat sloop en nieuwbouw een goede methode is om leefbaarheidsproblemen aan te pakken, maar een sluitend antwoord is nooit tot stand gekomen. Hierdoor is er tot de dag van vandaag niet bekend of sloop en nieuwbouw een geschikt middel is om leefbaarheidsproblemen op te lossen en zodoende de reputatie van een buurt te verbeteren.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de bijdrage van herstructurering aan een betere buurtreputatie en om vervolgens te kijken in hoeverre dit doorwerkt op de intentie van de bewoners om al dan niet te verhuizen. Is herstructurering daadwerkelijk het juiste instrument om te zorgen voor een betere buurtreputatie? Dit onderzoek voegt dus een vierde theoretisch concept toe in vergelijking met het onderzoek van Permentier (2009). Waar in het onderzoek uit 2009 buurtreputatie, de buurt en gedrag centraal stonden, voegt dit onderzoek dus het concept van herstructurering toe.

In het onderzoek uit 2009 werd bestudeerd hoe de buurtreputatie het gedrag van de inwoners uit deze buurt beïnvloedde in de vorm van verhuisintentie. Dit onderzoek kijkt in hoeverre herstructurering de reputatie van een buurt kan verbeteren en in hoeverre een veranderende reputatie vervolgens doorwerkt in het gedrag (verhuisintentie) van de inwoners. Is de herstructurering zoals omschreven in de diverse plannen van de gemeente Utrecht dus de sleutel tot succes?

1.3 Relevantie

1.3.1 Wetenschappelijke relevantie

Door een vierde theoretisch concept toe te voegen levert dit onderzoek een bijdrage aan de vergroting van de wetenschappelijke kennis op het gebied van buurtreputaties. Ondanks het feit dat buurtreputaties steeds populairder worden onder wetenschappers en beleidsmakers is er nog steeds een hiaat in de literatuur aangaande dit onderwerp (Permentier, 2009). Er wordt regelmatig verondersteld dat er een relatie is tussen de reputatie van een buurt en de tevredenheid over de wijk, alleen is deze relatie zelden aangetoond (Bergeijk et al, 2008). Naast deze relatie wordt ook de dynamiek tussen de reputatie en de verhuisintentie hopelijk duidelijker in de loop van dit onderzoek. De literatuur die al voorhanden is legt voornamelijk de focus op het gedrag van buitenstaanders en hoe die naar een bepaalde buurt en/of buurten kijken, hierbij wordt dus gekeken vanuit de externe buurtreputatie (Permentier, Bolt & Ham, 2007).

Niet alleen bestaat er een gat in de bestaande wetenschappelijke literatuur, er is in dezelfde literatuur ook geen consensus te vinden over de vraag in hoeverre herstructurering helpt bij het verbeteren van een buurtreputatie. Zowel Kleinhans (2005) als Bergeijk et al, (2008) beargumenteren dat er aanwijzingen zijn dat herstructurering bijdraagt aan een betere reputatie van de buurt. Anderzijds wordt ook gesteld dat herstructurering op sommige gebieden juist niet bijdraagt aan de verbetering van de buurtreputatie. Bergeijk et al, (2008, p. 205) concludeert dat herstructurering kan bijdragen aan een betere reputatie, omdat het de visuele kwaliteit van een buurt verbeterd en het economisch belang vergroot. Dit onderzoek hoopt dan ook het wetenschappelijke gat op het gebied van buurtbewoners en buurtreputatie te dichten evenals duidelijkheid te verschaffen in het debat rondom de effecten en de mate van invloed van herstructurering ten aanzien van buurtreputaties.

Dit onderzoek legt de daarnaast net zoals in het onderzoek van Permentier (2009) de nadruk juist op mogelijke reacties vanuit de buurtbewoners op basis van hoe zij hun buurt zien. Deze invalshoek wordt zelden toegepast in onderzoeken en is daardoor nog onderbelicht. Dit onderzoek kijkt dus naar de interne en ervaren buurtreputatie. De interne en ervaren reputatie kunnen niet los van elkaar gezien worden. De interne reputatie wordt mede bepaald door de eervaren reputatie en andersom. Dit onderzoek zal beide concepten onderzoeken vanuit de buurtbewoners. Hiermee volgt dit onderzoek de methode die gehanteerd is in het onderzoek van Bergeijk et al (2008). Er zal dus net als in het onderzoek van Bergeijk (2008) ook in deze enquête gevraagd worden hoe inwoners denken over hun buurt (intern) en aan dezelfde bewoners zal de vraag gesteld worden hoe dat zij denken dat buitenstaanders over hun wijk denken (ervaren).

1.3.2 Maatschappelijke relevantie

De maatschappelijke relevantie van dit onderzoek is op twee manieren verweven in dit onderzoek. Dit onderzoek kijkt of herstructurering een juiste methode is om de reputatie van een buurt en het woongenot onder inwoners te verbeteren. Als dit onderzoek aantoont dat sloop en nieuwbouw een juiste methode blijkt om het slechte imago van een buurt te verbeteren dan kan dit in grotere mate en met grotere zekerheid worden toegepast door beleidsmakers op diverse schaalniveaus en dit zal veel sociaal-maatschappelijke, economische en fysieke problemen in de wijk en in andere wijken kunnen oplossen en in de toekomst doen voorkomen. Uit dit onderzoek blijkt dus of de investeringen in herstructurering gegrond zijn geweest. Herstructurering is een dure ingreep. Mocht uit dit onderzoek naar voren komen dat herstructurering niet bijdraagt aan een betere buurtreputatie, kortom wanneer de doelstellingen van de herstructurering niet behaald worden, dan kan toekomstig overheidsgeld beter aan andere maatschappelijke projecten besteed worden.

1.4 Probleemstelling

Aan de hand van de hier boven beschreven problematiek is de onderstaande probleemstelling geformuleerd, waar in het verloop van dit onderzoeksrapport een antwoord op gegeven zal worden.

"In hoeverre beïnvloedt sloop en nieuwbouw de reputatie van de achterstandswijken volgens de bewoners en in hoeverre werkt de reputatie door op de verhuisintentie van diezelfde bewoners?"

De herstructurering is van invloed op de reputatie van een wijk en daarmee vervolgens ook op de verhuisintentie van de bewoners. De probleemstelling zoals die hierboven is geformuleerd is erg breed. De beantwoording zal dan ook gebeuren aan de hand van een case study in de wijk Kanaleneiland. Deze probleemstelling is daarnaast ook te groot om in één keer te beantwoorden en daarom is de probleemstelling opgesplitst in een drietal deelvragen. Elke deelvraag zal een afzonderlijk aspect van de probleemstelling behandelen en beantwoorden.

- 1) *"Welke vormen van herstructurering hebben er plaats gevonden in de wijk Kanaleneiland (Utrecht)?"*
- 2) *"In hoeverre beïnvloedt de sloop en nieuwbouw de interne- en ervaren buurtreputatie van de inwoners van Kanaleneiland (Utrecht)?"*
- 3) *"In hoeverre beïnvloedt de buurtreputatie de verhuisintentie van de bewoners in de wijk Kanaleneiland (Utrecht) en wat is de rol van sloop en nieuwbouw volgens de bewoners hierin?"*

De buurtreputatie en de verhuisintentie van de bewoners worden dus afgezet tegen de data uit 2006 die verkregen is in het onderzoek gedaan door Permentier (2009). Voor beide concepten zijn dus twee meetpunten. Tussentijds heeft er herstructurering plaatsgevonden in de wijk, in diverse vormen. Er kan dan ook onderzocht worden in hoeverre herstructurering verantwoordelijk is voor de verschillen in de twee verschillende meet momenten. Hierbij moet natuurlijk wel in acht worden genomen dat er ook andere factoren van invloed zijn op de reputatie van een buurt, zoals persoonlijke kenmerken en diverse buurtkenmerken.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2, zal uitvoerig worden ingegaan de concepten buurtreputaties, de buurt, verhuisintentie (gedrag) en herstructurering zal allemaal aan bod komen. Hoofdstuk 3 zal daarna ingaan op de methodologie en de casestudy in Kanaleneiland. De twee daarop volgende hoofdstukken, hoofdstuk 4 en 5 zullen beide gebruikt worden voor de analyse van de data en het geven van antwoorden op de hierboven geformuleerde vragen. Deze twee hoofdstukken monden uit in de uiteindelijke conclusie (hoofdstuk 6) waarin antwoord gegeven wordt op de gestelde probleemstelling.

2.0 Theoretisch kader

2.1 Introductie

Het doel van dit theoretisch kader is om alle begrippen die naar voren zijn gekomen in de inleiding aan elkaar te koppelen. Dit hoofdstuk zal de samenhang tussen de verschillende thema's behandelen en aantonen.

Als eerste zal de buurt en haar reputatie worden behandeld. De buurt en haar reputatie zijn immers twee begrippen die niet los van elkaar kunnen worden gezien en op een aantal manieren met elkaar verbonden zijn. Ten tweede komt de verhuisintentie aan bod. De intentie om te verhuizen wordt in grote mate bepaald door de uitkomst van de buurtreputatie. Ten derde wordt ingegaan op herstructurering en hoe dit zich verhoudt tot de anderen. Daarnaast zijn er nog een aantal andere variabelen die invloed kunnen uitoefenen op de reputatie van een buurt en/of de verhuisintentie van de bewoners uit die buurt. Deze variabelen komen in de verschillende paragrafen aan de orde. De gevonden verhoudingen creëren door de paragrafen heen een conceptueel model. Aan de hand daarvan worden op het einde een drietal hypothesen geformuleerd.

2.2 De buurt en haar reputatie

2.2.1 Het belang van de buurt

De buurt dient als het vertrekpunt van dit theoretisch kader, omdat de buurt de belangrijkste rol vertolkt in de opbouw van de buurtreputatie. Voordat hier verder op ingegaan wordt moet er echter eerst een stap terug gedaan worden: "Is de buurt nog van belang in deze tijd?". De discussie rondom het belang van de buurt komt aan bod in diverse artikelen, waaronder het artikel van Van Kempen (2010), hierin vraagt Van Kempen zich af hoeveel de buurt er nu nog daadwerkelijk toe doet. Aan het eind van het artikel volgt dan ook de conclusie dat de buurt steeds meer haar betekenis verliest. Van Kempen (2010) stelt dan ook dat de buurt steeds minder belangrijk wordt doordat mensen tegenwoordig veel meer buiten de buurt hun sociale contacten creëren en onderhouden. Van Kempen (2010) maakt hierbij wel een kanttekening dat voor sommige groepen de buurt nog steeds belangrijk is. Voor jongeren, ouderen, armen en etnische minderheden is de buurt nog steeds een belangrijke plaats voor het maken en onderhouden van sociale contacten.

Van Kempen is niet de enige die tot deze conclusie komt. Van Kempen wordt ondersteund door diverse andere wetenschappers (Wellman, 1979, Wellman & Leighton, 1979 & Sampson, 1999). De samenleving is namelijk aan een verandering onderhevig en is van een buurt georiënteerde samenleving omgeslagen in een persoonsgeoriënteerde samenleving. Waar vroeger de buurt een belangrijke rol vertolkte in het maken van sociale contacten is deze rol nu verschoven naar de persoon binnen de buurt. Waar vroeger de buurt als relevant gezien werd voor de sociale en sociaaleconomische uitkomsten van bewoners moet er tegenwoordig gekeken worden naar de activiteiten van bewoners (Van Kempen, 2010). Als er tegenwoordig gesproken wordt over het maken van sociale contacten, moet er gedacht worden aan een gemeenschap en niet aan een buurt (Dijst, 2013). Een gemeenschap kan zowel binnen als buiten een buurt ontstaan en daarom moeten beide concepten ook niet worden vergeleken (Wellman, 2005).

Ondanks de conclusie van Van Kempen (2010) vertolkt de buurt op een aantal punten nog steeds een belangrijke rol. Voor veel mensen blijft de buurt, waarin ze wonen namelijk een afspiegeling van hun eigen sociale status (Bourdieu, 1984, Firey, 1945, Kempen, 1997 & Suttles, 1972). Mensen is er dus alles aangelegen om in een zo goed mogelijke buurt te wonen. Daarnaast speelt de buurt een belangrijke rol in de opbouw van de reputatie van diezelfde buurt. De reputatie van een buurt wordt opgebouwd door verschillende kenmerken/aspecten binnen de buurt. Er is dus een sterke samenhang aanwezig tussen de kenmerken/aspecten van een buurt en de reputatie van de buurt (Wassenberg, 2004). Daarnaast speelt ook de geschiedenis van de buurt een rol in hoe een reputatie voor een buurt wordt opgebouwd en hoe een reputatie

vaak ook heel lang gehandhaafd blijft (Massey, 1995). In het verdere verloop van dit hoofdstuk zal hierop verder worden ingegaan.

2.2.2 De buurtreputatie en haar definitie

Reputaties worden overall aan vastgeplakt, variërend van een buurt tot aan personen en alles wat daartussen ligt. Dit onderzoek wil de vergelijking trekken met het onderzoek gedaan in de periode 2006-2009 door Permentier (2009). Daarom wordt in dit onderzoek dezelfde definitie gehanteerd, die geformuleerd is door Hortulanus (1995). Hortulanus (1995), ziet de buurt als een spiegel en symbool van de positie dat een huishouden inneemt in de maatschappij. Daarnaast is het een afspiegeling van de voorkeuren en de leefstijl van de bewoners. Hortulanus formuleert dit als volgt;

“Reputation refers to the meaning and esteem that residents and other involved parties attribute to a neighbourhood. Reputation also refers to the relatively stable image a neighbourhood has among city residents and to its place in the urban neighbourhood hierarchy”. (Engelse vertaling¹)

Walter Firey (1945) was een socioloog die het fenomeen buurtreputaties als één van de eerste onderzocht en verwoordde. Firey schreef dat de buurt naast een functionele, sociale en economische waarde ook een symbolische en sentimentele waarde heeft voor haar bewoners. Bewoners zien de buurt als een maatstaf voor hun eigen status. De buurt waarin iemand woont, kan zodoende gezien worden als een indicator voor de sociale status van een individu (Suttles, 1972). De buurt kan gebruikt worden als een reflectie op de voorkeuren en de positie van iemand in de samenleving (Kempen, 1997). De buurt is daarmee meer dan alleen de locatie van de woning: Het is een consumptiegoed en symboliseert een individu's mate van prestige (Bourdieu, 1984).

2.2.3 Interne, externe en ervaren buurtreputatie

Buurtreputaties worden opgebouwd op basis van een significante groep mensen die allen hun mening geven omtrent de buurt. Er kunnen echter verschillende meningen zijn omtrent een buurt. Op die manier ontstaan er verschillende groepen en reputaties. Zodoende is het mogelijk dat er meerdere reputaties ontstaan voor een bepaalde buurt (Suttles, 1968). Ondanks dat er tussen deze verschillende reputaties een sterke correlatie aanwezig is, wil dit dus niet zeggen dat elke reputatie hetzelfde is (Curtis & Jackson, 1977). De verschillende reputaties komen tot stand doordat er verschillen zijn tussen de verschillende groepen. Doordat de eigenschappen van de personen tussen de groepen verschillen, verschillen ook de reputaties. Zo verschillen de reputaties tussen bewoners en buitenstaanders van een buurt. Bewoners hebben namelijk de neiging om de buurt beter of hoger te beoordelen op voorhand in vergelijking met buitenstaanders, puur op basis van het feit dat het hun buurt is (Clark & Caldwell, 1973). Daarnaast hebben bewoners veel meer kennis van de buurt en kunnen zij op die manier op een veel kleiner schaalniveau nauwkeuriger hun buurt beoordelen (Hastings & Dean, 2003 & Wacquant, 1993).

Al deze verschillende reputaties hebben ertoe geleid dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen de interne, externe en ervaren reputatie van een buurt (Arthurson, 2001 & Hastings & Dean, 2003). De interne buurtreputatie is de reputatie die door de bewoners wordt toegekend aan hun eigen wijk. (Hortulanus, 1995 & Permentier, 2009). De externe reputatie beschrijft de reputatie vanuit de ogen van de buitenstaander. (Hortulanus, 1995 & Permentier, 2009). Deze externe reputatie is dus opgebouwd aan de hand van de vereenvoudigde beelden die buitenstaanders hebben over een bepaalde buurt (Suttles, 1972).

Naast deze twee vormen van reputatie is er ook nog een derde vorm van reputatie te onderscheiden. In de Engelstalige literatuur wordt gesproken over de *perceived* buurtreputatie. In dit onderzoek zal dit vrij vertaald worden naar het Nederlands onder de term ervaren buurtreputatie. Het draait erom hoe bewoners denken dat buitenstaanders de leefbaarheid in hun buurt beoordelen (Goffman, 1963 & Permentier, 2009). Het kan dus

¹ De definitie is in het Engels geformuleerd en niet vertaald om eventuele fouten in de vertaling te voorkomen.

voorkomen dat bewoners de buurt zelf als goed ervaren, maar dat de ervaren reputatie nog steeds negatief is. (Permentier, Bolt & Ham, 2007). Reputatie draait daarmee grotendeels om de sociale status van een buurt (Skifter Andersen, 2008).

2.2.4 De opbouw van de buurtreputatie

Nu duidelijk is dat er diverse vormen van buurtreputaties aanwezig zijn is het van belang om te kijken hoe deze reputaties zijn opgebouwd. In de literatuur zijn tal van buurtkenmerken beschreven die allemaal bijdragen aan het bepalen van de reputatie van een buurt. Omdat dit onderzoek voortborduurde op het onderzoek van Permentier (2009) zullen dezelfde buurtkenmerken gehanteerd worden. Door dezelfde buurtkenmerken te hanteren, is het mogelijk om een vergelijking te maken tussen de beide onderzoeken. Dit komt doordat er dan gebruik wordt gemaakt van dezelfde variabelen. Het onderzoek uit 2009 hanteert drie buurtkenmerken gebaseerd op een zelf gemaakte verdeling (Permentier, 2009).

Het eerste kenmerk bevat de functionele factoren binnen een buurt. Functionele karakteristieken van een buurt bestaan uit de locatie en toegankelijkheid van een buurt. Daarnaast speelt ook het voorzieningenniveau een belangrijke rol. De aanwezigheid van winkels, groenstroken en speelplekken zijn belangrijke factoren bij het bepalen van de buurtreputatie (Hastings & Dean, 2003 & Power, 1997). Er zijn ook wetenschappers die de aanwezigheid van voorzieningen niet van belang achten voor de buurtreputatie. Deze groep wetenschappers stelt namelijk dat objectieve buurtkenmerken niet de subjectieve perceptie van bewoners kunnen verklaren (Hortulanus, 2000). Tot slot zijn er ook wetenschappers die kiezen voor een middenweg door te stellen dat alleen voorzieningen van een hoog niveau van invloed zijn op de buurtreputatie (May, 2004 & Skifter Andersen, 2008).

Het tweede kenmerk omvat de fysieke factoren in een buurt. Hierbij draait het om de algemene uitstraling van een buurt. Daarbij moet de dichtheid van de bebouwing, het onderhoud van de gebouwen, de openbare ruimte en de infrastructuur in acht worden genomen (Gärling, 1976). Buurten uit de naoorlogse periode (1950-1970) hebben vaker een slechtere reputatie dan vooroorlogse buurten. Deze naoorlogse buurten worden gekenmerkt door een slechte bouwkwaliteit en een saaie uitstraling. Ook dit werkt door op het beeld dat mensen zich over een bepaalde buurt vormen (Skifter Andersen, 2002 & Wassenberg, 2004).

Het derde en laatste kenmerk zijn de sociale factoren in de buurt. Met de sociaal-culturele en sociaaleconomische samenstelling van een buurt zijn direct de twee belangrijkste aspecten genoemd achter de reputatie van een buurt (Bauder, 2001). Bij dezen twee aspecten moet gedacht worden aan inkomen, werkloosheid, etniciteit en opleidingsniveau (Suttles, 1972). Deze aspecten komen verderop bij de buurtintentie nader aan de orde. Het zijn deze drie buurtkenmerken die de reputatie van een buurt grotendeels bepalen.

Naast deze kenmerken speelt ook de geschiedenis van de buurt een belangrijke rol in de opbouw van de reputatie. Iedere plaats heeft een bepaalde historie die mede van invloed is op de reputatie van die plaats (Massey, 1995). Het is de historie die er voor kan zorgen dat de reputatie van een buurt jarenlang slecht blijft. Ondanks dat de buurtkenmerken achter de buurtreputatie sterk verbeterd zijn, kan een buurt nog steeds voor een hele lange tijd een negatieve invloed hebben op de reputatie (Hastings & Dean, 2003). Dit beeld wordt mede in stand gehouden door de media. De aandacht vanuit de media kan in bepaalde buurten een belangrijke rol spelen. Buurten die historisch gezien gekenmerkt worden door een slechte buurtreputatie zullen ook nog vaak zo in de media worden afgeschilderd.

Incidenten in zulke buurten worden dan breed uitgemeten en aangedikt met oude en slechte beelden. De slechte gebeurtenis in de buurt wordt zodoende vertaald naar een slechte gebeurtenis in een slechte buurt (Ouweland et al, 2008). De geschiedenis zorgt er dan voor in combinatie met de media dat het idee van buurtreputatie omslaat in stigmatisering (Harvey, 2001). Het is belangrijk dat het onderscheid tussen beide begrippen duidelijk is omdat er wezenlijke verschillen aanwezig zijn tussen beide concepten. In tegenstelling

tot reputatie duidt een stigma meer op een anomalie. Reputatie is een veel neutraler concept in tegenstelling tot een stigma dat zowel een negatieve als een positieve waarde kan hebben (Harvey, 2001, Blokland, 2009 & Arthurson, 2012). De buurtkenmerken bepalen dus, in combinatie met de historie van een wijk de reputatie van een buurt. Het is vervolgens de reputatie van een buurt die de sociale status weerspiegelt van de bewoners uit de desbetreffende buurt.

Kort samengevat kan, op basis van de bestaande literatuur, gesteld worden dat de functionele, fysieke en sociale factoren binnen een buurt de reputatie van een buurt bepalen. Daarbij speelt ook de geschiedenis en de media-aandacht een belangrijk rol. Deze laatste twee factoren kunnen er toe leiden dat een buurt een negatieve reputatie behoudt, ondanks dat de factoren achter de buurtreputatie wel significant verbeterd zijn. In dit geval kan ook gesproken worden over een gestigmatiseerde buurt. Daarnaast is aangetoond dat er diverse vormen van reputatie te onderscheiden zijn. Hier is vooral de ervaren buurtreputatie van bewoners van belang omdat die vorm van reputatie gezien kan worden als een afspiegeling van de sociale status van de buurt en haar bewoners in de maatschappij. Daarmee kan de buurt gebruikt worden als een reflectie op de voorkeuren en de positie van een individu in de samenleving.

2.3 De intentie om te verhuizen

Nu duidelijk is wat het belang van de buurt is en hoe de buurt en buurtreputatie zich tot elkaar verhouden, is de volgende stap om te kijken hoe beide concepten een rol spelen in het bepalen van de verhuisintentie onder bewoners. De verhuisintentie wordt bepaald door diverse factoren. Het gedrag van mensen, waaronder verhuizen valt is allereerst heel erg persoonsgebonden. Persoonlijke kenmerken spelen dan ook een grote rol. Daarnaast spelen ook de reputatie een belangrijke rol en de identificatie van bewoners met de buurt.

2.3.1 Persoonlijke kenmerken en de verhuisintentie

Uit de bestaande literatuur is gebleken dat de buurtreputatie invloed kan hebben op de verhuisintentie van de bewoners. (Mead, 1934, Tsfati & Cohen, 2003, Permentier, 2009 & Permentier, 2013). Mead (1934) concludeert dat de manier waarop bewoners de ervaren buurtreputatie ervaren uiteindelijk invloed kan hebben op de intentie om te verhuizen uit een specifieke buurt. Dit komt doordat, een negatief ervaren buurtreputatie sterk het zelfbeeld van mensen aantast. Onderzoek naar verhuisgedrag laat echter vele factoren zien die de intentie om te verhuizen kunnen beïnvloeden. Clark & Dieleman (1996) tonen in hun onderzoek aan dat de intentie om te verhuizen sterk afhankelijk is van een groot aantal persoonlijke kenmerken en dat niet alleen de reputatie van een buurt hierbij een rol speelt.

- ✓ Leeftijd: De bestaande literatuur laat zien dat naarmate mensen ouder worden de intentie om te verhuizen af neemt. Jonge mensen hebben veel sterker en vaker de intentie om te verhuizen. Dit is te verklaren door de vele veranderingen waaraan hun leven onderhevig is. Hierbij moet gedacht worden aan veranderingen op het gebied van onderwijs en werk en in de wooncarrière (Boehm, 1981);
- ✓ Geslacht: Onderzoek van Lee, Oropesa & Kanan (1994) toont aan dat over het algemeen vrouwen vaker de intentie hebben om te verhuizen dan mannen.
- ✓ Huishoudenssamenstelling: Singles hebben een grotere verhuisintentie dan bijvoorbeeld gezinnen met kinderen. Singles zijn over het algemeen nog niet permanent gesetteld en hebben ook een stuk minder beperkingen (Clark & Dieleman, 1996).
- ✓ Etniciteit: Etnische minderheden (allochtonen) wonen vaak in achterstandswijken onder slechte omstandigheden en in vervallen huizen. Hierdoor is de intentie om te verhuizen onder deze groep groot (Lee, Oropesa & Kanan, 1994). Discriminatie op de huizenmarkt en zowel verbaal als fysieke agressie buiten de etnische gemeenschap vormen echter hoge barrières om de intentie ook daadwerkelijk om te zetten in verhuisgedrag (Galster, 1999).
- ✓ Opleidingsniveau: Onderwijs vertoont een positieve relatie met de intentie om te verhuizen (Clark & Dieleman, 1996).

- ✓ Arbeidsparticipatie: Ook arbeidsparticipatie vertoont een positieve relatie met de verhuisintentie (Clark & Dieleman, 1996).
- ✓ Inkomen: Inkomen vertoont ook een positieve relatie met de intentie om te verhuizen (Mulder, 1993). Gesteld wordt dat hoe hoger het inkomen is, hoe lager de beperkingen zijn om te verhuizen. Tevens worden hogere inkomens vaak geassocieerd met werkgerelateerde migraties (Ham, 2002).
- ✓ Eigendomsrecht: Kopers hebben een lagere intentie om te verhuizen dan huurders. Allereerst zijn de kosten rondom kopen en verkopen veel hoger dan bij huren en ten tweede zijn kopers over het algemeen meer tevreden over hun huidige huis en buurt (Parkes & Kearns, 2003 & Ham & Feijten, 2008).
- ✓ Woontduur (hoelang woont iemand al in de buurt?): het is bekend dat bewoners naar mate ze langer in een bepaalde buurt wonen de reputatie van de buurt ook hoger gaan beoordelen.

2.3.2 De buurtreputatie en de verhuisintentie

Vroeger werd de intentie van bewoners om te verhuizen bepaald door de mate van tevredenheid over de buurt (Lee, Oropesa & Kanan, 1994 & Lu, 1998). Tegenwoordig speelt de ervaren buurtreputatie een belangrijke rol in het bepalen van de verhuisintentie. Bewoners die ontevreden zijn over de kwaliteit van de buurt hebben een grotere kans om te verhuizen dan bewoners die wel tevreden zijn (Parkes & Kearns, 2003). Dat de buurtreputatie een rol speelt bij het bepalen van iemands verhuisintentie komt ook naar voren in het onderzoek van Amérigo (2002).

In dit onderzoek wordt gesteld dat de verhuisintentie mede wordt bepaald door drie onafhankelijke buurtkenmerken. Fysieke, sociaaleconomische en sociaaldemografische buurtkenmerken spelen allemaal een rol bij het bepalen van de verhuisintentie. Deze drie kenmerken komen grotendeels overeen met de drie factoren uit paragraaf 2.2, die de buurtreputatie bepalen in het onderzoek van Permentier (2009). Tegenwoordig bepaalt niet alleen de mate van tevredenheid van een buurt onder bewoners de verhuisintentie, maar speelt ook de sociale status een rol (Permentier, 2009). Deze sociale status is een weergave van de ervaren buurtreputatie (Skifter Andersen, 2008). Wanneer een individu de kans krijgt om een stap te maken op de huizenmarkt waarbij tevens een hogere sociale status wordt verkregen, zal die persoon de kans niet zo snel laten schieten.

Het leven van mensen is onderhevig aan allerlei veranderingen. Deze *'life course approach'* is ook van toepassing op de huizenmarkt. Wanneer iemand stappen maakt op de sociale ladder zullen zijn eisen veranderen. Een goede buurt voor één persoon is misschien een slechte buurt wanneer er een gezin gesticht wordt. Tevens veranderen gedurende iemands leven de persoonskenmerken zoals die zojuist zijn toegelicht. Al deze factoren zorgen ervoor dat de eisen en wensen van mensen veranderen en zodoende verandert de buurtreputatie en de roep om een grotere sociale status continu (Clark & Dieleman, 1996).

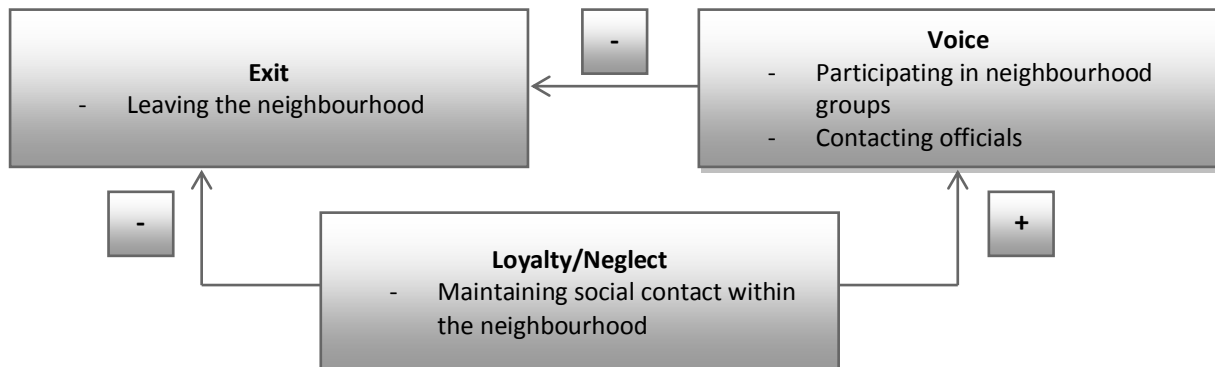
De verhuisintentie is de voorloper op het uiteindelijke verhuizen (het gedrag) en wordt door dezelfde factoren beïnvloed (Speare, Goldstein & Frey, 1975). Het grote verschil zit hem echter in het feit dat veel bewoners wel de intentie hebben om te verhuizen, maar niet de middelen daarvoor hebben. Deze bewoners zijn gebonden aan één of meerdere beperkingen waardoor zij de intentie niet kunnen omzetten in daadwerkelijk handelen. Als alleen gekeken zou worden naar het gedrag, zouden dus heel veel mensen buiten schot blijven. Door de intentie te onderzoeken, biedt dit onderzoek dus een inzicht in hoe de reputatie mobiliteitsbeslissingen beïnvloedt (Ham & Feijten, 2008).

Naast de reputatie speelt ook het vertrouwen dat bewoners hebben in de toekomst een belangrijke rol in het bepalen van de verhuisintentie. Hierbij is sprake van een wisselwerking, mensen die vertrouwen hebben in de toekomst zullen ook minder snel de wijk verlaten (Skifter Andersen, 2008). Wanneer het blijkt dat bewoners ontevreden zijn over de wijk kunnen zij trachten de situatie te verbeteren (Permentier, Bolt & Ham 2007).

Mensen die zich gehecht voelen aan een wijk zullen dit eerder doen in vergelijking met mensen die zich niet verbonden voelen met de buurt.

2.3.3 Identificatie met de buurt en de verhuisintentie

Naast de reputatie van een buurt en de persoonlijke kenmerken van individuen zijn er nog twee factoren die de verhuisintentie van bewoners mede bepalen. Buurtgehechtheid en buurtparticipatie spelen allebei een rol in of een bewoner de wens tot verhuizen ontwikkelt. De factoren buurtgehechtheid en buurtparticipatie worden uiteengezet in het werk van Hirschman (1970), figuur 1.

Figuur 1: 'Exit', 'loyalty' en 'voice' raamwerk, bron: Hirschman (1970).

Bewoners die zich gehecht voelen aan een bepaalde buurt zullen eerder geneigd zijn om te blijven dan bewoners bij wie dit gevoel ontbreekt (Guest et al, 2006, Temkin & Rohe, 1998 & Vugt et al, 2003). Deze buurtgehechtheid is terug te zien in het 'exit, loyalty en voice' raamwerk van Hirschman (1970), figuur 1 en vertegenwoordigt de 'loyalty' component. Naast de buurtgehechtheid speelt ook de buurtparticipatie een belangrijke rol. De participatie is de 'voice' component in figuur 1.

Zowel 'loyalty' als 'voice' vragen om een bepaalde investering. Mensen die deze investering willen doen en zich zodoende gehecht voelen aan een buurt of daarin participeren, zullen minder snel de neiging hebben om te verhuizen. In tegenstelling tot deze groep bewoners die een psychologische en sociale investering in de buurt gedaan hebben, zullen bewoners die dit niet gedaan hebben hoogstwaarschijnlijk wel de wens om te verhuizen ontwikkelen (Lee, Oropesa & Kanan, 1994 & Vugt et al, 2003). Kortom, de buurtgehechtheid (*loyalty*) ten aanzien van een buurt en de mate van participatie (*voice*) bepalen beide dus mede de intentie om al dan niet een buurt te verlaten (*exit*).

2.4 De rol van herstructurering

Nu duidelijk is hoe de verhuisintentie bepaald wordt, is de volgende stap om te kijken hoe herstructurering kan bijdragen aan een betere buurtreputatie en daarmee de verhuisintentie kan verlagen. Het verlagen van de verhuisintentie door herstructurering is een lang en moeilijk proces. Dit proces zal hieronder uiteen worden gezet.

Buurtten die een slechte reputatie hebben, worden vaak gekarakteriseerd door een aantal kenmerken. Hierbij dient de opmerking gemaakt te worden dat niet alle wijken die aan deze karaktereigenschappen voldoen ook meteen een slechte reputatie hebben. Andersom geldt wel dat wijken met een slechte reputatie aan deze karaktereigenschappen voldoen. Een hoge concentratie van zwakkere sociaaleconomische huishoudens, hoge werkloosheid binnen de buurt en sociale problemen zijn sociaaleconomische en sociaaldemografische karaktereigenschappen van een buurt met een slechte reputatie. De fysieke kenmerken van een buurt uiten zich in grote flats uit de naoorlogse periode, de perifere locatie aan de rand van de stad en een hoge

concentratie van sociale huurwoningen (Brâmă, 2013). Deze ruimtelijke concentratie van economisch zwakkere huishoudens heeft een negatieve invloed op de leefbaarheid van de buurt (Galster, 2007). Dit is weer van invloed op de reputatie van een bepaalde buurt en dus van invloed op de verhuisintentie (Andersson & Musterd, 2005). Zonder hulp van buitenaf is het voor een dergelijke buurt dus erg moeilijk uit deze vicieuze cirkel te komen.

Om deze problematiek op te lossen, worden door verschillende overheden op verschillende schaalniveaus interventies gepleegd binnen deze buurten. Deze interventies kunnen beter omschreven worden als herstructurering. De interventies betreffen voornamelijk maatregelen op sociaal en fysiek vlak of een combinatie van beide. De interventies zijn vaak gericht op het veranderen van de bevolkingssamenstelling door de woningvoorraad aan te passen. Aanpassingen in de woningvoorraad door middel van herstructurering moeten hiertoe leiden (Kempen & Priemus, 1999).

Herstructurering is niets minder dan sterk planmatig ingrijpen in de ruimtelijke inrichting. Dit kan plaatsvinden op verschillende schaalniveaus, maar heeft altijd als doel om achterstandsituaties te voorkomen (Spit & Zoete, 2009). Herstructurering is een koepelbegrip voor een groot scala aan maatregelen. Deze maatregelen sluiten elkaar niet uit en het komt dan ook vaak voor dat in herstructureringsplannen diverse vormen van herstructurering voorkomen (Louw et al, 2009 & Olden, 2010).

Herstructurering zet zich fysiek vlak, maar heeft niet direct als doel om de reputatie van een buurt te verbeteren. Dit kan echter toch van belang zijn voor de aantrekkelijkheid van een buurt (Ouweland et al, 2008). Er zijn drie direct aantoonbare doelstellingen waarin herstructurering zorgt voor een verbetering van de leefbaarheid en veiligheid en daarmee de reputatie van een buurt verbetert (Mitros, 2008, SCP, 2007 & SCP, 2013):

- ✓ Inrichten van de publieke ruimte: Jane Jacobs (1961) beargumenteerde in haar boek *The death and life of great American cities* al dat de inrichting van een buurt de mogelijkheden voor sociale controle vergroot.
- ✓ Veranderingen in de bewonerssamenstelling realiseren: Dat buurtreputaties variëren is voor een groot deel te verklaren door de verschillen in de kenmerken van de buurtbewoners. Leeftijd, geslacht, etniciteit en inkomen zijn belangrijke variabelen voor de mate waarin bewoners tevreden zijn met hun buurt (Wittebrood, 2006).
- ✓ Veranderingen in de sociale processen binnen een buurt teweeg brengen: De woonomgeving als sociale context is van invloed op de gedragingen van de bewoners en daarmee op de sociale processen binnen een bepaalde buurt (SCP, 2007).

Wanneer de doelstellingen van herstructurering worden afgezet tegen de buurtkenmerken die de buurtreputatie bepalen, is het logisch om aan te nemen dat herstructurering kan bijdragen aan een betere buurtreputatie. De doelstellingen van herstructurering zijn namelijk gericht op het verbeteren van de buurtkenmerken achter de buurtreputatie. Deze redenering is echter niet zo eenvoudig als dat het lijkt: Er zijn in de loop der jaren een aantal onderzoeken gedaan waarin de invloed van herstructurering (of aspecten daarvan) op de buurtreputatie is onderzocht (Hastings & Dean, 2003, Kleinhans, 2005 & Musterd, 2008).

Ondanks de verschillende onderzoeken is er geen consensus aanwezig op de vraag of herstructurering kan bijdragen aan een betere buurtreputatie. Musterd (2008) stelt dat het creëren van een sociale mix in een buurt een positieve uitwerking kan hebben op de reputatie van de desbetreffende buurt. Hiermee gaat Musterd (2008) mee in het argument van Wittebrood (2006), die beargumenteert dat het realiseren van veranderingen in de bewonerssamenstelling kan bijdragen aan een andere buurtreputatie.

Om enkele veranderingen in de bewonerssamenstelling te creëren is een verandering van de woningvoorraad vereisd. Herstructurering kent echter meerdere instrumenten om de bevolkingssamenstelling dan wel de sociale cohesie te veranderen. Bestaande literatuur spreekt van een aantal typen herstructurering. De

Taskforce Herstructurering Bedrijventerreinen (THB, 2008) maakt een onderscheid in vijf verschillende vormen van herstructurering. Hoewel deze herstructurering gericht is op bedrijventerreinen is de overlap met woonwijken zeer groot.

- ✓ Facelift: grote opknopbeurt van de openbare ruimte, wanneer sprake is van veroudering, dan wel verloedering van zowel de openbare ruimte als de gebouwen.
- ✓ Revitalisering: het aanpakken van de infrastructuur, openbare ruimte en gebouwen wanneer leegstand en achteruitgang dreigen. De bestaande bebouwing blijft wel in stand.
- ✓ Zware revitalisering: ook hier wordt de infrastructuur, openbare ruimte en gebouwen aangepakt wanneer leegstand en achteruitgang dreigen. Verschil met revitalisering is dat hier niet altijd de bestaande bebouwing in stand gehouden wordt.
- ✓ Herprofilering: revitalisering, waarbij sprake is van een functiewijziging. De maatregelen zijn voor de rest vergelijkbaar met zware revitalisering.
- ✓ Transformatie: In veel gevallen is sprake van de totale herinrichting van het gebied, met veel sloop en nieuwbouw.

Op basis van deze vijf typen herstructurering en andere onderzoeken en rapporten (Bergeijk et al, 2008. Gemeente Utrecht, 2006 & Gemeente Utrecht 2007) zijn drie vormen van herstructurering gecreëerd. De eerste vorm is het aanpakken van de openbare ruimte (facelift), waarbij de groenvoorzieningen en infrastructuur centraal staan. Deze vorm van herstructurering moet ook bijdragen aan het creëren van ontmoetingsplekken om de sociale cohesie in een buurt te vergroten. De tweede vorm is renovatie (revitalisering) waar het opknappen van bestaande bebouwing centraal staat. De laatste vorm is transformatie in de vorm van sloop en nieuwbouw. Bij de laatste twee vormen staat het aanpassen van de woningvoorraad hoog in het vaandel.

Meer variatie in de woningvoorraad wordt het makkelijkst verkregen door sloop en nieuwbouw toe te passen (Kleinans, 2005). Het is om deze reden dat dit onderzoek puur kijkt naar sloop en nieuwbouw als vorm van herstructurering. Desondanks is er ook kritiek geuit op deze vorm van sloop en nieuwbouw. Zo beargumenteren Musterd & Ostendorf (2005) dat sloop en nieuwbouw niet in het voordeel is van de huidige bewoners, doordat deze groep (gedwongen) verplaatst wordt naar andere buurten. In het geval dat de bewoners blijven, zullen voor hen de kosten toenemen. Het tweede argument tegen de interventie is het feit dat het probleem verplaatst wordt. Sloop en nieuwbouw kunnen ervoor zorgen dat problemen in een bepaalde buurt verdwijnen. De problematiek verplaatst zich daarmee echter naar andere buurten. Daarmee is sloop en nieuwbouw dus geen concrete oplossing (Andersson & Brâmă, 2004 & Anderson, 2006).

Naast deze twee punten van kritiek komen Hastings & Dean (2003) zelfs tot de conclusie dat herstructurering helemaal geen goede oplossing is om slechte buurtreputaties aan te pakken. Zij stellen in hun onderzoek dat herstructurering alleen ingrijpt op het fysieke vlak. Om daadwerkelijk tot een betere reputatie te komen moet de hele levensloop van bestaande en potentiële bewoners worden aangepakt.

Ondanks deze punten van kritiek zal sloop en nieuwbouw als interventiemethode worden onderzocht in dit onderzoek. Er wordt in dit onderzoek vastgehouden aan de conclusie dat het creëren van een sociale mix in een buurt een positieve uitwerking heeft op de reputatie van die buurt (Musterd, 2008). Dit onderzoek kijkt dus alleen naar sloop en nieuwbouw als vorm van herstructurering.

Sloop en nieuwbouw zorgen voor een directe verandering in de woningvoorraad en daarmee voor een directe verandering in de bevolkingssamenstelling (SCP, 2007). Sloop en nieuwbouw hebben dus een grote invloed op de sociale mix die nodig is voor een betere buurtreputatie. Het is om die reden dat sloop en nieuwbouw relevant is voor dit onderzoek. De reputatie van buurten wordt in de laatste decennia namelijk steeds meer bepaald door de woningvoorraad en de daaraan vast gekoppelde sociale samenstelling van een buurt. Dit in

vergelijking met vroeger, toen reputaties juist berustten op de fysieke kwaliteit van een buurt en het aantal voorzieningen binnen de buurt (Hortulanus, 1995).

Concluderend wordt in dit onderzoek verder gegaan met de assumptie dat sloop en nieuwbouw de kenmerken achter de buurtreputatie beïnvloedt. Deze beïnvloeding zorgt voor een verandering in de buurtreputatie. Het is deze verandering die vervolgens moet resulteren in een andere verhuisintentie onder de bewoners van een buurt.

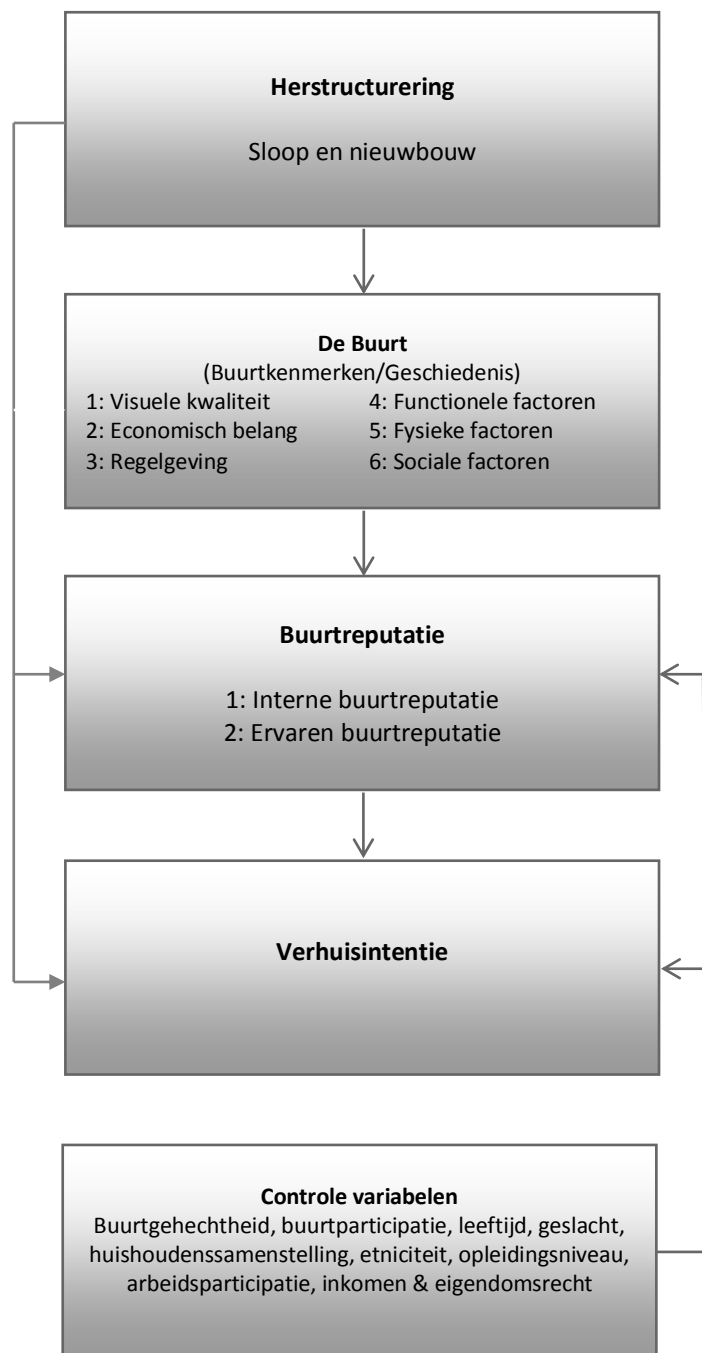
2.5 Conceptueel model & hypothesen

Figuur 2: Het conceptueel model.

Het conceptueel model, rechts, toont de gevonden verbanden tussen de diverse variabelen die aan de orde zijn gekomen in dit theoretisch kader. Het uitgangspunt was de buurt en er is aangetoond dat de buurt met al haar kenmerken de buurtreputatie bepaalt. De verhuisintentie wordt bepaald door de mate van tevredenheid van bewoners aangaande hun eigen buurt. De mate van tevredenheid is een optelsom van diverse buurtaspecten en komt mede tot uiting in de interne en ervaren buurtreputatie. Daarnaast spelen ook nog een aantal andere controle variabelen een rol in de bepaling van zowel de buurtreputatie als de verhuisintentie onder bewoners.

De aanleiding voor herstructurering en in dit onderzoek in het bijzonder sloop en nieuwbouw is vaak terug te vinden in de diverse kenmerken/aspecten van een buurt. De interventie maatregelen zijn vervolgens gevestigd op het verbeteren van deze buurtkenmerken en aspecten. Door deze directe link beïnvloedt de herstructurering niet alleen de buurt, maar ook de buurtreputatie en de verhuisintentie van bewoners.

De controle variabelen spelen mede een rol bij het bepalen van de reputatie en de wens om eventueel te verhuizen. Deze controle variabelen moeten om die reden onderzocht worden om te kunnen constateren waar een eventuele verandering vandaan komt. Is een verandering daadwerkelijk veroorzaakt door herstructurering of spelen factoren als leeftijd en geslacht een rol?

Aan de hand van het conceptueel model en het onderzoek van Permentier (2009) zijn drie hypothesen geformuleerd die in dit onderzoek zullen worden getoetst. Uit het onderzoek van Permentier (2009) kwam naar voren dat in een buurt met een slechte reputatie, bewoners een grotere verhuisintentie hebben. Op basis van deze conclusie zullen in dit onderzoek de volgende hypothesen worden getest, de eerste hypothese luidt:

- ✓ H_0 = De buurtreputatie is in 2014 veranderd in Kanaleneiland ten opzichte van 2006.

De tweede hypothese luidt:

- ✓ H_0 = Sloop en nieuwbouw in Kanaleneiland heeft geleid tot een betere buurtreputatie in vergelijking met 2006.

De derde hypothese luidt:

- ✓ H_0 = De verhuisintentie is in 2014 lager dan in 2006, mede door de sloop en nieuwbouw van de afgelopen jaren.

3.0 Methodologie

In dit derde hoofdstuk komt de methodologie aan de orde en alles wat daarmee samenhangt. Het doel hiervan is om het theoretisch fundament uit het vorige hoofdstuk te operationaliseren. Omdat geografisch onderzoek op een aantal manieren kan worden uitgevoerd is de keuze voor een kwantitatieve en/of kwalitatieve onderzoeksmethode de eerste keuze die gemaakt dient te worden.

Daarna wordt ingegaan op de case die gebruikt zal worden. Kanaleneiland zal worden besproken aan de hand van een aantal thema's. Vervolgens komen de diverse aspecten van de enquête aan bod. Hierin komt de opzet van de enquête terug, de afbakening van het onderzoeksgebied en de sampling. Daarna zullen de methodes van analyse worden toegelicht die in het verdere verloop van het onderzoek gebruikt zullen worden. Vervolgens zijn er nog ethische principes waaraan voldaan moet worden en tot slot komt zowel de respons als de representativiteit nog aan bod.

3.1 Kwantitatief vs. kwalitatief onderzoek

Kwantitatief onderzoek wordt gezien als een zichzelf onderscheidende onderzoeksstrategie. Het is een deductieve methode waar met eigen verzamelde data een bestaande theorie wordt getest (Bryman, 2012). Bij kwalitatief onderzoek wordt de data over het algemeen verkregen door middel van enquêtes die ingevuld zijn door de respondenten (Van Thiel, 2007). Op deze manier kan binnen een relatief korte periode veel data worden vergaard. De verzamelde data worden vervolgens verwerkt via computerprogramma's als SPSS. Statistische toetsing zorgt uiteindelijk voor de resultaten. Doordat er een grote hoeveelheid aan informatie is kunnen de gevonden resultaten gegeneraliseerd worden naar een grotere groep mensen (Denzin & Lincoln, 1994). Toch kleven er ook nadelen aan deze onderzoeksmethode. De nadelen worden vooral veroorzaakt door het inflexibele en oppervlakkige karakter van de kwantitatieve onderzoeksmethode (Easterby-Smith, Thorpe & Lowe, 1991). Enquêtes geven de respondent weinig tot geen mogelijkheid tot een eigen inbreng in de antwoorden. Hierdoor is het (a) lastig om onderliggende beweegredenen van iets te achterhalen en (b) nuance aan te brengen in de gegeven antwoorden.

De grote hoeveelheid aan data wordt bij kwalitatief onderzoek ingewisseld voor een kleinere hoeveelheid data, maar daar wordt wel dieper op ingegaan. Methoden van onderzoek binnen het kwantitatieve onderzoeksgebied zijn dan ook vaak interviews en observaties (Van Thiel, 2007). Door respondenten te spreken en dit gedetailleerd vast te leggen kunnen de achterliggende gedachte van respondenten worden blootgelegd (Boeije, t' Hart & Hox, 2009). Kwalitatief onderzoek heeft hiermee als voordeel dat de argumentatie van de respondent zeer nauwkeurig kan worden onderzocht en beschreven. Aan dit voordeel zijn alleen ook enkele nadelen verbonden. Het verkrijgen van de data is een zeer tijdrovende taak. Daarnaast is de rol van de onderzoeker erg groot bij zowel het stellen van de vragen alsmede de analyse en interpretatie van de antwoorden achteraf. Foutieve interpretatie van de onderzoeker kunnen zorgen voor een verminderde betrouwbaarheid.

Dit onderzoek geeft de voorkeur aan de kwantitatieve onderzoeksmethode zoals die al beschreven is. Dit onderzoek volgt daarmee het proces van kwantitatief onderzoek zoals Bryman (2012) dat verwoordt heeft in zijn boek. Onderzoek gaat uit van een bestaande theorie. Op basis van de theorie worden hypothesen geformuleerd. Vanuit de theorie en de hypothesen wordt een onderzoeksplan gemaakt voor de dataverzameling. De verkregen data wordt daarna geanalyseerd, waarna de resultaten uitmonden in een conclusie die daarmee een antwoord geeft op de hoofdvraag.

Kwantitatief onderzoek is verkozen boven een kwalitatieve methode van dataverzameling. Dit heeft te maken met het type onderzoek en de vraagstelling. Dit onderzoek maakt een vergelijking met een eerder onderzoek

van Permentier (2009). In dit onderzoek is de basis dus de bestaande theorie uit het onderzoek van Permentier. Dit onderzoek heeft niet als doel om een nieuwe theorie te maken dan wel te vinden, maar om verbanden formeel te toetsen. Op basis hiervan is kwantitatief onderzoek verkozen boven kwalitatief onderzoek. Daarnaast is het van belang dat de resultaten uit het onderzoek generaliseerbaar zijn naar de gehele onderzoekspopulatie. Zoals hierboven al is beargumenteert is dit met kwantitatief onderzoek makkelijker te realiseren.

Binnen de kwantitatieve onderzoeksmethode zijn weer een aantal vormen van dataverzameling te onderscheiden. Zo kan er gekozen worden voor enquêtes, in verschillende vormen, observaties, experimenteel onderzoek en secundaire analyses (Boeije, 't Hart & Hox, 2009 & Bryman, 2012). In dit onderzoek is gekozen voor het maken en afnemen van enquêtes. Deze methode van dataverzameling is om een viertal redenen gekozen.

De eerste reden waarom gekozen is voor een enquête, is de wens om de resultaten uit de data analyse te kunnen generaliseren naar een groter publiek. Dit is bij een enquête relatief eenvoudig, hoewel dit wel afhankelijk is van betrouwbaarheid van de steekproef. De steekproef is essentieel en zal daarom nader worden toegelicht in de volgende paragraaf. Ten tweede maakt het houden van een enquête het mogelijk om in relatief korte periode toch een grote groep respondenten te bereiken (Boeije, 't Hart & Hox, 2009). Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het type respondenten. Ten derde maakt het houden van een enquête dit onderzoek ook eenvoudiger repliceerbaar. Omdat de vragen in de enquête gestandaardiseerd zijn maakt dit het vergelijken van antwoorden mogelijk evenals replicatie van het onderzoek in de toekomst (Fowler, 1995). Tot slot zal de enquête de kans op sociaal wenselijke antwoorden verkleinen omdat de enquête volledig anoniem ingevuld kan worden. Kortom door middel van een enquête kan in een relatief korte periode veel informatie worden verzameld. Hierbij geldt hoe meer informatie, hoe hoger de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid van de uitspraken zal zijn.

3.2 De enquête

De enquête is in dit onderzoek gekozen als methode om de juiste data te verzamelen. Om tot een goede enquête en daarmee dataverzameling te komen zijn een aantal stappen in het onderzoeksproces cruciaal. Allereerst is de opzet van groot belang. Centraal hierin staat hoe de theoretische concepten uit het vorige hoofdstuk worden omgezet in variabelen, die weer worden vormgegeven in vragen, kortom de operationalisering. Ten tweede is de afbakening van het gebied belangrijk. Metingen buiten het juiste onderzoeksgebied zijn funest voor de onderzoeksresultaten. Ten derde is de juiste methode van een steekproef trekken van belang. Een goed getrokken steekproef heeft een positieve invloed op de onderzoeksresultaten en maakt het onderzoek een stuk betrouwbaarder. Een goed getrokken steekproef zorgt er tevens voor dat de uitkomsten representatief zijn voor de gehele onderzoekspopulatie waardoor generalisatie mogelijk wordt (Boeije, 't Hart & Hox, 2009 & Bryman, 2012).

3.2.1 Opzet

De enquête (Bijlage 1) bestaat uit een zevental onderdelen. De zeven onderdelen behandelen achtereenvolgens (1) de huidige woning, (2) de buurt en haar reputatie, (3) de verhuisintentie, (4) de sociale cohesie in de buurt, (5) de betrokkenheid met de buurt, (6) de herstructurering in de buurt en (7) persoonlijke kenmerken.

De enquête bestaat uit gesloten vragen en stellingen. De eerste zes onderdelen gaan afzonderlijk in op een bepaald theoretische concept dat naar voren is gekomen in het theoretisch kader. Hierbij gaat het om de woning, de buurt, de verhuisintentie, de sociale cohesie in de buurt, betrokkenheid met de buurt en de herstructurering. Deze concepten zijn omgezet in variabelen die te toetsen zijn aan de hand van de geformuleerde vragen en stellingen. De persoonsgebonden vragen dienen voor twee doeleinden. Ten eerste

zijn een aantal persoonskenmerken van de respondenten nodig om de representativiteit te kunnen testen (geslacht en leeftijd). Dit is van belang voor een eventuele generalisatie verderop in het onderzoek. Daarnaast zijn de persoonskenmerken ook van belang omdat ze gelden als controle variabelen. In het theoretisch kader is namelijk aangetoond op basis van bestaande theorie dat diverse persoonskenmerken ook de buurtreputatie van mensen kan beïnvloeden.

Om de reputatie van een buurt te meten zijn in de bestaande literatuur twee methoden aanwezig. De eerste methode is van Semyonov & Kraus (1982), zij stellen dat respondenten hun buurt samen met andere buurten moeten ranken van zeer slecht naar zeer goed. Zij zien de buurt en daarmee de reputatie, in relatie tot andere buurten. De tweede methode is bedacht door Thill & Sui (1993), zij vinden dat respondenten elke buurt en dus ook hun eigen buurt afzonderlijk moeten beoordelen door middel van een cijfer. Dit onderzoek maakt gebruik van de tweede methode. Allereerst is dit de meest eenvoudig te implementeren methode en daarnaast is deze methode ook in het onderzoek van Permentier (2009) toegepast. Om zoveel mogelijk gelijke tred te houden met dat onderzoek en om de vergelijking zo eenvoudig mogelijk te maken is voor de tweede methode gekozen. Het onderzoek uit 2009 heeft ook de buurtreputatie en de verhuisingententive binnen Kanaleneiland onderzocht en de vraag is nu of en hoe deze reputatie in de afgelopen jaren is veranderd.

De interne buurtreputatie wordt gemeten met de vraag: "Hoe beoordeelt u de reputatie van uw eigen woonbuurt op een schaal van 1 tot 10?". Hierbij staat de bewoner van de buurt centraal en gaat het erom hoe hij of zij de reputatie van de eigen buurt beoordeelt. De ervaren buurtreputatie wordt aan de hand van dezelfde methode gemeten door de respondenten de volgende vraag voor te leggen: "Hoe denkt u dat mensen van buiten uw buurt de reputatie van uw woonbuurt beoordelen?". Hier draait het om de perceptie die bewoners hebben over hoe buitenstaanders de reputatie van hun wijk beoordelen. Beide vragen dienen door de respondent te worden beantwoord op een 10-punt schaal, waarbij 1 heel slecht is en 10 uitstekend is.

De intentie om te verhuizen wordt bepaald door een tweetal vragen uit de enquête na afloop samen te voegen. Er worden de respondent twee vragen voorgelegd waaruit kan worden opgemaakt of iemand de intentie heeft om te verhuizen: vraag (1) "Bent u van plan binnen twee jaar te verhuizen?" en (2) "Bent u van plan om binnen uw woonbuurt te verhuizen?". Wanneer een respondent aangeeft de intentie te hebben om te verhuizen en dat ook doet buiten zijn of haar oude buurt doet, heeft de respondent de intentie ontwikkeld om te verhuizen (1) anderen zullen deze intentie niet hebben (2).

De invloed van sloop en nieuwbouw volgens de bewoners wordt gemeten door de respondenten een aantal verschillende vragen/stellingen voor te leggen. Deze vragen en stellingen zijn gebaseerd op onderzoek gedaan door Van Bergeijk et al. (2008). Zo gaat de eerste vraag in op het feit of mensen überhaupt zich wel bewust zijn van de sloop en nieuwbouw in Kanaleneiland. Daarna volgen stellingen die ingaan op verbeteringen die mensen waarnemen op verschillende sociale en fysieke vlakken, naar aanleiding van dezelfde sloop en nieuwbouw. Tot slot worden er nog twee stellingen voorgelegd aan de respondenten: (1) "Vindt u dat sloop en nieuwbouw uw woonbuurt beter heeft gemaakt" en (2) "Sloop en nieuwbouw hebben mijn rapportcijfer voor de buurt beïnvloedt". Vooral deze laatste twee stellingen zijn erg belangrijk voor het onderzoek.

3.2.2 Sampling

Nu de afbakening van het onderzoeksgebied duidelijk is, is het van belang om een goede en correcte steekproef te doen. Onder een steekproef wordt een collectie van respondenten uit de gehele populatie verstaan (Bryman, 2012, Field, 2013 & Vocht, 2009A). Om een goede steekproef te kunnen doen is het van belang om een goed steekproefplan op te stellen. Dit plan bevat beslissingen over de wijze van trekken en de grootte van de steekproef (Boeije, 't Hart & Hox, 2009). Allereerst moet de afweging gemaakt worden tussen een aselechte en selecte steekproef. Bij een aselechte steekproef heeft iedere respondent binnen het afgebakende gebied een even grote kans om in de steekproef terecht te komen. Bij een selecte steekproef is dit niet het geval. Op basis van de data uit een aselechte steekproef kunnen conclusies getrokken worden voor

de gehele doelpopulatie. Bij een selecte steekproef kunnen alleen conclusies getrokken worden over de groep die onderzocht is (Boeijs, 't Hart & Hox, 2009, Bryman, 2012, Neuman, 2007 & Vocht, 2009A).

Dit onderzoek kijkt naar Kanaleneiland in zijn geheel en daardoor is het noodzakelijk dat de conclusies uit de gevonden data gegeneerd kunnen worden naar de hele populatie. Om deze reden wordt gekozen voor een aselechte steekproef. Door voor een aselechte steekproef te kiezen is de kans groter dat de steekproef representatief is. Wanneer de steekproef representatief is voor de gehele populatie in Kanaleneiland kunnen de resultaten gegeneraliseerd worden en gelden de conclusies niet alleen voor de groep respondenten, maar voor de gehele populatie in Kanaleneiland. De tweede keuze die gemaakt moet worden is het kiezen van de aselechte steekproef. Er zijn namelijk meerdere manieren om een aselechte steekproef uit te voeren; (1) enkelvoudige aselechte steekproef, (2) systematische steekproef, (3) gestratificeerde steekproef, (4) clustersteekproef en (5) een getrapte aselechte steekproef.

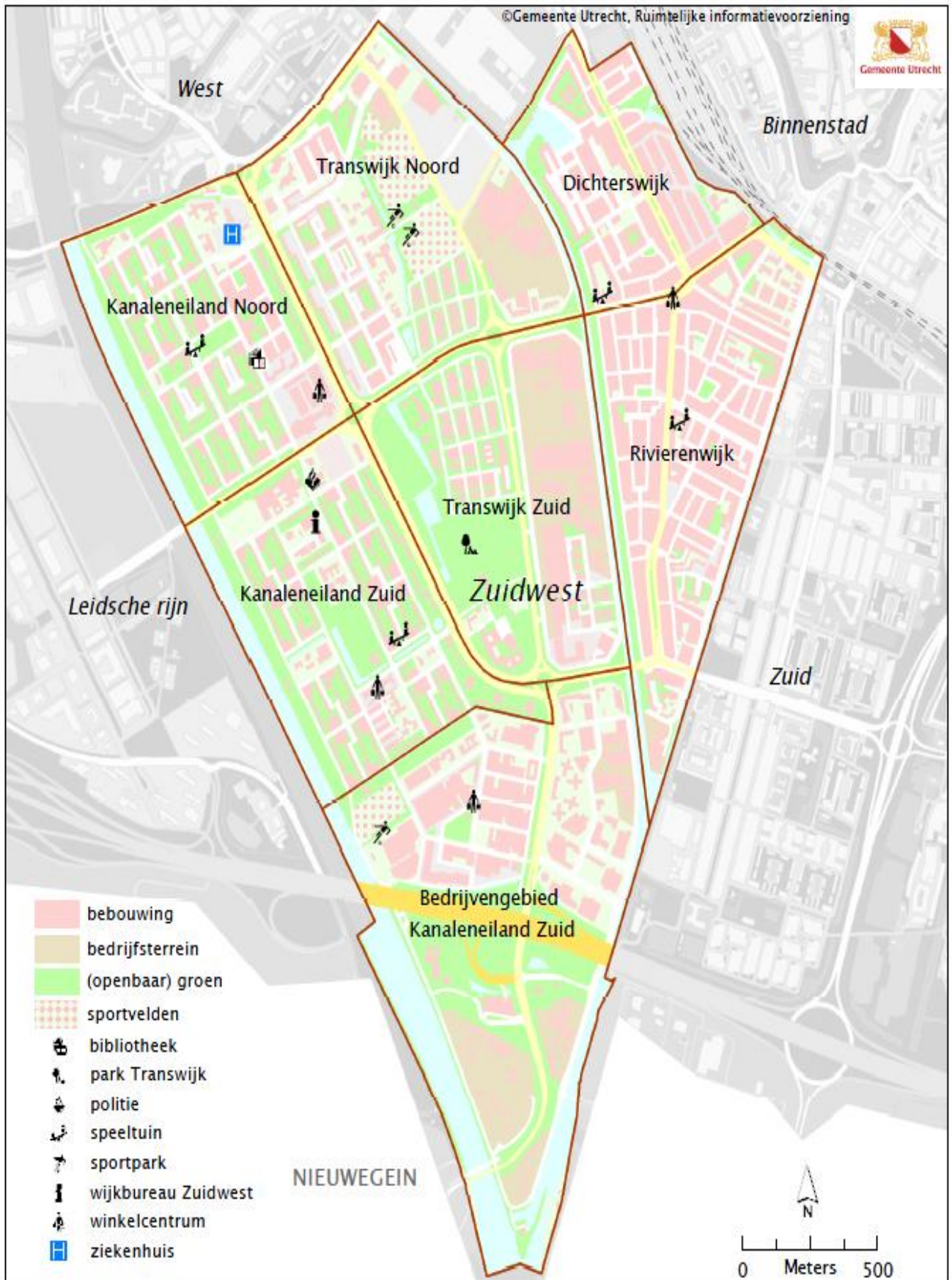
De steekproef in dit onderzoek zal gebeuren op basis van een combinatie van een enkelvoudige aselechte steekproef en een systematische steekproef. Allereerst is er op basis van de stadskaart van de gemeente Utrecht (Gemeente Utrecht, 2014C) een stratenlijst van Kanaleneiland samengesteld (Bijlage 4). Op een volstrekt willekeurige wijze worden uit deze lijst 20 straten getrokken. Dit zal gebeuren door de computer 20 straten te laten selecteren. Dit principe is te vergelijken met de trekking van lottoballetjes. Omdat deze selectie volstrekt willekeurig tot stand komt valt dit onder een enkelvoudige aselechte steekproef. Wel zal er rekening mee worden gehouden dat er uit elk wijkdeel ongeveer hetzelfde aantal straten wordt gekozen, dit principe heeft weer iets weg van een gestratificeerde steekproef. Kanaleneiland is namelijk opgedeeld in drie delen. De wijk Kanaleneiland is opgesplitst in een Noordelijk deel, een Zuidelijk deel en het bedrijventerrein Kanaleneiland. Omdat er nauwelijks mensen wonen op het bedrijventerrein wordt dit gebied samengevoegd met Kanaleneiland Zuid. Dit komt omdat er een studentencomplex aanwezig is aan de rand van dit gebied.

Het tweede deel van de steekproef gebeurt op basis van een systematische steekproef. Nu de straten voor de steekproef bekend zijn moeten de huisnummers nog worden geselecteerd. De computer zal een random nummer kiezen tussen de 1 en 10. Dit nummer is het eerste huisnummer in de straat waar langs zal worden gegaan. Het eerste huisnummer is dus nog willekeurig, maar daarna zal op systematische manier verder worden gegaan. Stel het eerste huisnummer is 4 dan zal het volgende huisnummer 14 zijn enzovoorts, de volgorde van te bezoeken huizen luidt in dat geval 4, 14, 24, 34 etc.

3.3.3 Afbakening.

De buurt Kanaleneiland wordt in dit onderzoek afgebakend door 3 wegen en 1 rivier. In het noorden door de Dominee Martin Luther Kinglaan, in het oosten door de beneluxlaan, in het zuiden door de Aziëlaan en in het westen door het Amsterdam-Rijnkanaal. Kanaleneiland bestaat in dit onderzoek dus uit de gebieden Kanaleneiland Noord en Kanaleneiland Zuid zoals die zijn weergegeven in figuur 3.

Figuur 3: De subwijk Kanaleneiland binnen de wijk Zuidwest, bron: Gemeente Utrecht (2014B).

3.3 Analyse

Om de drie hypothesen² te toetsen zullen verschillende statistische toetsen worden uitgevoerd in SPSS. Voordat de hypothesen getoetst worden zal zo dadelijk eerst bekeken worden of de enquête wel representatief is. De representativiteit zal getoetst worden door middel van een Chi-kwadraat Goodness-of-fit toets op basis van twee categorale sleutelvariabelen: geslacht en leeftijd. De Chi-kwadraat wordt bepaald aan de hand van de waargenomen en verwachte variabelen (Vocht, 2009A, Vocht, 2009B). De waargenomen variabelen zijn afkomstig uit de verzamelde data en de verwachte variabelen zijn verkregen uit gegevens van de Utrechtse buurtmonitor (WistUdata, 2014).

De eerste hypothese zal getoetst worden door een t-toets voor onafhankelijke steekproeven toe te passen. Normaal gesproken wordt een gepaarde t-toets gebruikt om het gemiddelde van een variabele op twee tijdstippen te vergelijken. Voorwaarde moet dan wel zijn dat de op beide tijdstippen dezelfde cases worden vergeleken (Vocht, 2009A). Dat is hier niet het geval en dus is er gekozen voor een t-toets voor onafhankelijke steekproeven. Wanneer toch een gepaarde t-toets gebruikt wordt kunnen er namelijk verkeerde resultaten uitkomen (Field, 2013). De assumptie wordt nog wel eens gemaakt dat het verschil in cases niet uitmaakt bij een gepaarde t-toets, maar deze assumptie is vaak fout (Erlebacher, 1977). Om deze fout niet in dit onderzoek te maken zal dus een t-toets voor onafhankelijke steekproeven worden gebruikt om de eerste hypothese te toetsen.

De eerste hypothese is verdeeld in een hypothese voor de interne reputatie en de ervaren reputatie. Beide worden onderzocht op dezelfde manier in paragraaf 4.1. Omdat in het onderzoek van 2014 de reputatie gemeten is op een tien puntsschaal is deze voor de analyse eerst omgezet naar een vijf puntsschaal³. Na de omzetting kan voor beide variabelen dezelfde nulhypothese worden getoetst⁴. Bij beide hypothesen wordt er vanuit gegaan dat beide gemiddelden aan elkaar gelijk zijn. Uit de analyse blijkt deze assumptie ook te kloppen⁵.

Vervolgens is gekeken voor beide variabelen (interne en ervaren buurtreputatie) of er verschillen te vinden zijn tussen verschillende bevolkingskenmerken. Beoordelen mannen bijvoorbeeld de interne reputatie anders dan vrouwen en beoordelen allochtonen de ervaren reputatie anders dan autochtonen. Deze verbanden zijn onderzocht middels onafhankelijke t-toetsen en variantie analyses. Voor de interpretatie is het van belang om te weten dat een overschrijdingskans van $\alpha = ,050$ gehanteerd wordt. De hypothese is bij alle verbanden dat er geen significant verschil is. Wanneer de (*Sig.*) $\leq ,050$ is wordt de zojuist geformuleerde hypothese verworpen met 95% betrouwbaarheid. Er kan dan gesteld worden dat er een significant verschil is voor de bewuste variabele.

In het verdere verloop van het onderzoek wordt ingegaan op de perceptie van bewoners aangaande verschillende onderwerpen. De invloed van de perceptie wordt getoetst en bekeken aan de hand van kruistabellen en chi-kwadraat toetsen. De (*Asymp. Sig 2-sided*) geeft bij deze toetsen aan of de hypothese dat er geen significant verband is tussen beide variabelen behouden blijft. Wanneer de *Asymp. Sig 2-sided* boven het significantieniveau ligt van $\alpha = 0,05$, dan blijft de hypothese behouden en is er dus geen sprake van een verband. Sommige verbanden worden ook getoetst door middel van onafhankelijke t-toetsen, omdat dan

² (1) H_0 = De buurtreputatie is veranderd in Kanaleneiland ten opzichte van 2006. (2) H_0 = Sloop en nieuwbouw heeft geleid tot een betere buurtreputatie in Kanaleneiland in vergelijking met 2006. (3) H_0 = De verbeterde ervaren buurtreputatie heeft ertoe geleid dat de verhuisintentie onder bewoners lager is dan in 2006.

³ Het omzetten van de tien puntsschaal naar de vijf puntsschaal is gedaan door de antwoorden van de tien puntsschaal in te delen in vijf categorieën: $1/2 = 1$, $3/4 = 2$, $5/6 = 3$, $7/8 = 4$ & $9/10 = 5$.

⁴ De nulhypothese luidt $H_0: \mu_1 = \mu_2$ en $H_a: \mu_1 \neq \mu_2$.

⁵ In beide gevallen geven de uitkomsten in de *Levene's test for Equality of Variances* aan dat de varianties in beide populaties gelijk zijn. Bij beide toetsen is de significantie groter dan $\alpha = 0,05$ (intern: $\alpha = 0,910$ & perceived: $\alpha = 0,462$) en daarom dient in de uitvoer van beide toetsen gekeken te worden naar de *Equal variances assumed* uitkomsten.

gezocht wordt naar verschillen op het gemiddelden van twee groepen. Hoe de onafhankelijke t-toets werkt en geïnterpreteerd dient te worden is hierboven al aan de orde gekomen en daarom zal hier niet verder op ingegaan worden.

De tweede hypothese⁶ bestaat ook weer uit twee delen. De invloed van sloop en nieuwbouw wordt zowel onderzocht voor de interne reputatie als de ervaren reputatie. Beide hypothesen worden getoetst door een multiple regressie analyse uit te voeren. Er is gekozen voor deze analyse omdat de afhankelijke variabele (interne en ervaren reputatie) in beide gevallen een interval/ratio variabele is. De multiple regressie is onderverdeeld in zes blokken. In elk blok/model wordt een aantal onafhankelijke variabelen toegevoegd. De zes blokken zijn: 1 persoonlijke kenmerken, 2 sloop en nieuwbouw, 3 woning kenmerken, 4 keuze vrijheid, 5 sociale cohesie en 6 buurtkenmerken.

Voor- en achteraf zijn de vooronderstellingen voor beide analyses gewaarborgd. Wanneer een model niet aan de vooronderstellingen voldoet zijn de uitkomsten van de toets mogelijk onjuist en is gebruik ervan niet mogelijk. Zoals in de methodologie al is aangegeven zijn waar nodig variabelen omgezet in dummyvariabele om analyse mogelijk te maken. Uit het theoretisch kader is al gebleken dat de onafhankelijke variabelen een theoretisch causaal verband hebben met de afhankelijke variabelen. Uit beide spreidingsdiagrammen⁷ komt naar voren dat beide regressiemodellen lineair zijn. Op meerdere manieren is ook gezocht naar multicollineariteit. In beide modellen lagen de onderlinge bivariate correlatiecoëfficiënten (r) onder de 0,9. Daarnaast lagen de *tolerance values* boven de 0,2 en lagen de VIF waarden ver onder de 10. Ook de twee Durbin-Watson waardes lagen met 1,81 en 2,08 rondom de twee. Doordat beide modellen op alle drie de gebieden aan de vereiste eisen voldoen kan met grote zekerheid gezegd worden dat er in beide modellen geen sprake is van multicollineariteit. Ook blijkt uit de histogrammen en *normal probability plots*⁸ dat de residuen normaal verdeeld zijn. Hiermee is aan alle vooronderstellingen voldaan en kan er overgegaan worden op de interpretatie van de uitkomsten van beide modellen.

Sommige onafhankelijke variabelen zijn opgebouwd uit een aantal stellingen. In het verloop van het onderzoek zijn deze stellingen samengevoegd tot nieuwe variabelen. Om dit goed en nauwkeurig te doen zijn de vragen met stellingen onderworpen aan factoranalyses en betrouwbaarheidsanalyses. De uitkomsten hiervan resulteren in nieuwe variabelen die worden opgenomen in de regressieanalyses. Zo hoeven niet alle afzonderlijke stellingen telkens te worden opgenomen in de regressie, maar kan de uitkomst van de factoranalyse gebruikt worden.

Belangrijk om te onderzoeken bij factoranalyse is eventuele multicollineariteit tussen de afzonderlijke stellingen. Multicollineariteit houdt in dat twee stellingen hetzelfde meten. Wanneer dit het geval is dient één van de stellingen buiten de regressieanalyse gelaten te worden anders is het niet mogelijk om het effect van elkaar op Y (afhankelijke) en de andere X (onafhankelijke) variabelen te meten. Er wordt gesproken van multicollineariteit wanneer de bivariate correlatie tussen variabelen een $r \geq 0.9$ (of ≤ -0.9) heeft. De r staat voor de Pearson's Correlatiecoëfficiënt en wordt verkregen door een bivariate correlatie uit te voeren in SPSS (Vocht, 2009A & Vocht, 2009B). De betrouwbaarheidsanalyse geeft de mate van samenhang weer tussen de stellingen door middel van de Cronbach's Alpha. Omdat in een regressieanalyse alleen interval/ratio variabelen kunnen worden opgenomen zijn de ordinale en nominale variabelen omgezet naar dummy variabelen door de optie *recode into different variables* te gebruiken.

Ook is er gekeken naar de verhuisintentie. Allereerst is er onderzocht door middel van een kruistabel en een chi-kwadraat toets of er een verschil aanwezig is in de verhuisintentie tussen beide onderzoeken. Dit is gedaan door middel van een chi-kwadraat toets en niet met behulp van een onafhankelijke t-toets of variantie analyse

⁶ H_0 = Sloop en nieuwbouw in Kanaleneiland heeft geleid tot een betere buurtreputatie in vergelijking met 2006.

⁷ Zie bijlage 7 (7 E t/m 7 H)

⁸ Zie bijlage 7 (7 E t/m 7 H)

omdat de verhuisintentie een dichotome variabele is. In dat geval zijn onafhankelijke t-toetsen en variantie analyses ongeschikt (Vocht, 2009A). In de kruistabel wordt gezocht naar een verband tussen het jaar van onderzoek en de verhuisintentie en de chi-kwadraat toont aan of een eventueel gevonden verband ook daadwerkelijk significant is. Dezelfde methode van toetsing is vanwege dezelfde reden ook gedaan om te kijken of er verschillen aanwezig waren in de mate van vertrouwen in de toekomst onder bewoners. Ook is gekeken via kruistabellen en chi-kwadraat toetsen naar de invloed van vertrouwen op de verhuisintentie van bewoners.

Tot slot van het onderzoek is de derde hypothese getoetst⁹. De derde hypothese zal getoetst worden aan de hand van een logistische regressie analyse. Bij de tweede hypothese was de buurtreputatie de afhankelijke variabele en dit is een interval/ratio variabele waardoor multiple regressie het beste past bij deze hypothese. Omdat bij de derde hypothese de dichotome variabele verhuisintentie de afhankelijke variabele is wordt in dit geval gekozen voor een logistische regressie (Vocht, 2009A & Field, 2013).

3.4 Ethiek

De methodologie wordt niet louter bepaald door de relatie tussen de kennis en methode. Er is namelijk ook een relatie tussen ethiek en methode. Hierbij heeft de ethiek voorrang op de kennis, waardoor de ethiek dus eigenlijk grotendeels de methode bepaalt. Wat is wel en wat is niet geoorloofd (Boeije, 't Hart & Hox, 2009). Er zijn namelijk voorbeelden waarbij het onderzoek of de resultaten onacceptabel waren (Haney, Banks & Zimbardo, 1973).

Dit zijn natuurlijk voorvallen die in dit onderzoek voorkomen dienen te worden. Daarvoor zal dit onderzoek geschieden aan de hand van de ethische regels, zoals die zijn opgesteld door de British Psychological Society (2003) in de *'Ethical principles in the conduct of research with human participants'*.

Tijdens dit onderzoek worden de ethische principes gewaarborgd ten opzichte van de respondenten. Het onderzoek is geheel op vrijwillige basis en antwoorden op vragen is niet verplicht. Daarnaast zal er met de verkregen informatie vertrouwelijk worden omgegaan en zal te allen tijde de privacy van de respondenten worden gerespecteerd. Daarnaast zullen de uitkomsten van dit onderzoek geen schade toebrengen aan de bewoners en de buurt Kanaleneiland. Doordat de resultaten van dit onderzoek puur voor wetenschappelijke doeleinden zijn en niet publiek openbaar worden gemaakt is de impact van deze studie op de reputatie van Kanaleneiland en haar bewoners nihil.

3.5 Kanaleneiland als casestudy

Dit onderzoek maakt een vergelijking met eenzelfde onderzoek gedaan in de periode 2006-2009. Dit onderzoek vond plaats in verschillende buurten in de gemeente Utrecht. Dit onderzoek kijkt hoe de situatie is veranderd in Kanaleneiland ten opzichte van het onderzoek van Permentier (2009). Er is gekozen voor alleen Kanaleneiland, omdat hier de meeste fysieke veranderingen hebben plaatsgevonden in de periode 2006-2014. De verwachting op basis van de theorie uit hoofdstuk twee is dan ook dat er verschillen zullen worden gevonden tussen beide onderzoeken. Ter verduidelijking van het onderzoek zal de buurt Kanaleneiland specifiekere worden toegelicht.

3.5.1 Kanaleneiland, een beschrijving

Kanaleneiland is gebouwd in de jaren zestig vanuit de nieuwe wijkgedachte. Nieuwe buurten werden ontwikkeld als op zichzelf staande buurten los van het historische centrum van een stad. Elke buurt kreeg dan ook zijn eigen centrum met bijpassende voorzieningen (Gemeente Utrecht, 2006). In vergelijking met de jaren zestig is de situatie in Kanaleneiland nu compleet anders. Kanaleneiland staat bekend als een wijk met

⁹ (3) H₀ = De verbeterde buurtreputatie in Kanaleneiland heeft ertoe geleid dat de verhuisintentie onder de bewoners lager is dan in 2006.

grootschalige problemen op tal van gebieden. Overlast, onveiligheid en verloedering kenmerkten de wijk en Kanaleneiland kreeg dan ook het predicaat probleemwijk (AD, 2007).

Één van de grootste problemen in probleemwijken zoals Kanaleneiland is het ontbreken van een zekere mate van sociale cohesie onder de bevolking (Bergeijk et al, 2008). Het ontbreken van sociale netwerken en sociale contacten wordt dan ook gezien als één van de belangrijkste problemen in probleemwijken. Een verandering van de woningvoorraad, en de verandering die dit teweegbrengt in de bevolkingssamenstelling zou de sociale cohesie in de wijk moeten verbeteren (VROM, 2007).

Om van Kanaleneiland een prachtwijk te maken is het dus van belang om de sociale cohesie te verbeteren. Een aanpassing van de woningvoorraad kan hierbij een goed instrument zijn. Ook het stimuleren van contact tussen buurtbewoners draagt bij aan een verbetering van de sociale cohesie (VROM, 2007). Om dit te realiseren is herstructurering een uitermate geschikt instrument om te gebruiken in een wijk als Kanaleneiland.

Ter verbetering van Kanaleneiland zijn meerdere plannen gemaakt, maar het meest in het oog springende en meest relevante plan is het beeldkwaliteitplan uit 2006 (Gemeente Utrecht, 2006). Heel Kanaleneiland is onderhevig aan een serie van plannen, maar de grootschaligste veranderingen zullen plaatsvinden of hebben inmiddels al plaatsgevonden in het centrumgebied. In dit gebied ligt het accent op ingrijpende vernieuwing door middel van sloop en nieuwbouw. Sloop en nieuwbouw die moet resulteren in een verbeterde en vitale buurt (Gemeente Utrecht, 2006). In Kanaleneiland is dus sprake van transformatie op verschillende plaatsen.

Transformatie (sloop en nieuwbouw) is echter niet de enige vorm van herstructurering in Kanaleneiland. In Kanaleneiland vinden alle drie de vormen van herstructurering plaats zoals die zijn besproken in paragraaf 2.4 (zie fig. 2 op pagina 35). Delen van Kanaleneiland zijn onderhevig aan een facelift en veel gebouwen worden uitgebreid gerenoveerd. Een deel van de sloop en nieuwbouwplannen is van de baan vanwege een financieel tekort. De sloop en nieuwbouw zal vervangen worden door een ingrijpende renovatie (revitalisering) van de bestaande bebouwing. (RTV Utrecht, 2014).

Figuur 4: Herstructurering in Kanaleneiland (links: facelift van de groenvoorzieningen aan de Marco Pololaan, midden: renovatie van bestaande bebouwing aan de Columbuslaan en rechts: nieuwbouw aan de Amerikalaan), bron: eigen materiaal.

3.5.2 Ligging

Volgens de gemeentelijke indeling is Kanaleneiland een subwijk in de wijk Zuidwest. De subwijk Kanaleneiland kan vervolgens weer worden onderverdeeld in 3 buurten, namelijk Kanaleneiland Noord, Kanaleneiland Zuid en Bedrijventerrein Kanaleneiland (zie fig. 1 op pagina 30). De Dominee Martin Luther Kinglaan in het noorden, de Beneluxlaan aan de oostkant, het Amsterdam-Rijnkanaal aan de westkant en de Europalaan in combinatie met de Rijksweg A12 kunnen beschouwd worden als de grenzen van Kanaleneiland. De naam Zuidwest geeft daarnaast al duidelijk aan dat Kanaleneiland in het Zuidwesten van de gemeente Utrecht ligt.

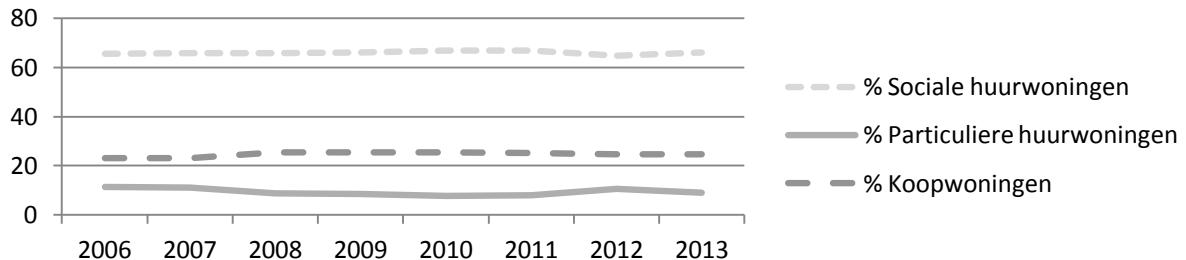
3.5.3 De woningvoorraad

Ondanks dat in Kanaleneiland alle drie de vormen van herstructurering aanwezig zijn kijkt dit onderzoek alleen heel specifiek naar de sloop en nieuwbouwplannen in de buurt. Om een structurele verbetering te realiseren in Kanaleneiland is het namelijk van belang dat er meer differentiatie komt binnen de bevolkingssamenstelling (Gemeente Utrecht, 2007). De veelal laag opgeleide en allochtone bevolking moet meer divers worden. Het aantrekken van hoger opgeleiden, autochtonen en jong volwassenen is hierbij essentieel. Om een gevarieerdere bevolkingssamenstelling te realiseren is het van belang dat mensen van buitenaf de mogelijkheid geboden wordt voor een wooncarrière in de buurt. Deze noodzakelijke veranderingen in de bevolkingssamenstelling zullen worden onderzocht in de volgende paragraaf.

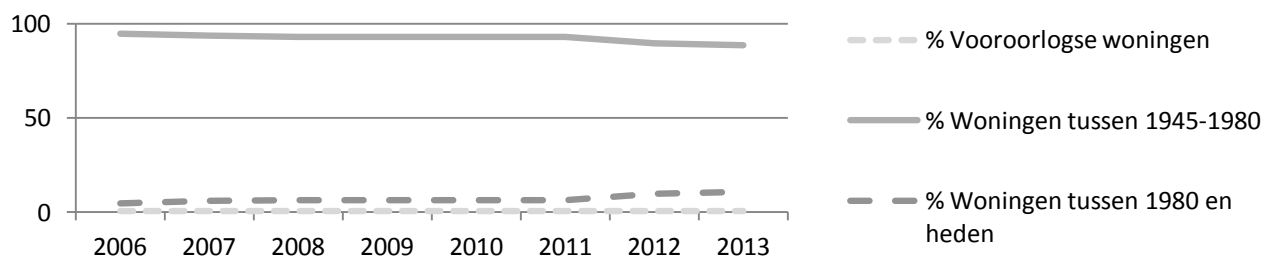
Om een verandering in de bevolkingssamenstelling op grote schaal mogelijk te maken is een aanpassing van de woningvoorraad vereisd. Hierbij is sloop en nieuwbouw van essentieel belang (Gemeente Utrecht, 2007). De relatief hoge concentratie van sociale huurwoningen in vergelijking met de rest van Utrecht dient plaats te maken voor meer (nieuwe) particuliere huurwoningen en koopwoningen. Door een gevarieerder woningaanbod te realiseren moet Kanaleneiland aantrekkelijker worden voor mensen van buiten de wijk. De veranderingen in het woningaanbod over de periode 2006-2014 zijn weergegeven in grafiek 1 en 2 op pagina 35.

Sloop en nieuwbouw is een uitermate geschikte methode om een gevarieerder woningaanbod te realiseren. Het heeft als primair doel een directe verandering te realiseren in de woningvoorraad en daarmee ook een verandering te veroorzaken in de bewonerssamenstelling (SCP, 2007). Het is vervolgens deze nieuwe sociale mix die voor meer sociale cohesie moet zorgen en de buurtreputatie van de buurt op een positieve manier moet beïnvloeden (Musterd, 2008 & Wittebrood, 2006).

Grafiek 1: Veranderingen in het aandeel huur en koopwoningen over de periode 2006-2014, bron: WistUdata (2014).

Grafiek 2: Veranderingen in het aandeel nieuwbouw woningen in de periode 2006-2014, bron: WistUdata (2014).

Grafiek 1 laat zien dat de sloop en nieuwbouwplannen langzaam aan de woningvoorraad in Kanaleneiland doen veranderen. Het aandeel sociale huurwoningen is door de jaren heen redelijk gelijk gebleven, maar er is een toename waarneembaar in het aantal koopwoningen. Dat deze koopwoningen ook het gevolg zijn van sloop en nieuwbouw blijkt uit het gegeven dat het aantal woningen gebouwd na 1980 de laatste jaren sterk toeneemt (grafiek 2). Over de periode 2006-2014 is het aantal nieuwbouwwoningen procentueel gezien meer dan verdubbeld. Dit is een duidelijke aanwijzing dat de toename van de koopwoningen grotendeels ligt in de sloop en nieuwbouwprojecten.

Tabel 1: Bevolkings- en woonkenmerken voor Utrecht, Kanaleneiland en de respondenten, Bron: CBS (2014).

	Utrecht (N = 328.276)	Kanaleneiland (N = 15.886)	Respondenten (N = 175)
	N (%)	N (%)	N (%)
GESLACHT			
Man	159.383 (48,6)	8.303 (52,3)	88 (50,3)
Vrouw	168.893 (51,4)	7.583 (47,7)	87 (49,7)
LEEFTIJD			
Jong (18-29 jaar)	81.260 (30,9)	4.248 (35,9)	60 (34,3)
Volwassen (30-60 jaar)	136.308 (51,8)	5.870 (49,7)	87 (49,7)
Oud (60+)	45.419 (17,3)	1.700 (14,4)	28 (16,0)
ETNICITEIT			
Nederlands	222.089 (67,7)	3.988 (25,1)	133 (76,0)
Marokkaans	29.000 (8,8)	6.053 (38,1)	19 (10,9)
Turks	13.750 (4,2)	2.666 (16,8)	11 (6,3)
Surinaams/Antilliaans	10.415 (3,2)	482 (3,0)	3 (1,7)
Overig	53.022 (16,1)	2.697 (17,0)	9 (5,1)
Allochtoon ¹⁰	106.187 (32,3)	11.898 (74,9)	42 (24,0)
INKOMEN¹¹¹²			
Laag inkomen	151.007 (46,0)	9.690 (61,0)	112 (64,0)
Midden inkomen	108.331 (33,0)	5.084 (32,0)	38 (21,7)
Hoog inkomen	68.938 (21,0)	1.112 (7,0)	16 (9,1)
OPLEIDING			
Laag opgeleid	66.312 (20,2)	6.529 (41,1)	48 (27,4)
Middelbaar opgeleid	74.190 (22,6)	4.750 (29,9)	20 (11,4)
Hoog opgeleid	187.774 (57,2)	4.607 (29,0)	107 (61,1)
HUISHOUDENTYPEN			
Alleenstaand	-	-	58 (33,1)
Samenwonend	-	-	64 (36,6)
Gezinnen met kinderen	-	-	29 (16,6)
Één ouder gezin	-	-	6 (3,4)
Overig	-	-	18 (10,3)
HUUR/KOOP¹³			
Koopwoning	68.136 (51,0)	3.851 (42,0)	70 (40,0)
Particuliere Huurwoning	17.368 (13,0)	1.192 (13,0)	37 (21,1)
Sociale Huurwoning	48.096 (36,0)	4.127 (45,0)	68 (38,9)
WONINGTYPEN			
Flatwoning/appartement	-	-	133 (76,0)
Bovenwoning/benedenwoning	-	-	7 (4,1)
Studentenhuis	-	-	9 (5,1)
Rijtjeshuis, 2-onder 1 kap, vrijstaand	-	-	24 (13,7)
Overig	-	-	2 (1,1)
NIEUWBOUW			
Ja	-	-	46 (26,3)
Nee	-	-	129 (73,7)
GERENOVEERD			
Ja	-	-	32 (18,3)
Nee	-	-	143 (81,7)
WOONDUUR IN DE BUURT			
0-3 jaar	-	-	53 (30,3)
4-7 jaar	-	-	50 (28,6)
8-16 jaar	-	-	33 (18,9)
17 jaar en langer	-	-	39 (22,3)

¹⁰ Een allochtoon is iemand die in het buitenland geboren is, of van wie één of beide ouders in het buitenland zijn geboren.

¹¹ Het inkomen voor Utrecht en Kanaleneiland als geheel is gebaseerd op cijfers uit 2010 (meest recente data).

¹² Bij het inkomen van de respondenten zijn 9 (5.1%) missing values.

¹³ De N voor Utrecht is hier 133.600 woningen, de N voor Kanaleneiland is 9.170 woningen.

3.5.4 Bevolkingssamenstelling

Op basis van beschikbare statistische gegevens (CBS, 2014B & WistUdata, 2014) en de uitkomsten van de enquête is de bevolkingssamenstelling weergegeven in tabel 1 op pagina 36. In deze tabel wordt de bevolking van Utrecht vergeleken met de bevolking in Kanaleneiland en de groep respondenten op basis van een aantal persoonlijke kenmerken.

Op basis van geslacht en leeftijd zijn er weinig aantoonbare verschillen tussen de drie groepen. Zowel de verhouding man/vrouw als de verhouding jong/volwassen/oud is in alle drie de gevallen nagenoeg gelijk. Op het gebied van etniciteit is wel een opmerkelijk verschil aanwezig. De groep respondenten volgt de trend voor de gemeente Utrecht, maar wijkt af van de trend in Kanaleneiland. Dit is opmerkelijk maar toch verklaarbaar. Deze verklaring ligt in de vraagstelling in de enquête en de keuzevrijheid van de respondenten. Dit zal nader worden toegelicht in paragraaf 3.6 wanneer de representativiteit aan de orde komt. De inkomensverdeling tussen Utrecht als geheel en Kanaleneiland verschilt ook aanzienlijk. De verschillen tussen Kanaleneiland en de groep respondenten echter is weer nihil. Kanaleneiland staat bekend als een wijk met relatief veel werkloosheid en lage inkomens, waardoor er een groot verschil ontstaat met de gemiddelden in Utrecht. Op het gebied van opleiding is hetzelfde te constateren als bij etniciteit. Ook hier moet de verklaring gezocht worden in de vraagstelling. Doordat verschillende opleidingen gecombineerd zijn in de antwoorden is een vertekend beeld ontstaan. De typen huishoudens zijn onbekend en dus is een vergelijking hier niet zinvol helaas.

In de vorige paragraaf is aangetoond dat de woningvoorraad in Kanaleneiland lichtjes is veranderd. De volgende vraag is dan ook of dit de bevolkingssamenstelling in Kanaleneiland de afgelopen jaren heeft veranderd. Kortom is de sloop en nieuwbouw tot nu toe effectief geweest en heeft dit geleid tot het gewenste resultaat. Allereerst is aan de hand van statistische gegevens van de gemeente Utrecht en het CBS (WistUdata, 2014 & CBS, 2014B) gekeken of de sloop en nieuwbouw geslaagd is in het creëren van een sociale mix in Kanaleneiland. Hierbij is gekeken naar de veranderingen op het gebied van leeftijd, etniciteit, inkomen en opleidingsniveau in de buurt gedurende de periode 2006-2014. De uitkomsten van dit onderzoek zijn afgebeeld in de grafieken 1 tot en met 4 in bijlage 7A.

De uitkomsten van deze grafieken laten allemaal nagenoeg hetzelfde verloop zien over de periode 2006-2014. Behoudens enkele kleine veranderingen is er weinig veranderd in de bevolkingssamenstelling in Kanaleneiland. Het verschil tussen allochtonen en autochtonen is nog steeds erg hoog hoewel het gat langzaam kleiner wordt. Dat het gat tussen allochtonen en autochtonen langzaam kleiner wordt is ook de trend in de stad Utrecht als geheel. Alleen zijn de verhoudingen in de stad Utrecht precies andersom.

Op het gebied van leeftijd is bij het aantal volwassenen wel een kleine stijging waarneembaar door de jaren heen. De verhoudingen tussen jongeren, volwassenen en ouderen zijn in Utrecht als stad gelijk gebleven relatief gezien. In absolute aantallen zijn alle drie de groepen gegroeid, dit heeft voornamelijk te maken met de nieuwbouw in Leidsche Rijn en het overschot aan mensen dat richting Utrecht verhuisd. Het aantal hoog opgeleiden stijgt de laatste jaren ook steeds iets in Kanaleneiland, maar dit gaat vooral ten koste van de middelbaar opgeleiden mensen en niet ten koste van de laag opgeleiden. In heel Utrecht is op het gebied van opleidingsniveau niet een bepaalde trend zichtbaar. In vergelijking met 2006 zijn zowel de lage als middelbaar opgeleiden afgenomen en is het aantal hoog opgeleiden toegenomen. Deze verandering is echter niet ontstaan door een gelijkmatig proces, maar met vallen en opstaan. Tot slot is het aantal hoge inkomens in Kanaleneiland ook licht gedaald in de voorbije periode. In Utrecht zijn op dit gebied geen verschillen gevonden in de periode 2006-2014. Al met al zijn er weinig veranderingen waarneembaar op het gebied van de bevolkingssamenstelling in tegenstelling tot de woningvoorraad waarin wel grote veranderingen waarneembaar waren. Daarmee zou de conclusie getrokken kunnen worden dat sloop en nieuwbouw niet haar doelstelling heeft bereikt. Ondanks dat de woningvoorraad een verandering heeft ondergaan heeft dit niet de gewenste uitwerkingen gehad op de bevolkingssamenstelling. Een reden voor de relatief kleine veranderingen

is dat na sloop en nieuwbouw vaak de oude bewoners terugkeren naar de nieuwe woningen (RTV Utrecht, 2014).

3.6 Respons & representativiteit

In deze laatste paragraaf wordt ingegaan op de laatste twee aspecten rondom de methodologie alvorens gestart kan worden met de daadwerkelijke analyse van de data. De belangrijkste voorwaarde die in deze paragraaf geschept wordt is om te kijken of de analyses uit paragraaf 3.4 ook daadwerkelijk kunnen worden uitgevoerd en of de uitkomsten van deze analyses gegeneraliseerd mogen worden. Allereerst is gekeken naar de mate van respons en daarna zal de representativiteit van de data aan de orde komen.

3.6.1 Respons & non respons

De doelstelling was om 200 ingevulde enquêtes te verzamelen in Kanaleneiland, evenredig verdeeld over Kanaleneiland Noord en Zuid. Deze doelstelling is helaas niet gehaald doordat het responspercentage in Kanaleneiland lager uitviel dan op voorhand voorzien was. Het aantal weigeringen en het aantal mensen dat niet thuis was lag jammer genoeg erg hoog. Hierdoor verliep het enquêteren zeer traag en is besloten om te stoppen bij een respons van 175.

Tabel 2: Respons en non respons.

	Respons	Weigering	Niet thuis	Responspercentage
Kanaleneiland Noord	59	297	205	10.52%
Kanaleneiland Zuid	65	311	194	11.40%
Herkomst onbekend ¹⁴	51	-	-	-
TOTAAL:	175	608	399	14.81%

De redenen achter het grote aantal weigeringen waren redelijk divers, maar drie redenen staken er toch wel boven uit. De eerste reden was dat mensen het teveel tijd en moeite vonden kosten om mee te werken. De tweede reden was dat mensen het niets kon interesseren. De derde reden was dat mensen simpelweg de Nederlandse taal niet machtig waren waardoor meedoen aan de enquête niet meer mogelijk was.

Hoewel er tijdens het enquêteren niet is specifiek is bijgehouden wie de weigeraars waren blijkt uit diverse waarnemingen dat dit toch voornamelijk Marokkaanse huishoudens geweest zijn. Uitspraken hierover moeten echter gedaan worden met grote mate van voorzichtigheid en deze kwestie zal verderop nog nader worden besproken en toegelicht.

3.6.2 Representativiteit

Het testen van de representativiteit is van belang om te bepalen of in een later stadium de uitkomsten van het onderzoek gegeneraliseerd mogen worden naar de gehele onderzoekspopulatie. De representativiteit wordt ook wel de externe validiteit genoemd en omvat twee typen validiteit (Boeije, t' Hart & Hox, 2009 & Field 2013):

- ✓ Populatie validiteit: geeft de mate weer in hoeverre de steekproef een correcte afspiegeling is van de gehele onderzoekspopulatie. Wanneer de steekproef een goede afspiegeling is van de onderzoekspopulatie mag de onderzoeker de resultaten generaliseren naar de gehele onderzoekspopulatie. Als de steekproef geen goede afspiegeling is gelden de uitspraken alleen voor de groep respondenten die getrokken is uit de onderzoekspopulatie.

¹⁴ Omdat een groot deel van de enquêtes digitaal is ingevuld en het niet verplicht was om adresgegevens achter te laten om willen van de privacy van de respondent is bij een deel van de enquêtes de herkomst onbekend.

- ✓ Ecologische validiteit: geeft de mate weer in hoeverre de resultaten van een onderzoek kunnen worden gegeneraliseerd naar andere omstandigheden. In hoeverre zijn de conclusies in dit onderzoek ook van toepassing op andere buurten in Utrecht, dan wel Nederland.

Alleen de populatie validiteit zal getest worden, omdat dit onderzoek niet als doel heeft om uitspraken te generaliseren naar andere buurten. Toch is het goed om te weten dat er meerdere vormen van validiteit bestaan die allemaal hun eigen aspecten en kenmerken hebben.

Tabel 3: Representativiteit op basis van de Chi-kwadraat Goodness-of-fit toets.

	Observed frequency (O)	Expected frequency (E)	(O-E) ²	(O-E) ² /E
LEEFTIJD				
18-24 jaar	31	35	16	0.457
25-34 jaar	60	49	121	2.469
35-44 jaar	28	34	36	1.059
45-54 jaar	21	25	16	0.640
55-64 jaar	15	13	4	0.308
65+	20	19	1	0.053
TOTAAL:	175	175		4.986
* kritieke waarde: 11.07				
GESLACHT				
Man	88	91	9	0.099
Vrouw	87	84	9	0.107
TOTAAL:	175	175		0.206
* kritieke waarde: 3.84				

De data is getest op validiteit aan de hand van twee categorale sleutelvariabelen. Deze sleutelvariabelen zijn leeftijd en geslacht. Deze twee variabelen zijn gekozen, omdat ze vaak gebruikt worden bij het toetsen van de representativiteit. Om de representativiteit te bepalen is een Chi-kwadraat Goodness-of-fit toets uitgevoerd waarvan de resultaten in tabel 3 staan vermeld. De Chi-kwadraat wordt bepaald door middel van waargenomen (*observed*, O) en verwachte (*expected*, E) waarden (Vocht, 2009A & Vocht, 2009B). Tabel 3 toont de uitkomsten van de toets voor alle twee de variabelen. De variabele leeftijd is hierbij omgezet in zes leeftijdsklassen. De waargenomen waarden (O) zijn afkomstig uit de afgenomen enquêtes en de verwachten waarden (E) zijn verkregen uit gegevens van WistUdata (2014).

De steekproef is representatief wanneer de berekende Chi-kwadraat onder de kritieke waarde ligt. Om de kritieke waarde te bepalen zijn twee dingen van belang, het aantal vrijheidsgraden en de betrouwbaarheidsmarge. Het aantal vrijheidsgraden (*degrees of freedom*, *df*) wordt bepaald door het aantal klassen per variabele te nemen min één. De betrouwbaarheidsmarge is 0.95%, wat een alfa geeft van $\alpha = 0.05$. Op basis van het aantal *df*'s en een alfa van 0.05 is per variabele de kritieke waarde bepaald (bijlage 5).

In beide gevallen is uit tabel 4 af te lezen dat de Chi-kwadraat onder de kritieke waarde ligt. De steekproef is dus een representatieve afspiegeling van de gehele populatie in Kanaleneiland. Doordat de steekproef representatief is kunnen verder bevindingen en conclusies in dit onderzoek worden gegeneraliseerd naar de gehele bevolking in Kanaleneiland.

Omdat het aandeel allochtonen in Kanaleneiland fors hoger ligt dan in de rest van Utrecht is ook getracht om op basis van deze derde variabele de representativiteit te toetsen. Al snel bleek dat dit niet ging werken. Het aandeel allochtonen is erg laag in de steekproef. Uit de data blijkt dat 75% van de bevolking in Kanaleneiland allochtoon is (WistUdata, 2014). Uit de steekproef komt naar voren dat slechts 25% van de respondenten allochtoon is. Hiermee is niet meteen gezegd dat de steekproef niet representatief is, omdat er een tweetal redenen zijn die dit lage aantal allochtonen respondenten verklaart.

De eerste verklaring voor het lage aandeel allochtonen zit hem in het feit dat de wil tot meewerken aan het onderzoek onder allochtonen veel lager was dan bij autochtonen. Hoewel hier geen harde cijfers beschikbaar

over zijn is dit wel iets wat telkens is opgevallen tijdens het enquêteren. Daarnaast speelt de vraagstelling een belangrijke rol. De enquête laat mensen vrij om te bepalen tot welke bevolkingsgroep zij zich rekenen. Mensen met een dubbel paspoort kunnen hierdoor kiezen voor Nederlands terwijl de gemeente aangeeft dat ze allochtoon zijn. De gemeente Utrecht ziet namelijk iedereen voor allochtoon aan die in het buitenland is geboren, of waarvan minimaal één van de ouders in het buitenland is geboren (WistUdata, 2014). Iemand die geboren is in Nederland en in de enquête aangeeft Nederlands te zijn, wordt door de gemeente als een allochtoon bestempeld.

Er zijn dus een aantal redenen waardoor het aantal allochtonen en autochtonen in de steekproef verschilt met de verhouding in de werkelijkheid. Omdat in de verdeling van de etniciteit significante verschillen aanwezig waren is deze variabele gewogen¹⁵. Uit de uitkomsten komt naar voren dat de weegfactor voor zowel Marokkanen, Turken als de overige allochtonen boven de 2.5 ligt. Een dergelijk hoge weegfactor geeft aan dat de groepen heel sterk zijn ondervertegenwoordigd. Het wordt dan ook sterk afgeraden om weegfactoren hoger dan 2.5 te gebruiken, omdat het risico te groot is dat de enkele respondenten die aanwezig zijn niet representatief zijn. In het verloop van het hoofdstuk zal op het gebied van etniciteit dus alleen nog maar beschrijvende statistiek worden toegepast. Wel wordt er nog onderscheid gemaakt tussen allochtonen en autochtonen. Hoewel ook in dit geval de weegfactor boven de 2.5 ligt (3.12), geldt hiervoor dat de $N \geq 30$ is en daardoor mag worden aangenomen dat het representatief is (Vocht, 2009B).

¹⁵ De uitkomsten van het wegen zijn weergegeven in bijlage 7C.

4.0 Buurtreputatie in Kanaleneiland

De afgelopen jaren hebben gemeente, provincie en de nationale overheid van alles geprobeerd om de buurt Kanaleneiland beter te maken. Één van de doelen was om haar reputatie te verbeteren en de verhuisintentie onder bewoners te verlagen. Het doel van de komende twee hoofdstukken is om te kijken of ze hierin ook geslaagd zijn.

In dit hoofdstuk zal eerst de buurtreputatie van Kanaleneiland worden bestudeerd. Tijdens het bestuderen van dit aspect is de tweede deelvraag het uitgangspunt. De tweede deelvraag luidde: "In hoeverre beïnvloedt sloop en nieuwbouw de interne en ervaren reputatie van de inwoners van Kanaleneiland?". Deze deelvraag komt hiermee overeen met het eerste gedeelte van de probleemstelling¹⁶.

In dit hoofdstuk zijn een aantal relaties onderzocht om zodoende een goed antwoord te kunnen formuleren op de deelvraag zoals die hierboven is weergegeven. Allereerst is de reputatie tussen 2006 en 2014 vergeleken. Hierbij is gezocht naar verschillen en is onderzocht of eventuele verschillen significant zijn. Vervolgens is in de tweede paragraaf de reputatie bekeken aan de hand van persoonlijke kenmerken. In het theoretisch kader is aangetoond dat diverse persoonlijke kenmerken samenhangen met de reputatie. Al deze relaties zijn onderzocht in de tweede paragraaf door middel van bivariate toetsen. In de derde paragraaf gaat de focus richting de sloop en nieuwbouw in de buurt. In deze paragraaf is de perceptie van bewoners richting sloop en nieuwbouw onderzocht. Ervaren bewoners veranderingen en zijn deze veranderingen positief of negatief? Tot slot wordt in de vierde paragraaf gezocht naar factoren die de reputatie significant beïnvloeden. Op basis hiervan kan een inschatting worden gemaakt van de invloed van sloop en nieuwbouw op de buurtreputatie.

In alle paragrafen wordt elk verband getoetst en/of onderzocht voor zowel de interne als ervaren reputatie. Ondanks dat alleen de ervaren reputatie invloed uitoefent op de verhuisintentie is het nog niet duidelijk welke invloed sloop en nieuwbouw op beide reputaties heeft. Om die reden is er voor gekozen om in dit hoofdstuk zowel de interne als de ervaren reputatie te behandelen. Dit heeft als nadeel dat de hoeveelheid informatie groot is en misschien soms langdradig. Om alles toch begrijpbaar en overzichtelijk te houden zullen sommige aspecten relatief kort behandeld worden.

4.1 De buurtreputatie anno 2006 versus 2014

Het zoeken naar verschillen in de reputaties tussen 2006 en 2014 is het startpunt van dit hoofdstuk en de verdere analyses. Door te zoeken naar verschillen is gekeken of de interne en ervaren reputatie de afgelopen jaren veranderd zijn. In tabel 4 is te zien hoe zowel de interne en de ervaren reputatie zich in 2014 verhouden tot 8 jaar terug.

Tabel 4: De buurtreputatie in 2006 & 2014.

	Gemiddelde		Std. deviatie	
	2006	2014	2006	2014
INTERNE REPUTATIE	2.39	2.83	,920	,973
ERVAREN REPUTATIE	1.98	1.98	,807	,820

Bij de bestudering van de uitkomsten in tabel 4 vallen twee dingen direct op. Ten eerste valt op dat de interne reputatie in de periode 2006-2014 is toegenomen met 0.44 punt (2.39 > 2.83). Als tweede valt ook op dat de ervaren reputatie in diezelfde periode met 1.98 exact gelijk is gebleven.

Het theoretisch kader toonde aan dat de interne reputatie over het algemeen al hoger beoordeeld wordt dan de andere twee vormen van reputatie. Dit komt doordat bewoners de neiging hebben hun buurt hoger te

¹⁶ "In hoeverre beïnvloedt sloop en nieuwbouw de reputatie van de achterstandswijken volgens bewoners en in hoeverre werkt de reputatie door op de verhuisintentie van diezelfde bewoners?"

beoordelen, meer kennis hebben, maar ook doordat buitenstaanders beïnvloedt worden door de geschiedenis en de media (Massey, 1995, Hastings & Dean, 2003, Clark & Caldwell, 1973 & Wacquant, 1993). In dit laatste punt ligt meteen een mogelijke verklaring voor het feit dat de ervaren reputatie niet is veranderd. De ervaren reputatie is veel moeilijker om te veranderen en zal daardoor ook veel langzamer veranderen, dit komt grotendeels doordat de buitenwereld heel belangrijk is bij de bepaling van de ervaren reputatie. De negatieve geschiedenis van de buurt blijft namelijk heel lang hangen boven een buurt en de berichtgeving in de media wordt hierdoor beïnvloedt. Het is de berichtgeving door de media die buitenstaanders beïnvloedt en de ervaren reputatie draait er juist om hoe bewoners denken dat buitenstaanders hun buurt beoordelen. Negatieve media aandacht en een lange negatieve geschiedenis van de buurt zorgen er dus mede voor dat de ervaren reputatie veel moeilijker is om te veranderen (Massey, 1995 & Hastings & Dean, 2003).

Nu duidelijk is dat de interne reputatie is toegenomen en de ervaren reputatie gelijk is gebleven is de volgende stap om te kijken of de gevonden verschillen ook daadwerkelijk significant zijn. Door te toetsen op significantie wordt direct de eerste hypothese getoetst. Deze hypothese is opgesteld voor beide reputaties en dus worden beide getoetst¹⁷. Uit de resultaten van de toets blijkt dat het gevonden verschil bij de interne buurtreputatie een significant verschil is. De overschrijdingskans is kleiner dan $\alpha = 0,05$ (,000) en dus dient de nulhypothese verworpen te worden. Er kan dan ook met 99% betrouwbaarheid geconcludeerd worden dat de interne buurtreputatie in 2014 significant hoger beoordeeld is in vergelijking met 2006. Bij de ervaren buurtreputatie is geen verschil gevonden en dit was ook te verwachten aangezien tabel 4 al geen verschil aantoonde. Op het gebied van de ervaren buurtreputatie blijft de nulhypothese dus behouden dat er geen verschil is in de beoordeling tussen 2006 en 2014.

4.2 Buurtreputatie op basis van persoonlijke kenmerken

In deze paragraaf is ingegaan op de invloed van diverse persoonlijke kenmerken die volgens het theoretisch kader op papier een rol kunnen spelen bij het bepalen van de interne en ervaren reputatie. Zijn er significante verschillen aanwezig in de beoordelingen tussen bijvoorbeeld mannen en vrouwen of allochtonen en autochtonen?

Op basis van acht variabelen (geslacht, leeftijd, etniciteit, opleiding, inkomen, nieuwbouw, renovatie en woonduur) is gekeken of er verschillen aanwezig zijn tussen de verschillende groepen. Er zijn per variabelen telkens een tweetal verbanden onderzocht op significantie. Als eerste is er telkens gekeken of er een verschil aanwezig is tussen de verschillende waarde (man/vrouw) per variabele (geslacht) per jaar (2006/2014). Kortom is er in 2006 en 2014 een verschil aanwezig in de beoordeling van de interne en ervaren reputatie tussen mannen en vrouwen. Vervolgens is ook gekeken naar significante verschillen tussen 2006 en 2014 per afzonderlijke waarde van iedere variabele. Kortom is de beoordeling van de interne buurtreputatie door mannen in 2006 significant anders dan de beoordeling die mannen in 2014 geven.

Er zijn twee verbanden telkens onderzocht, omdat beide verbanden inzicht geven in verschillende aspecten. Het eerste verband is van belang voor de multiple regressie analyses in paragraaf 4. Wanneer blijkt dat er een significant verschil is tussen de verschillende waarde per variabele per jaar, is het aannemelijker om te verwachten dat deze variabele ook een significante invloed heeft op het bepalen van de reputatie. Het tweede verband bevestigt hopelijk de verschillen die zijn gevonden in de vorige paragraaf. Bij de interne reputatie is het zodoende aannemelijk om significante verschillen te verwachten tussen 2006 en 2014 per afzonderlijke waarde van iedere variabele, omdat de interne reputatie in zijn geheel ook is significant is veranderd. De ervaren reputatie is niet veranderd en zodoende is de verwachting lager dat hier significante verschillen gevonden zullen worden. De verbanden zijn onderzocht door middel van onafhankelijke t-toetsen en variantie

¹⁷ 1: H_0 = De interne buurtreputatie is veranderd in Kanaleneiland ten opzichte van 2006. 2: H_0 = De ervaren reputatie is veranderd in Kanaleneiland ten opzichte van 2006.

analyses¹⁸. In de resultaten zijn de verbanden die significant zijn, weergegeven in de geel/oranje vakken¹⁹. De resultaten zullen per persoonlijk kenmerk en per vorm van reputatie behandeld worden.

4.2.1 Interne buurtreputatie naar persoonlijke kenmerken

Allereerst is de interne reputatie bekeken, omdat de verwachting is dat bij deze vorm van reputatie meer significante verschillen worden aangetroffen in vergelijking met de interne reputatie. De simpele verklaring hiervoor is dat de interne reputatie in tegenstelling tot de ervaren reputatie namelijk veranderd is. De resultaten van de diverse toetsen voor de interne buurtreputatie zijn weergegeven in tabel 5. Meteen valt de invloed van het geslacht op. Allereerst is er een significant verschil aanwezig tussen mannen en vrouwen in zowel 2006 als 2014. In beide gevallen beoordelen vrouwen de interne reputatie hoger als mannen. Een verklaring voor dit verschijnsel is niet gevonden op basis van de beschikbare data. Ten tweede is er ook een significant verschillen in de beoordeling van mannen en vrouwen tussen 2006 en 2014. Zowel mannen als vrouwen beoordelen de interne reputatie in 2014 significant hoger als in 2006. Hiermee volgen zij de algemene trend van een toenemende interne reputatie die naar voren kwam in de vorige paragraaf.

Op het gebied van leeftijd is geen verschil waarneembaar tussen jongeren, volwassenen en ouderen in beide metingen. Jongeren, volwassenen en ouderen beoordelen de interne reputatie in zowel 2006 als in 2014 hetzelfde. Wel is er net als bij het geslacht een significant per groep tussen beide metingen. Jongeren, volwassenen en ouderen beoordelen alle drie de interne reputatie significant hoger in 2014 in vergelijking met 2006. Ook de variabele leeftijd volgt hiermee de trend uit de vorige paragraaf die een stijging liet zien van de interne buurtreputatie.

Op het gebied van etniciteit is in 2006 een significant verschil aanwezig tussen autochtonen en allochtonen, allochtonen beoordelen de interne reputatie hoger in vergelijking met autochtonen. Dit significante verschil is in 2014 niet meer aanwezig. In 2014 is de beoordeling van de interne reputatie tussen autochtonen en allochtonen nagenoeg gelijk. De meest logische verklaring hiervoor is dat allochtonen in het onderzoek als autochtonen zijn opgenomen. Bewoners zijn dan volgens de letter van de wet allochtoon maar zien zichzelf als autochtoon en geven dit dan ook aan in de enquête. Het is bekend dat etnische minderheden een buurt met veel etnische minderheden hoger beoordelen in vergelijking met 'echte' autochtonen. Zodoende is het mogelijk dat de interne reputatie onder autochtonen is toegenomen en niet meer significant verschilt met die van allochtonen. Toch moet op het gebied van etniciteit voorzichtig worden omgesprongen met de uitkomsten en gegeven verklaringen. Dit komt door de scheve verdeling tussen autochtonen en allochtonen in dit onderzoek²⁰. Om deze reden moet ook het gevonden verband in de beoordeling van autochtonen tussen 2006 en 2014 met een grote mate van voorzichtigheid worden aangenomen.

Bij het opleidingsniveau is een significant verschil waarneembaar tussen de verschillende niveaus van opleiding. Hoger opgeleiden beoordelen de interne reputatie significant lager in vergelijking met middelbaar en lager opgeleiden. Een verklaring hiervoor kan zijn dat hoger opgeleiden ook vaker een hoger inkomen hebben en zodoende meer middelen hebben om te verhuizen. Doordat zij de mogelijkheden hebben om te verhuizen zullen ze dat ook eerder doen als zij ontevreden zijn over hun buurt en doordat ze de mogelijkheid hebben zullen ze ook kritischer naar de buurt kijken. Daarnaast is ook te zien dat de opleidingsniveaus afzonderlijk de trend volgen die zichtbaar is tussen 2006 en 2014. Voor alle drie de groepen geldt dat zij de interne reputatie in 2014 hoger beoordelen ten opzichte van 2006. Deze verbanden zijn echter alleen voor de laag en hoog opgeleiden significant te noemen.

¹⁸ De belangrijkste uitkomsten van de onafhankelijke t-toetsen en variantie analyses zijn weergegeven in tabel 6 en 7. De uitvoer was zodanig groot dat besloten is dit niet op te nemen in bijlage 7.

¹⁹ Voor de interpretatie van de tabellen is het van belang om te weten dat een overschrijdingskans van $\alpha = ,050$ gehanteerd wordt. De hypothese is bij alle verbanden dat er geen significant verschil is. Wanneer de (*Sig.*) $\leq ,050$ is wordt de zojuist geformuleerde hypothese verworpen met 95% betrouwbaarheid. Er kan dan gesteld worden dat er een significant verschil is voor de bewuste variabele.

²⁰ De details hiervan staan vermeld in de methodologie onder het stuk van respons en representativiteit.

Tabel 5: Interne buurtreputatie naar persoonlijke kenmerken door middel van t-toetsen en variantie analyse.

	Man		Vrouw						
GESLACHT	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Sig.				
2006	2,28	,910	2,48	,920	,043				
2014	2,66	,933	3,00	,988	,020				
	2006		2014						
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.					
Man	2,28	,910	2,66	,933	,002				
Vrouw	2,48	,920	3,00	,988	,000				
	Jong		Volwassen		Oud				
LEEFTIJD	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.			
2006	2,39	,949	2,42	,892	2,33	,978	,803		
2014	2,80	1,022	2,78	,970	3,04	,881	,470		
	2006		2014						
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.					
Jong	2,39	,949	2,80	1,022	,014				
Volwassen	2,42	,892	2,78	,970	,002				
Oud	2,33	,978	3,04	,881	,002				
	Autochtoon		Allochtoon						
ETNICITEIT	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.					
2006	2,18	,811	2,52	,926	,001				
2014	2,81	,955	2,88	1,041	,690				
	2006		2014						
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.					
Autochtoon	2,18	,881	2,81	,955	,000				
Allochtoon	2,52	,926	2,88	1,041	,027				
	Laag opgeleid		Middelbaar opgeleid		Hoog opgeleid				
OPLEIDING	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.			
2006	2,54	,919	2,41	,861	2,10	,920	,004		
2014	2,90	1,016	2,60	,940	2,84	,963	,512		
	2006		2014						
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.					
Laag opl.	2,54	,919	2,90	1,016	,028				
Midden opl.	2,41	,861	2,60	,940	,369				
Hoog opl.	2,10	,920	2,84	,963	,000				
	Laag inkomen		Middelbaar inkomen		Hoog inkomen				
INKOMEN	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.			
2006	2,38	,891	2,17	,927	2,00	1,000	,145		
2014	2,88	1,011	2,74	1,005	2,75	,775	,683		
	2006		2014						
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.					
Laag	2,38	,891	2,88	1,011	,000				
Midden	2,17	,927	2,74	1,005	,006				
Hoog	2,00	1,000	2,75	,775	,038				
	Ja		Nee						
NIEUWBOUW	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.					
2014	2,67	,990	2,88	,965	,210				
RENOVATIE	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.					
2014	2,63	,833	2,87	,999	,191				
	0-3 jaar		4-7 jaar		8-16 jaar		17+ jaar		
WOONDUUR	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2014	2,70	1,102	2,68	,891	2,91	,843	3,13	,951	,109

Op het inkomensvlak is dezelfde trend waarneembaar zoals dat het geval was bij de leeftijd. Tussen de verschillende inkomensgroepen zijn in zowel 2006 als 2014 geen noemenswaardige verschillen aanwezig. Een verklaring hiervoor kan de scheve verdeling van het inkomen zijn. In Kanaleneiland wonen in zowel 2006 als

2014 relatief weinig mensen met een hoog inkomen. Doordat deze groep zo klein is het goed mogelijk dat er zodoende geen significant verschil aanwezig is. Binnen de drie inkomensgroepen zijn tussen beide jaren wel significante verschillen waarneembaar. Voor zowel het lage, midden als hoge inkomen geldt dat zij de reputatie in 2014 hoger beoordelen. Ook het inkomen gaat hierin mee met de algemene trend van een verbeterde interne reputatie.

Als laatste is gekeken naar de samenhang van nieuwbouw woningen, gerenoveerde woningen en de woonduur van mensen. Deze laatste drie variabelen zijn alleen onderzocht voor 2014, aangezien hier in 2006 niet naar gevraagd is. Alle drie de verbanden zijn niet significant en dat is toch opmerkelijk te noemen. De assumptie was dat mensen in zowel een nieuwbouw woning als in een gerenoveerde woning de reputatie van hun buurt beter zou beoordelen. Dit blijkt echter uit de analyse niet het geval te zijn. Het is zelfs zo dat mensen in een nieuwbouw woning, of een gerenoveerde woning de interne reputatie slechter beoordelen in vergelijking met andere bewoners. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat woningkenmerken een minder grote rol spelen dan verwacht en bijvoorbeeld buurtkenmerken die los staan van de woning wel een grote impact hebben op de buurtreputatie.

Tot slot speelt ook de woonduur geen rol van betekenis in hoe mensen de interne buurtreputatie beoordelen. De verwachting was dat mensen die langer in de buurt wonen de reputatie ook hoger zouden beoordelen. Hoewel deze trend ook zichtbaar is in de uitkomsten is dit verband tegelijkertijd niet significant en kan dus op toeval berusten. Wat is opgevallen bij de interne buurtreputatie is dat de meeste significante verbanden aanwezig zijn wanneer de afzonderlijke aspecten van een variabele worden afgezet tegen beide jaren. Velen volgen daarmee de algemene ontwikkeling van de interne reputatie die over de afgelopen periode is toegenomen. De overige significante verbanden komen verder aan de orde in de laatste paragraaf van dit onderzoek.

4.2.1 Ervaren buurtreputatie naar persoonlijke kenmerken

Nu alle verbanden tussen de interne reputatie en persoonlijke kenmerken duidelijk zijn kan de focus gelegd worden op de ervaren reputatie. De ervaren reputatie is niet veranderd en de verwachting op voorhand was dan ook dat er veel minder verbanden zouden worden aangetroffen. Dit blijkt ook het geval te zijn. Tabel 6 laat alleen de significante verbanden zien. Deze verbanden zullen ook als enige worden besproken en waar nodig worden toegelicht. De gehele tabel staat in bijlage 7B.

Tabel 6: Ervaren buurtreputatie naar persoonlijke kenmerken.

	Autochtoon		Allochtoon		
ETNICITEIT	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2006	1,85	,761	2,06	,823	,018
2014	1,90	,806	2,24	,850	,021

	Laag opgeleid		Middelbaar opgeleid		Hoog opgeleid		
OPLEIDING	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2006	2,12	,893	1,93	,731	1,70	,638	,001

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Hoog opl.	1,70	,638	1,92	,814	,043

	0-3 jaar		4-7 jaar		8-16 jaar		17+ jaar		
WOONDUUR	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2014	1,81	,833	1,78	,764	2,18	,846	2,31	,766	,004

Bestudering van tabel 6 laat zien dat er in vijf gevallen sprake is van een significant verband. Deze vijf verbanden zullen hieronder puntsgewijs worden besproken en toegelicht. Allereerst is er een significant verband zichtbaar in zowel de meting van 2006 als 2014 tussen autochtonen en allochtonen. Allochtonen beoordelen de ervaren buurtreputatie in beide onderzoeken significant hoger in vergelijking met autochtonen. Een mogelijke verklaring hiervoor moet gezocht worden in het feit dat allochtonen een buurt met veel allochtonen hoger beoordelen en autochtonen een buurt met autochtonen hoger beoordelen (Bolt, 2001). In Kanaleneiland wonen meer allochtonen dan autochtonen en het is dan ook niet verwonderlijk dat allochtonen de reputatie van Kanaleneiland hoger beoordelen.

Het tweede verband is aanwezig bij het opleidingsniveau. Het opleidingsniveau speelt in 2006 een belangrijke rol bij de beoordeling van de ervaren reputatie. Lager opgeleiden beoordelen de ervaren reputatie aanzienlijk hoger in vergelijking met middelbaar en hoger opgeleiden. Hoger opgeleiden hebben over het algemeen meer kennis van de buurt en kunnen op die manier een beter en kritischer beeld geven van de buurt. Hierdoor is het oordeel van hoger opgeleiden lager in tegenstelling tot laag opgeleiden. Hoog opgeleiden kijken namelijk kritischer naar hun buurt. Tevens is op het gebied van opleidingsniveau zichtbaar dat hoger opgeleiden de ervaren reputatie in 2014 significant hoger beoordelen in vergelijking met 2006.

Tot slot speelt bij de ervaren reputatie de woonduur van mensen wel een belangrijke rol in de beoordeling. Hoelang iemand woonachtig is in de buurt hoe hoger zij de ervaren reputatie waarderen. De ervaren reputatie verandert minder snel dan de interne reputatie en een verandering hierin is dan ook een proces van jaren. Het is dan ook niet verwonderlijk dat mensen die langer in de buurt wonen de ervaren reputatie hoger beoordelen als mensen die nog maar relatief kort in de buurt woonachtig zijn. Ook is het denkbaar dat mensen die al langer woonachtig zijn in een buurt het oordeel van buitenstaanders minder belangrijk achten en zodoende de ervaren reputatie hoger beoordelen dan bewoners die pas relatief kort in de buurt wonen. Ook bij de ervaren reputatie is het weer opvallend om te zien dat er geen significante verschillen gevonden zijn voor mensen die in een nieuwbouw- of gerenoveerde woning wonen. Ook hier geldt dat bewoners uit nieuwbouw woningen en gerenoveerde woningen de ervaren reputatie lager beoordelen, alleen zijn de verschillen wel kleiner in vergelijking met de verschillen die gevonden zijn bij de interne reputatie.

4.3 De perceptie op sloop en nieuwbouw

In de vorige paragrafen is aangetoond hoe beide reputaties zijn veranderd ten opzichte van 2006. Daarnaast is ook gekeken of deze veranderingen te wijten kunnen zijn aan de samenhang met bepaalde persoonlijke kenmerken. In deze derde paragraaf wordt gekeken naar de perceptie op de invloed van sloop en nieuwbouw samenhangt met de interne en ervaren buurtreputatie. De aanname is dat sloop en nieuwbouw gezorgd heeft voor een betere reputatie van Kanaleneiland. In hoofdstuk 3 is al aangetoond dat er objectief gezien weinig is veranderd. De vraag die in deze paragraaf beantwoordt wordt is of dit ook zo ervaren wordt door de bewoners in Kanaleneiland.

De sloop en nieuwbouw dient de woningvoorraad aan te passen, om zodoende door menging van de bevolkingssamenstelling de leefbaarheid in de buurt te vergroten en daar vanuit de reputatie te verbeteren. In deze paragraaf zullen dan ook een drietal verbanden worden onderzocht om een beeld te krijgen van de rol van sloop en nieuwbouw op de interne en ervaren buurtreputatie. Allereerst is gekeken of er een relatie bestaat tussen de tevredenheid met de bevolkingssamenstelling en de reputatie van de buurt. Vervolgens is onderzocht of er een relatie bestaat tussen de tevredenheid met de bevolkingssamenstelling en de perceptie tegenover sloop en nieuwbouw. Tot slot is de relatie tussen de perceptie van sloop en nieuwbouw en de buurtreputatie onderzocht.

4.3.1 Bevolkingssamenstelling en buurtreputatie

Zoals gezegd dient sloop en nieuwbouw de bevolkingssamenstelling te veranderen en zodoende de buurtreputatie te verbeteren het is dan ook relevant om te kijken of er een verband aanwezig is tussen de tevredenheid met de bevolkingssamenstelling en de buurtreputatie. Het is aannemelijk dat bewoners die tevreden zijn met de huidige bevolkingssamenstelling de reputatie van de buurt ook hoger zullen beoordelen. Dit verband is onderzocht en de resultaten zijn weergegeven in tabel 7.

Tabel 7: Tevredenheid met de bevolkingssamenstelling * buurtreputatie.

N=175			Interne reputatie		Ervaren reputatie	
	Abs.	Rel.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.
(Zeer) ontevreden	74	42%	2.42	,844	1.78	,798
Neutraal	56	32%	2.96	,934	2.18	,811
(Zeer) tevreden	45	26%	3.33	,953	2.07	,837

In tabel 7 komen een aantal dingen naar voren. Allereerst valt op dat in 2014 nog steeds 42% van de bewoners in Kanaleneiland ontevreden is met de huidige samenstelling van de bevolking en dat slechts een kwart wel tevreden is met de bevolkingssamenstelling. Toch is dit een verbetering ten opzichte van 2006. In 2006 was ruim 50% van de bewoners ontevreden en was slechts 10% tevreden met de bevolkingssamenstelling (Permentier, 2009). Ondanks dat de bevolkingssamenstelling in werkelijkheid dus nauwelijks is veranderd leeft onder de bewoners blijkbaar een ander beeld. Dit blijkt ook wel uit het gegeven dat 20% van de bewoners aangeeft dat de bevolkingssamenstelling de afgelopen jaren erop vooruit gegaan is. De verandering die op dit gebied zichtbaar is blijkt ook significant te zijn ($\alpha = ,000$). Bewoners zijn in 2014 dus significant meer tevreden met de bevolkingssamenstelling binnen Kanaleneiland in vergelijking met 2006.

Daarnaast blijkt inderdaad dat mensen die tevreden zijn met de bevolkingssamenstelling ook de reputatie over het algemeen hoger beoordelen. Dit geldt zeker voor de interne buurtreputatie en in mindere mate voor de ervaren buurtreputatie. Het gevonden verband bij de interne buurtreputatie is dan ook significant ($\alpha = ,000$) en bij de ervaren reputatie is dit niet het geval ($\alpha = ,164$). De gevonden relatie is van belang, omdat dit aantoont dat er een samenhang lijkt te zijn tussen een betere bevolkingssamenstelling en een betere reputatie. Kortom als sloop en nieuwbouw slaagt haar doel van menging te bereiken en zodoende een betere bevolkingssamenstelling creëert, dan is de kans groot dat de reputatie van een buurt ook verbeterd. Met deze bevinding wordt de bestaande theorie dat gemengde buurten de sociale cohesie en integratie van minderheden bevorderen, waardoor de leefbaarheid van de buurt wordt vergroot bevestigd (SCP, 2005)

4.3.2 Bevolkingssamenstelling en sloop & nieuwbouw

De volgende relatie die onderzocht is, is of er een relatie is tussen de bevolkingssamenstelling en sloop en nieuwbouw. Dit is op een tweetal manieren gedaan. Allereerst is onderzocht of bewoners die ontevreden zijn met de bevolkingssamenstelling meer sloop en nieuwbouw willen zien in de buurt. Daarnaast is gekeken of mensen die tevreden zijn met de bevolkingssamenstelling ook aangeven dat sloop en nieuwbouw de buurt beter heeft gemaakt.

Tabel 8: Tevredenheid met de bevolkingssamenstelling * meer sloop en nieuwbouw.

N=175	De bevolkingssamenstelling binnen uw woonbuurt								
		(zeer) ontevreden		Neutraal		(zeer) tevreden		Totaal	
		Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Moet er meer sloop en nieuwbouw plaatsvinden	Ja	54	73%	42	75%	22	49%	118	67%
	Nee	20	27%	14	25%	23	51%	57	33%
Totaal		74	100%	56	100%	45	100%	175	100%

Uit tabel 8 blijkt dat bewoners die ontevreden zijn met de huidige bevolkingssamenstelling meer sloop en nieuwbouw willen zien in de buurt. Van de bewoners die ontevreden zijn met de samenstelling van de

bevolking in de buurt geeft 73% aan meer sloop en nieuwbouw te willen zien in de buurt in de toekomst. Bij bewoners die tevreden zijn met de bevolkingssamenstelling is dit percentage met 49% beduidend lager. Uit toetsing komt naar voren dat dit gevonden verband ook significant is ($\alpha = ,008$). Deze relatie kan er op duiden dat mensen die ontevreden zijn over de huidige bevolkingssamenstelling sloop en nieuwbouw als een goed instrument zien om dit verbeteren en zodoende meer sloop en nieuwbouw willen zien plaatsvinden.

In tabel 9 is de relatie onderzocht tussen de tevredenheid met de bevolkingssamenstelling en het feit of sloop en nieuwbouw de buurt al dan niet beter heeft gemaakt in de ogen van de bewoners. Als bewoners aangeven dat sloop en nieuwbouw hun buurt beter maakt is dit een eerste indicatie dat sloop en nieuwbouw daadwerkelijk een goed instrument is om de leefbaarheid in de buurt te verbeteren en daarmee de reputatie te verhogen.

Tabel 9: Tevredenheid met de bevolkingssamenstelling * sloop en nieuwbouw is goed.

N=175		De bevolkingssamenstelling binnen uw woonbuurt						Totaal	
		(zeer) ontevreden		Neutraal		(zeer) tevreden			
		Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Heeft sloop en nieuwbouw uw buurt beter gemaakt	Ja	42	57%	41	73%	30	67%	113	65%
	Nee	32	43%	15	27%	15	33%	62	35%
Totaal		74	100%	56	100%	45	100%	175	100%

In tabel 9 is geen significant verband gevonden tussen de vraag of sloop en nieuwbouw de buurt beter heeft gemaakt en de tevredenheid met de bevolkingssamenstelling ($\alpha = ,143$). Toch is duidelijk in tabel 9 af te lezen dat onafhankelijk van de mate van tevredenheid met de bevolkingssamenstelling het merendeel van de bewoners aangeeft dat sloop en nieuwbouw de buurt beter heeft gemaakt in de afgelopen jaren. 65% van de bewoners geeft aan dat sloop en nieuwbouw in de afgelopen jaren Kanaleneiland tot een betere buurt heeft gemaakt.

Er kan dus voorzichtig geconcludeerd worden dat sloop en nieuwbouw positief ervaren wordt door de bewoners van Kanaleneiland. Doordat het positief ervaren wordt is het ook niet verwonderlijk dat mensen meer sloop en nieuwbouw graag zouden willen zien. Dit geldt zeker voor de groepen die nog ontevreden zijn over aspecten van de buurt (ontevreden over de bevolkingssamenstelling). Een betere menging van de bevolking kan op haar beurt weer zorgen voor een grotere leefbaarheid en betere interne en ervaren buurtreputatie.

4.3.3 Sloop en nieuwbouw en de buurtreputatie

Tabel 10: Perceptie ten opzichte van sloop en nieuwbouw.

HEEFT ER HERSTRUCTURERING PLAATSGEVONDEN DE AFGELOPEN JAREN IN KANALENEILAND					N=175
	Abs.	Rel.	Interne reputatie	Ervaren reputatie	
Ja	123	70%	2,91	1,99	
Nee	52	30%	2,63	1,96	
HEEFT SLOOP EN NIEUWBOUW KANALENEILAND TOT EEN BETERE BUURT GEMAAKT					
Ja	113	65%	2,91	2,01	
Nee	62	35%	2,68	1,94	
MOET ER MEER SLOOP EN NIEUWBOUW PLAATSVINDEN IN KANALENEILAND DE KOMENDE JAREN					
Ja	118	67%	2,75	1,93	
Nee	57	33%	2,98	2,09	

Tot slot is de relatie tussen sloop en nieuwbouw en de buurtreputatie onderzocht. Duidelijk is inmiddels dat sloop en nieuwbouw als positief wordt ervaren en een merendeel van de bewoners ook meer sloop en nieuwbouw willen zien, maar hoe werkt dit door op de buurtreputatie. Om dit te onderzoeken zijn een aantal stellingen voorgelegd aan de bewoners. De uitkomsten hiervan zijn weergegeven in tabel 10.

In de tabel is vooral gekeken naar hoe de afzonderlijke groepen de buurtreputaties beoordelen. Bewoners die aangeven de herstructurering op te merken en bewoners die aangeven dat sloop en nieuwbouw de buurt beter heeft gemaakt, beoordelen zowel de interne als de ervaren reputatie hoger. Bij de laatste stelling is het precies andersom. Bewoners die aangeven dat er van hun niet meer sloop en nieuwbouw hoeft plaats te vinden beoordelen beide reputaties hoger. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat mensen die aangeven dat meer sloop en nieuwbouw niet nodig is de buurt in haar huidige vorm al goed genoeg vinden. Bewoners die aangeven meer sloop en nieuwbouw te willen zijn juist van mening dat de buurt nog meer kan verbeteren en beoordelen de reputatie zodoende op dit moment nog lager. Door middel van onafhankelijke t-toetsen is ook gekeken of deze verbanden significant zijn, in geen van de gevallen deze verbanden significant zijn.

De algemene conclusie die vanuit de bovenstaande cijfers getrokken kan worden is dat de perceptie rondom herstructurering en sloop en nieuwbouw in het bijzonder toch wel als positief gezien mag worden. Verreweg de meerderheid vindt niet alleen dat sloop en nieuwbouw de buurt beter heeft gemaakt, maar hoopt op meer sloop en nieuwbouw in de toekomst. Het feit echter dat de verschillen in de reputatie voor de verschillende groepen niet significant zijn tempert weer de verwachting dat de invloed van sloop en nieuwbouw op de buurtreputatie groot is. Deze invloed moet echter duidelijk worden in de volgende paragraaf door middel van twee multiple regressie analyses.

4.4 Factoren achter de buurtreputatie

In de vorige paragrafen is gebleken dat de interne buurtreputatie verbeterd is over de periode 2006-2014, dat de ervaren buurtreputatie gelijk is gebleven en dat de sloop en nieuwbouw door de bewoners over het algemeen als positief wordt ervaren. Toch geeft dit alles nog geen sluitend antwoord op de gestelde deelvraag: *"In hoeverre beïnvloedt sloop en nieuwbouw de interne en ervaren buurtreputatie van de inwoners van Kanaleneiland?"*. Vanuit het theoretisch kader is een hypothese opgesteld die moet helpen bij het beantwoorden van deze deelvraag: H_0 = sloop en nieuwbouw heeft gezorgd voor een beter interne en ervaren buurtreputatie.

De hypothese zoals die hierboven geformuleerd is, is niet in één keer te toetsen en dit zal dan ook door middel van meerdere stappen gebeuren. In de komende twee subparagrafen zijn meerdere multiple regressie analyses uitgevoerd. De uitkomsten van deze analyses geven een inzicht in de invloed van sloop en nieuwbouw op beide vormen van reputatie. Aangetoond is dat de interne buurtreputatie is verbeterd en op basis van de bestudeerde theorie kon dit wel eens komen door de sloop en nieuwbouw van de recente jaren. De analyse geeft aan of sloop en nieuwbouw een significante invloed heeft op de reputatie. Als blijkt dat de invloed significant is kan met een zekere voorzichtigheid gesteld worden dat de sloop en nieuwbouw deels verantwoordelijk is voor de verbetering van de interne buurtreputatie. Mocht de invloed van sloop en nieuwbouw niet significant zijn dan is het verschil ook niet te verklaren door de sloop en nieuwbouw en moet de hypothese dus verworpen worden.

Hoewel er geen verschil is gevonden bij de ervaren reputatie zal toch een regressie analyse worden uitgevoerd. Het kan zijn dat de sloop en nieuwbouw namelijk een significante bijdrage levert aan het tot stand komen van de ervaren buurtreputatie ondanks dat dat effect tot nu toe nog niet zichtbaar is geweest. Tabel 11 en 12 laten de uitkomsten zien van beide toetsen. Tabel 11 laat de uitkomsten zien van de interne buurtreputatie (model 1 tot en met 6) en tabel 12 toont de uitkomsten voor de ervaren buurtreputatie (model I tot en met VI).

Model 1 en I worden gekenmerkt door de persoonlijke kenmerken. In model 2 en II is de mate van keuzevrijheid op het gebied van buurt en woning toegevoegd. In model 3 en III is de sociale cohesie in de buurt toegevoegd aan het model. Model 4 en IV voegen de mate van tevredenheid van iemand toe. Model 5 en V implementeren verschillende soorten buurtkenmerken in het model en tot slot wordt de sloop en nieuwbouw in model 6 en VI toegevoegd. Door de variabelen in blokken toe te voegen aan het model wordt het goed zichtbaar wat de invloed is van ieder afzonderlijk blok met onafhankelijke variabelen. Per blok is zodoende

eenvoudig na te gaan in hoeverre de verklaarde variantie omhoog gaat en of de bijdrage van een nieuw blok met variabelen ook een significante verbetering van het model oplevert.

4.4.1 De interne buurtreputatie

De invloed van sloop en nieuwbouw op de interne buurtreputatie is onderzocht door middel van twee multiple regressie analyses uit te voeren. Eerst is een regressie analyse uitgevoerd met de data van zowel 2006 als 2014. Vervolgens is een analyse uitgevoerd voor alleen 2014. De resultaten zullen per analyse worden behandeld.

Het belangrijkste doel van de eerste analyse was om te kijken of er sprake was van een periode effect. Speelt het jaar van onderzoek (2006 of 2014) een significante rol in het bepalen van de interne buurtreputatie of niet? Om dit te onderzoeken is een multiple regressie analyse uitgevoerd, waarvan de uitvoer is weergegeven in bijlage 8A. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de periode van onderzoek een significante rol speelt in het bepalen van de interne buurtreputatie ($\alpha = ,000$) ook wanneer er rekening gehouden wordt met allerlei kenmerken. In 2014 is de beoordeling van de interne reputatie hoger in vergelijking met de beoordeling in 2006. Dit is af te lezen aan de positieve regressiecoëfficiënt (B waarde) van ,570. Dit komt ook overeen met de eerdere bevinding dat de interne buurtreputatie is verbeterd sinds 2006.

De vraag is hoe dit verklaard kan worden en of dit eventueel aan andere kenmerken van de reputatie ligt? Het periode effect wordt niet opgeheven naar mate er meer onafhankelijke variabelen worden toegevoegd en blijft in elk model gehandhaafd. Dit duidt erop dat er verschillen aanwezig zijn in de respondentengroepen van 2006 en 2014. Dit blijkt ook uit nadere analyse²¹, waarin op het gebied van etniciteit, opleiding, inkomen en huishoudenssamenstelling significante verschillen zijn aangetroffen in de verdeling tussen beide onderzoeken. Een deel van de verschillen in de beoordeling van de interne reputatie wordt dan ook verklaard door verschillen in de respondenten uit 2006 en 2014. Naast dit periode effect zijn ook het geslacht, leeftijd, de keuze voor de woning, het contact met de burens, de tevredenheid met de buurt en de identificatie met de buurt significante factoren.

De tweede analyse is alleen uitgevoerd voor 2014 om te kijken wat de rol van sloop en nieuwbouw is bij het bepalen van de interne buurtreputatie. Mocht uit de analyse naar voren komen dat deze rol significant is dan heeft sloop en nieuwbouw een bepaalde invloed op de interne reputatie. Door het hele model heen (1 t/m 6) is af te lezen dat het geslacht een positief en tevens significant effect heeft op de interne buurtreputatie. Deze uitkomst lag in de lijn der verwachting naar aanleiding van de uitkomsten in tabel 5. Hierin kwam al naar voren dat vrouwen de reputatie hoger beoordelen in vergelijking met mannen. Deze conclusie kwam ook al naar voren in het onderzoek gedaan in de periode 2006-2009 (Permentier, 2009). De overige variabelen zoals leeftijd, etniciteit, inkomen en opleiding blijken allemaal geen significante voorspellers voor de interne buurtreputatie.

In model 2 zijn variabelen toegevoegd die de ervaringen van bewoners op het gebied van sloop en nieuwbouw meten. Het toevoegen van deze variabelen zorgt voor een stijging van de verklaarde variantie. De eerste twee blokken verklaren gezamenlijk 7,3% van de verschillen in de interne buurtreputatie tussen bewoners. Ondanks deze stijging heeft de toevoeging van deze onafhankelijke variabelen niet geleid tot een significante verbetering van het model ten opzichte van het eerste model met alleen de persoonskenmerken.

In model 3 zijn variabelen toegevoegd die de invloed van de woning bekijken en aspecten daar om heen. Het toevoegen van deze variabelen zorgt ervoor dat de verklaarde variantie stijgt tot 15%. Dit is een verdubbeling in vergelijking met model 2. Het toevoegen van deze variabele heeft voor een significant beter model gezorgd ($\alpha = ,020$). In model 3 valt op dat de tevredenheid met de woning een zeer significante bijdrage levert aan het voorspellen van de interne buurtreputatie. Dit effect wordt door het toevoegen van nieuwe blokken steeds geringer en is uiteindelijk ook niet meer significant. Mensen die tevreden zijn met hun woning beoordelen de

²¹ Analyse op basis van kruistabellen en Chi-kwadraat toetsen.

interne reputatie ook hoger. Naast de tevredenheid met de woning speelt ook de woonduur een belangrijke rol. Dit kwam ook deels al naar voren in tabel 5. Mensen die al heel lang in de buurt wonen, beoordelen de interne reputatie hoger in vergelijking met bewoners die relatief kort in de buurt wonen. Dit is op zich niet heel verwonderlijk aangezien bewoners die langer in een buurt wonen over het algemeen zich meer betrokken voelen en zich ook gaan hechten aan een buurt. De overige variabelen hebben verder geen significante invloed op de interne buurtreputatie.

In model 4 zijn twee variabelen toegevoegd die de keuze vrijheid van bewoners in kaart brengen ten opzichte van zowel de woning keuze als de keuze voor de buurt. Door deze variabelen toe te voegen stijgt de verklaarde variantie weer licht tot 18%. Het toevoegen van deze twee variabelen zorgt er niet voor dat het model significant beter wordt ten opzichte van het vorige model ($\alpha = ,071$). De keuze vrijheid voor de woning speelt geen belangrijke rol hoewel het opmerkelijk is dat de B waarde negatief is. Dit houdt in dat mensen die wonen in een woning die hun eerste keuze was de interne reputatie lager beoordelen in vergelijking met bewoners die in een woning wonen die niet hun voorkeur had. De keuze voor de buurt is in eerste instantie een significante factor, maar in het uiteindelijke model (model 6) is dat ook niet meer het geval.

In model 5 worden variabelen toegevoegd die de sociale contacten van bewoners meten in de buurt. Deze variabelen moeten niet gezien worden als de sociale cohesie in de buurt. De verklaarde variantie stijgt door het toevoegen van deze factoren naar 24,8%. Het toevoegen van deze variabelen zorgt daarmee voor een significante verbetering van het model ($\alpha = ,005$). Van de drie variabelen is het participeren in de buurt van significante invloed. Bewoners die participeren in de buurt beoordelen de interne reputatie hoger in vergelijking met bewoners die dit niet doen. Dit komt overeen met de verwachting en het model van Hirschman (1970) uit het theoretisch kader. Mensen die investeren in de buurt door middel van actieve participatie zullen een gevoel van gehechtheid ontwikkelen en zodoende de reputatie hoger beoordelen en ook minder snel de neiging hebben om de buurt te verlaten. De overige twee variabelen spelen geen significante rol in het model.

Tot slot zijn in model 6 diverse kenmerken toegevoegd die samen de tevredenheid met de buurt vertegenwoordigen. Hoe beleven bewoners de sociale cohesie in de buurt, hoe beoordelen zij de fysieke gesteldheid van de buurt en in hoeverre kunnen zij zich identificeren met de buurt. De implementatie van deze laatste twee factoren zorgt ervoor dat het gehele model 41,2% van de variantie verklaard. Dit is een stijging van ruim 16% ten opzichte van model 5 en met een dergelijk stijging is het ook niet verwonderlijk dat de implementatie van deze variabelen heeft gezorgd voor een significant beter model ($\alpha = ,000$). Uit de resultaten blijkt dat de tevredenheid met de buurt (sociaal & fysiek) een belangrijke en significante rol speelt in het verklaren van de interne buurtreputatie. Mensen die de sociale cohesie en de fysieke gesteldheid in de wijk als goed ervaren, beoordelen de interne reputatie hoger in vergelijking met mensen die de sociale cohesie en fysieke uitstraling als slecht of in ieder geval als minder goed ervaren. De identificatie met de buurt blijkt tot slot nauwelijks een rol te spelen in hoe bewoners de interne buurtreputatie beoordelen. Niet alleen is het geen significante factor ook de B waarde laat dit zien. De B waarde is bijna 0 ($B = -,011$) en dat betekent dat er nauwelijks een verandering plaatsvindt als iemand zich meer of minder met een buurt kan identificeren. Een opvallende uitkomst aangezien op basis van theorie verwacht werd dat bewoners die zich identificeren met hun buurt ook de reputatie hoger zouden beoordelen.

Tabel 11: Multiple regressie op de interne buurtreputatie

N=166

	MODEL 1		MODEL 2		MODEL 3		MODEL 4		MODEL 5		MODEL 6	
	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.
INTERCEPT	2,509	,336	2,299	,357	1,681	,538	1,693	,543	1,624	,527	2,198	,479
PERSOONSKENMERKEN												
Vrouw (ref=man)	,396	,156**	,392	,155**	,350	,152**	,375	,151**	,377	,147**	,228	,133*
Leeftijd	,005	,005	,006	,005	-,005	,007	-,004	,007	-,005	,007	,000	,006
Kinderen in het huishouden (ref=nee)	-,064	,229	-,090	,228	-,042	,231	-,030	,228	-,074	,223	,019	,199
Allochtoon (ref=autochtoon)	,116	,214	,136	,214	,107	,211	,061	,210	-,036	,206	-,145	,185
Middelbaar/Hoog opgeleid (ref=laag)	-,037	,200	-,040	,199	,128	,201	,136	,198	,126	,196	,128	,174
Middelbaar/Hoog inkomen (ref=laag)	-,114	,170	-,110	,169	-,116	,169	-,141	,168	-,164	,166	-,097	,150
SLOOP EN NIEUWBOUW												
Sloop en nieuwbouw is goed (ref=nee)			,255	,169	,228	,168	,235	,167	,212	,164	,161	,147
Veranderingen door sloop en nieuwbouw ²²			,076	,083	,071	,081	,061	,081	,066	,078	-,016	,072
WONINGKENMERKEN												
Tevredenheid met de woning					,127	,059**	,124	,064*	,118	,062*	,038	,057
Woontduur in de buurt in jaren					,025	,010**	,022	,009**	,019	,010**	,017	,009**
Koopwoning (ref=huurwoning)					-,216	,175	-,151	,178	-,141	,176	-,047	,158
Flat/appartement (ref=anders)					-,047	,188	-,060	,186	-,060	,180	-,001	,161
Nieuwbouw/gerenoveerd (ref=nee)					-,210	,158	-,170	,157	-,176	,154	-,021	,139
KEUZE VRIJHEID												
Woning is de eerste keuze (ref=nee)							-,217	,184	-,134	,181	-,217	,162
Buurt is de eerste keuze (ref=nee)							,443	,196**	,325	,194*	,043	,191
SOCIALE CONTACTEN												
Meeste familie en/of vrienden in de buurt (ref=nee)									,426	,279	,345	,251
Contact met de burens (ref=nee)									,013	,173	-,128	,161
Participeert in de buurt (ref=nee)									,513	,168***	,296	,154*
BUURTTEVREDENHEID												
Tevredenheid met de buurt (Sociaal & Fysiek) ²³											,541	,104***
Identificatie met de buurt ²⁴											-,011	,110

* = p < 0,10, ** p < 0,05 & *** p < 0,01

²² Deze waarde is gebaseerd op de stellingen die veranderingen meten in de buurt naar aanleiding van de sloop en nieuwbouw (Cronbach's Alpha = ,89), zie bijlage 6.²³ Deze waarde is gebaseerd op de stellingen die de tevredenheid met de buurt meten op verschillende vlakken (Cronbach's Alpha = ,83), zie bijlage 6.²⁴ Deze waarde is gebaseerd op de stellingen die de identificatie van een persoon met de buurt meten (Cronbach's Alpha = ,82), zie bijlage 6.

4.4.2 De ervaren buurtreputatie

De invloed van sloop en nieuwbouw op de ervaren buurtreputatie is ook onderzocht door middel van twee multiple regressie analyses uit te voeren. Ook hier is de eerste regressie analyse uitgevoerd met de data van zowel 2006 als 2014. Daarna is een analyse uitgevoerd voor alleen 2014. De resultaten zullen per analyse hieronder worden behandeld.

Bij de ervaren buurtreputatie speelt het periode effect ook een significante rol (zie bijlage 8B). Het periode effect is bij de ervaren buurtreputatie wel minder dan bij de interne buurtreputatie. Ook hier is de regressiecoëfficiënt (B waarde) positief, dit houdt in dat bewoners in 2014 de ervaren buurtreputatie hoger beoordeelde in vergelijking met 2006. Dit verschil is opvallend aangezien in de eerste paragraaf van dit hoofdstuk geen verschil is gevonden in de ervaren reputatie tussen beide metingen. De verklaring voor het gevonden periode effect zit in de statistische toetsen. De t-toets uit paragraaf 4.1 was gebaseerd op 516 cases (175 in 2014 & 341 in 2006). De regressieanalyse neemt echter alleen de cases op die bij elke variabele een waarde hebben staan. De regressie analyse is zodoende slechts op 356 cases gebaseerd. Uit analyse²⁵ blijkt dat wanneer de ervaren reputatie wordt vergeleken op basis van deze 356 cases er wel een significant verschil aanwezig is in de ervaren reputatie tussen 2006 en 2014 (1.99 in 2014, 1.83 in 2006 & $\alpha = ,046$). Naast het periode effect zijn er nog twee andere variabelen die een significante rol spelen. Allereerst is dat het opleidingsniveau (hoog opgeleiden) en de tevredenheid met de buurt (sociaal & fysiek)

Tabel 12 is qua opzet en interpretatie hetzelfde als tabel 11 alleen is hier de invloed van de onafhankelijke variabelen op de ervaren reputatie onderzocht. Bij bestudering van de resultaten vallen er twee dingen op. Ten eerste is de totale verklaarde variantie veel lager bij de ervaren buurtreputatie. De onafhankelijke variabelen verklaren bijna 18% van de ervaren reputatie. Dezelfde variabelen verklaren ruim 41% van de interne reputatie. Dit verschil was ook al waarneembaar in het onderzoek van 2006-2009. Toen bedroeg de verklaarde variantie bij de interne buurtreputatie bijna 46% en bij de ervaren reputatie was dit slechts 20% (Permentier, 2009). Dit betekent dus dat de ervaren reputatie grotendeels door andere factoren verklaard wordt in vergelijking met de interne reputatie, factoren die in dit onderzoek niet aan de orde zijn gekomen. Ten tweede valt ook op dat veel minder variabelen een significante rol spelen bij het verklaren van de ervaren reputatie. Slechts drie van de 20 onafhankelijke variabelen spelen een significante rol. Deze drie variabelen zullen hieronder kort worden besproken en toegelicht.

De woonduur in jaren speelt een significante rol in het bepalen van de ervaren reputatie. Hoe langer iemand woonachtig is in de buurt hoe hoger de beoordeling. Dit komt mede doordat bewoners zich gaan hechten aan een buurt en zodoende de buurt beter beoordelen, maar bewoners zullen naar mate de tijd verstrijkt zich ook minder gaan aantrekken van meningen van anderen. Om die reden beoordelen zij de ervaren reputatie hoger. Zij hechten immers minder waarde aan de mening van buitenstaanders. Daarnaast speelt participatie ook een significante rol. Bewoners die actief participeren in de buurt beoordelen de ervaren reputatie hoger in tegenstelling tot bewoners die niet participeren in de buurt. Tot slot speelt ook de tevredenheid met de buurt een significante rol. Naar mate bewoners meer tevreden zijn over hun buurt op sociaal en fysiek vlak zullen zij de ervaren reputatie ook hoger beoordelen. Dit is ook niet verwonderlijk, wanneer bewoners zelf tevreden zijn over de buurt is het een stuk aannemelijker dat zij denken dat buitenstaanders ook meer tevreden zijn over hun buurt. Wanneer bewoners ontevreden zijn over hun eigen buurt zullen zij ook minder snel denken dat buitenstaanders wel positief over hun buurt denken.

Tot slot blijkt ook de rol van sloop en nieuwbouw bij het verklaren van de ervaren reputatie gering. Geen van beide variabelen speelt een significante rol. Het toevoegen van deze variabelen zorgde er slechts

²⁵ Een onafhankelijke t-toets op basis van 356 cases die gebruikt zijn in de multiple regressie analyse (zie bijlage 7I)

voor dat de verklaarde variantie van 5,4% steeg naar 6,1%. Het toevoegen van sloop en nieuwbouw resulteerde dan ook niet in een significante verbetering van het model ($\alpha = ,534$). Daarnaast was met het toevoegen van de variabelen betreffende sloop en nieuwbouw het gehele model ook niet significant ($\alpha = ,225$). Er kan dan ook wel geconcludeerd worden dat er geen aantoonbare invloed is van sloop en nieuwbouw op de ervaren buurtreputatie.

4.5 conclusie

Belangrijke conclusie die als eerste naar voren kwam aan het begin van dit hoofdstuk is dat de interne buurtreputatie de afgelopen jaren is toegenomen van 2.39 naar 2.83 (deze is gemeten op een vijf puntsschaal). Deze verandering bleek een significante verandering te zijn. Daarnaast kwam uit onderzoek ook naar voren dat de ervaren reputatie met 1.98 exact gelijk is gebleven.

Vervolgens moest uit de regressie analyses naar voren komen in hoeverre sloop en nieuwbouw de reputaties van Kanaleneiland heeft beïnvloedt. Bij de ervaren reputatie kan geconcludeerd worden dat de invloed van sloop en nieuwbouw minimaal is/was. De ervaren reputatie is (A) niet veranderd de afgelopen jaren en (B) was de invloed van sloop en nieuwbouw in de regressie analyse minimaal. Het toevoegen van de variabelen die sloop en nieuwbouw moesten meten zorgde slechts voor een verklaring van 0,7% van alle variantie. Daarnaast zorgde het ook niet voor een significante verbetering van het model of een significant beter model. De interne reputatie is wel veranderd en de aanname was dat dit veroorzaakt kon zijn door de sloop en nieuwbouw van de afgelopen jaren. Om deze aanname te testen is ook een regressie analyse uitgevoerd. Het toevoegen van sloop en nieuwbouw aan het regressie model voor de interne reputatie zorgde ervoor dat 2,6% van de variantie verklaard werd. Deze toevoeging is groter dan bij de ervaren reputatie, maar ook hier geldt dat de toevoeging geen significante verbetering was ten opzichte van het vorige model. De invloed van sloop en nieuwbouw op de interne reputatie is dus ook heel beperkt.

Ondanks de minimale invloed van sloop en nieuwbouw is het te kort door de bocht om sloop en nieuwbouw te bestempelen als mislukking. Er zijn een drietal redenen aanwijsbaar die het belang van sloop en nieuwbouw aangeven. (1) Sloop en nieuwbouw wordt door de bewoners als positief ervaren en bewoners geven aan meer sloop en nieuwbouw te willen zien. (2) De eerste aanwijsbare veranderingen van sloop en nieuwbouw zijn pas de afgelopen 2 jaar naar voren gekomen. Zowel de woningvoorraad als de bevolkingssamenstelling begint nu pas licht te veranderen. (3) Het is aannemelijk dat sloop en nieuwbouw doorwerkt op andere variabelen. Sloop en nieuwbouw zorgt er indirect voor dat de fysieke kenmerken van de buurt veranderen. Daarmee beïnvloedt het de tevredenheid met de buurt van bewoner en uit de analyse blijkt dat deze variabele wel een significante invloed heeft op zowel de interne als de ervaren reputatie.

Hoewel de directe invloed van sloop en nieuwbouw op beide reputaties dus minimaal is op dit moment is het te vroeg om sloop en nieuwbouw als een mislukt beleidsinstrument te beschouwen. Sloop en nieuwbouw mag dan wel geen invloed hebben gehad op de reputatie van Kanaleneiland, maar wel op andere zaken, waaronder de perceptie van bewoners. Sloop en nieuwbouw is een proces van jaren en heeft dus tijd nodig en de voortekenen zijn er om sloop en nieuwbouw ook deze tijd te geven.

Tabel 12: Multiple regressie op de ervaren buurtreputatie

N=166

	MODEL I		MODEL II		MODEL III		MODEL IV		MODEL V		MODEL VI	
	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.
INTERCEPT	1,632	,281	1,512	,301	1,212	,464	1,181	,476	1,169	,472	1,455	,467
PERSOONSKENMERKEN												
Vrouw (ref=man)	-,035	,130	-,040	,131	-,048	,131	-,046	,132	-,041	,132	-,115	,130
Leeftijd	,009	,004*	,009	,004**	,003	,006	,003	,006	,002	,006	,004	,006
Kinderen in het huishouden (ref=nee)	,017	,191	,002	,192	,021	,199	,023	,200	-,022	,200	,024	,195
Allochtoon (ref=autochtoon)	,300	,179*	,314	,180*	,286	,182	,275	,184	,232	,185	,178	,180
Middelbaar/Hoog opgeleid (ref=laag)	-,036	,167	-,042	,168	,054	,173	,056	,174	,024	,175	,026	,170
Middelbaar/Hoog inkomen (ref=laag)	-,010	,142	-,011	,143	-,019	,146	-,023	,147	-,012	,149	,015	,147
SLOOP EN NIEUWBOUW												
Sloop en nieuwbouw is goed (ref=nee)			,140	,143	,137	,145	,133	,147	,122	,147	,090	,144
Veranderingen door sloop en nieuwbouw ²⁶			,017	,070	,011	,070	,013	,071	,019	,070	-,020	,070
WONINGKENMERKEN												
Tevredenheid met de woning					,054	,051	,062	,056	,056	,056	,015	,055
Woonduur in de buurt in jaren					,018	,008**	,017	,008**	,018	,009**	,017	,009**
Koopwoning (ref=huurwoning)					-,181	,151	-,163	,156	-,176	,158	-,131	,154
Flat/appartement (ref=anders)					-,050	,162	-,051	,163	-,049	,161	-,021	,157
Nieuwbouw/gerenoveerd (ref=nee)					,088	,136	,093	,138	,103	,138	,181	,136
KEUZE VRIJHEID												
Woning is de eerste keuze (ref=nee)							-,079	,161	-,023	,162	-,062	,158
Buurt is de eerste keuze (ref=nee)							,047	,172	-,031	,174	-,156	,186
SOCIALE CONTACTEN												
Meeste familie en/of vrienden in de buurt (ref=nee)									,085	,250	,053	,245
Contact met de burens (ref=nee)									,045	,155	-,017	,157
Participeert in de buurt (ref=nee)									,362	,150**	,254	,150*
BUURTTEVREDENHEID												
Tevredenheid met de buurt (Sociaal & Fysiek) ²⁷											,298	,101***
Identificatie met de buurt ²⁸											-,039	,107

* = p < 0,10, ** p < 0,05 & *** p < 0,01

²⁶ Deze waarde is gebaseerd op de stellingen die veranderingen meten in de buurt naar aanleiding van de sloop en nieuwbouw (Cronbach's Alpha = ,89), zie bijlage 6.²⁷ Deze waarde is gebaseerd op de stellingen die de tevredenheid met de buurt meten op verschillende vlakken (Cronbach's Alpha = ,83), zie bijlage 6.²⁸ Deze waarde is gebaseerd op de stellingen die de identificatie van een persoon met de buurt meten (Cronbach's Alpha = ,82), zie bijlage 6.

5.0 De relatie tussen buurtreputaties en verhuisintentie

In het vorige hoofdstuk is de relatie tussen sloop en nieuwbouw en de buurtreputatie onderzocht. Hiermee is een antwoord gegeven op het eerste gedeelte van de hoofdvraag. In dit hoofdstuk staat de relatie tussen buurtreputatie en de verhuisintentie centraal. Hoe beïnvloedt de buurtreputatie de verhuisintentie en welke andere factoren spelen hierbij nog een rol. Door deze relatie te onderzoeken wordt een antwoord gegeven op het tweede gedeelte van de hoofdvraag en wordt de derde deelvraag beantwoord: *“In hoeverre beïnvloedt de buurtreputatie de verhuisintentie van de bewoners in de wijk Kanaleneiland en wat is de invloed van sloop en nieuwbouw hierbij?”*. Het theoretisch kader heeft uitgewezen dat een verbetering van de buurtreputatie van invloed kan zijn op de verhuisintentie van bewoners. Een hogere ervaren buurtreputatie zou kunnen zorgen voor een lagere verhuisintentie onder bewoners. Door middel van statistische toetsing is onderzocht of deze assumptie ook correct is.

Om een sluitend antwoord te geven op de hierboven gestelde vraag is in een aantal stappen toegewerkt naar een sluitend antwoord. Allereerst is de verhuisintentie tussen beide onderzoeken vergeleken om te kijken of hier een verschil in te ontdekken valt. Vervolgens is net als bij de buurtreputatie in hoofdstuk 4 dit ook afgezet tegen diverse persoonlijke kenmerken. Daarna zijn diverse relaties onderzocht met betrekking tot de verhuisintentie en de perceptie van bewoners rondom sloop en nieuwbouw. Tot slot is een logistische regressie uitgevoerd om exact te kunnen bepalen welke factoren de verhuisintentie van bewoners nu daadwerkelijk beïnvloeden.

5.1 De verhuisintentie anno 2006 versus 2014

Hoewel het raamwerk van Hirschman (1970) aangeeft dat het verhuisgedrag van mensen door zowel de interne als de ervaren buurtreputatie wordt bepaald, is het toch de ervaren reputatie die de grootste rol speelt in het bepalen van een eventuele verhuisintentie. Meerdere onderzoeken hebben aangetoond dat de ervaren buurtreputatie doorwerkt op de verhuisintentie van bewoners (Bergeijk et al, 2008, Permentier, Bolt & Ham, 2007). Aangezien de ervaren buurtreputatie in de afgelopen periode niet is veranderd is het ook niet aannemelijk dat de verhuisintentie drastisch is veranderd sinds 2006. Om dit met zekerheid te kunnen vaststellen is statistische toetsing toegepast waarbij de belangrijkste uitkomsten zijn weergegeven in tabel 13.

Tabel 13: De verhuisintentie in Kanaleneiland in 2006 en 2014.

	Mean	Std. deviatie
VERHUISINTENTIE²⁹		
2006	0,34	,475
2014	0,31	,463

Tabel 13 toont dat de intentie om uit de wijk te verhuizen in de periode 2006-2014 licht gedaald is. In 2006 bedroeg de verhuisintentie ,34 en in 2014 is dit gedaald tot ,31. Dit is een minimale daling en er is dan ook geen significant verschil gevonden in de verhuisintentie tussen 2006 en 2014 ($\alpha = ,431$)³⁰. Er vanuit gaande dat de ervaren reputatie een grote rol speelt in het bepalen van de verhuisintentie is de minimale daling niet verrassend. De ervaren reputatie is immers niet veranderd in de periode 2006-2014. Toch is de verhuisintentie licht gedaald wat betekent dat er meerdere factoren van invloed zijn op de verhuisintentie.

²⁹ Iemand heeft een intentie om te verhuizen als diegene (A) binnen 2 jaar wilt verhuizen en (B) dan ook naar een plek buiten de huidige buurt wilt verhuizen. 0 staat voor geen verhuisintentie en 1 betekent dat iemand wel de intentie heeft om te verhuizen.

³⁰ Onderzocht door middel van een kruistabel ($\alpha = ,431$) en de Cramer's V = ,035, een waarde die aangeeft dat er geen samenhang is tussen beide meet momenten.

Er zijn een aantal andere factoren die ervoor hebben kunnen zorgen dat de verhuisintentie de afgelopen jaren niet tot nauwelijks is veranderd en zelfs licht is afgenomen. Uit ander onderzoek is ten eerste naar voren gekomen dat de verhuisintentie door de economische crisis van de laatste jaren in zijn geheel is afgenomen (CBS, 2010A). Daarnaast geeft het CBS (2010B) nog een andere verklaring. Nederlanders zijn namelijk steeds meer tevreden met hun huidige woning, waardoor de behoefte om te verhuizen ook afneemt. Tevens kunnen persoonlijke kenmerken een rol spelen en misschien is hier wel de invloed van sloop en nieuwbouw op de verhuisintentie zichtbaar

5.2 Verhuisintentie op basis van persoonlijke kenmerken

In deze paragraaf is gekeken of er significante verschillen aanwezig zijn in de verhuisintentie op basis van een aantal persoonlijke kenmerken. Dit is gedaan, omdat persoonlijke kenmerken mogelijk de verklaring zijn voor de lichte daling van de verhuisintentie tussen 2006 en 2014. Tabel 14 is qua opzet gelijk aan de tabellen 5 en 6 in het vorige hoofdstuk en de interpretatie is dan ook hetzelfde. Uit de resultaten kunnen een aantal conclusies worden getrokken. Als eerste zijn er slechts twee significante verschillen gevonden tussen de verschillende persoonlijke kenmerken. In 2014 heeft zowel de leeftijd als de woontijd een significante samenhang met de verhuisintentie. Het blijkt dat ouderen een significant lagere verhuisintentie hebben in tegenstelling tot jongeren. Dit is niet verwonderlijk aangezien ouderen over het algemeen altijd een lagere verhuisintentie hebben. Ook blijkt dat naarmate mensen langer in een buurt wonen hun verhuisintentie ook lager wordt. Een verklaring hiervoor kan zijn dat mensen zich gaan identificeren met de buurt en zodoende niet of in ieder geval minder snel zullen wegtrekken. Een andere verklaring is dat mensen die langer in een buurt wonen ook ouder worden/zijn. En net is aangetoond dat ouderen een kleinere verhuisintentie hebben in tegenstelling tot jongeren volwassenen.

Het feit dat leeftijd in 2014 een significante rol speelt en in 2006 nog niet kan op een mogelijke verklaring duiden voor de lagere verhuisintentie in 2014. Het kan zijn dat in het onderzoek van 2014 meer ouderen zijn benaderd waardoor de verhuisintentie iets lager is. Het kan ook zijn dat er meer ouderen in de buurt zijn komen wonen, waardoor de verhuisintentie in de buurt is afgenomen. De woontijd speelt ook een significante rol, maar de invloed hiervan is alleen onderzocht voor 2014 en kan in dit stadium dus nog niet aangewezen worden als mogelijke factor achter de lichte daling. Dit moet eventueel naar voren komen in de logistische regressie analyse zo dadelijk.

Wat verder opvalt, is dat de verhuisintentie onder hoge inkomens in 2014 met ,50 het hoogst van allemaal is. Daarnaast is ook opvallend dat mensen die in een nieuwbouw woning wonen of waarvan de woning is gerenoveerd geen significant verschil hebben in verhuisintentie met bewoners waar dit niet het geval is, hun verhuisintentie is zelfs groter. Hiervoor zijn meerdere verklaringen aanwijsbaar. Een mogelijke verklaring is dat mensen in een wat ouder huis zich zodanig op hun gemak voelen of tevreden zijn met de woning dat de wil om te verhuizen niet groter is in vergelijking met mensen uit nieuwbouw huizen. Daarnaast kan het ook zijn dat mensen niet de middelen hebben om te verhuizen ook al zouden ze dit wel graag willen.

Een andere waarneming die op basis van de uitkomsten getrokken kan worden is dat persoonlijke kenmerken geen grote invloed hebben op het bepalen van de verhuisintentie. Alleen leeftijd en woontijd hebben een significante invloed. Om een voorbeeld te geven, de verhuisintentie tussen mannen en vrouwen verschilt niet significant, het is dus niet aannemelijk dat dit een rol speelt in het bepalen van de verhuisintentie. Bij het onderzoeken naar de buurtreputatie bleek dat er wel een significant verschil was tussen mannen en vrouwen. Uit de regressie analyse bleek vervolgens ook dat geslacht een significante factor was in het bepalen van de reputatie. Omdat deze significante verschillen in tabel 14 nauwelijks aanwezig zijn ligt het dus voor de hand dat de persoonlijke kenmerken uit tabel 17 slechts een beperkte samenhang hebben met de verhuisintentie in zijn geheel. Of deze aanname ook daadwerkelijk correct is zal moeten blijken uit de logistische regressie verderop in dit hoofdstuk.

Tabel 14: verhuisintentie ten opzichte van persoonlijke kenmerken (op basis van kruistabellen en Chi-kwadraat toets).

	Man		Vrouw		
GESLACHT	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Sig.
2006	,36	,480	,33	,472	,635
2014	,26	,442	,36	,482	,174

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Man	,36	,480	,26	,442	,127
Vrouw	,33	,472	,36	,482	,688

	Jong		Volwassen		Oud		
LEEFTIJD	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2006	,36	,484	,38	,486	,21	,413	,058
2014	,35	,481	,36	,482	,07	,262	,012

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Jong	,36	,484	,35	,481	,856
Volwassen	,38	,486	,36	,482	,741
Oud	,21	,413	,07	,262	,079

	Autochtoon		Allochtoon		
ETNICITEIT	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2006	,34	,476	,35	,478	,855
2014	,33	,472	,24	,431	,257

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Autochtoon	,34	,476	,33	,472	,866
Allochtoon	,35	,478	,24	,431	,161

	Laag opgeleid		Middelbaar opgeleid		Hoog opgeleid		
OPLEIDING	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2006	,32	,466	,35	,481	,38	,489	,656
2014	,21	,410	,30	,470	,36	,481	,187

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Laag opl.	,32	,466	,21	,410	,161
Midden opl.	,35	,481	,30	,470	,637
Hoog opl.	,38	,489	,36	,481	,698

	Laag inkomen		Middelbaar inkomen		Hoog inkomen		
INKOMEN	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2006	,34	,476	,28	,452	,36	,505	,645
2014	,29	,454	,32	,471	,50	,516	,224

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Laag	,34	,476	,29	,454	,296
Midden	,28	,452	,32	,471	,693
Hoog	,36	,505	,50	,516	,484

	Ja		Nee		
NIEUWBOUW	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2014	,37	,488	,29	,454	,297

	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
RENOVATIE					
2014	,38	,492	,29	,457	,368

	0-3 jaar		4-7 jaar		8-16 jaar		17+ jaar		
WOONDUUR	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2014	,34	,478	,44	,501	,24	,435	,15	,366	,025

5.3 De perceptie ten aanzien van de verhuisintentie

In deze derde paragraaf is gekeken hoe de verhuisintentie van bewoners zich verhoudt tot de perceptie rondom de bevolkingssamenstelling van de buurt en de perceptie richting de sloop en nieuwbouw in Kanaleneiland. Is er bijvoorbeeld een verband tussen de tevredenheid met de bevolkingssamenstelling en de verhuisintentie van bewoners? Is de verhuisintentie hoger onder bewoners die sloop en nieuwbouw als negatief ervaren? Om dit te onderzoeken zijn een aantal kruistabellen gemaakt en zijn daarbij een aantal Chi-kwadraat toetsen uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn weergegeven in tabel 15 en 16.

Tabel 15: Tevredenheid met de bevolkingssamenstelling * verhuisintentie.

		Tevredenheid met de bevolkingssamenstelling in de buurt						Totaal	
		(zeer) ontevreden		neutraal		(zeer) tevreden			
		Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Hebt u een verhuisintentie	Nee	49	66%	44	79%	33	73%	126	72%
	Ja	25	38%	12	21%	12	27%	49	28%
Totaal		74	100%	56	100%	45	100%	175	100%

In tabel 15 is onderzocht of er een verband bestaat tussen de mate van tevredenheid met de bevolkingssamenstelling en de intentie om al dan niet uit de buurt te verhuizen. Uit het vorige hoofdstuk bleek dat naar mate mensen meer tevreden zijn met de bevolkingssamenstelling ook hun beoordeling van de reputatie beter wordt. Aangezien de verwachting is dat een betere reputatie zorgt voor een lagere verhuisintentie is er de veronderstelling dat de verhuisintentie ook samenhangt met de tevredenheid van de bevolkingssamenstelling. Mensen die ontevreden zijn over de samenstelling van de bevolking zullen eerder een verhuisintentie ontwikkelen in vergelijking met bewoners die wel tevreden zijn met de bevolkingssamenstelling.

Het hierboven beschreven verband is ook terug te zien in tabel 16. 73% van de bewoners die tevreden zijn met de bevolkingssamenstelling geven aan geen verhuisintentie te hebben. Daartegenover staat dat maar 66% van de bewoners die niet tevreden zijn met de bevolkingssamenstelling ook geen verhuisintentie hebben. Andersom geldt dat 38% van de bewoners die ontevreden zijn over de samenstelling van de bevolking een intentie hebben om te verhuizen tegenover slechts 27% van de bewoners die wel tevreden zijn. Ondanks dat dit verband zichtbaar is, is dit verband te klein om te kunnen spreken van een significant verband ($\alpha = ,291$). Het kan dus zijn dat het zojuist beschreven verband berust op toeval.

Naast een verband tussen de bevolkingssamenstelling en de verhuisintentie is er ook gezocht naar verbanden tussen de verhuisintentie en de perceptie rondom sloop en nieuwbouw. De verwachting is dat sloop en nieuwbouw meewerkt aan een verlaagde een verhuisintentie onder bewoners en de vraag is dan ook of dit zo is. Net zoals op het gebied van reputatie is er op drie aspecten van sloop en nieuwbouw gezocht naar verbanden. Er is gekeken naar of mensen bekend zijn met de sloop en nieuwbouw, of mensen sloop en nieuwbouw goed vinden en of mensen meer sloop en nieuwbouw willen zien. De resultaten hiervan zijn weergegeven in tabel 16 op de volgende pagina.

Allereerst is er gekeken of er een verband aanwezig is tussen de verhuisintentie van bewoners in Kanaleneiland en hun bekendheid met de herstructurering in de buurt. Bekend zijn met een bepaald fenomeen kan namelijk de manier van beoordeling aanpassen. Dit kan enerzijds zijn doordat mensen meer kennis hebben van het onderwerp en zodoende beter een mening kunnen vormen en anderzijds kan het zijn dat bewoners eerdere ervaringen hebben met herstructurering en zodoende hun mening/gedrag aanpassen (Baloglu, 1999). Hierbij valt te constateren dat mensen die op de hoogte zijn van de herstructurering over het algemeen eerder de intentie hebben om te verhuizen. Mensen die niet op de hoogte zijn van de herstructurering hebben over het algemeen minder vaak de wil om uit de buurt te verhuizen. Dit verband is niet heel sterk aanwezig en is dan ook niet significant te noemen ($\alpha = ,346$).

Tabel 16: Samenhang tussen sloop en nieuwbouw en de verhuisintentie van bewoners.

N=175		Heeft er herstructurering plaatsgevonden in Kanaleneiland				Totaal	
		Ja		Nee			
		Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Hebt u een verhuisintentie	Nee	86	70%	40	77%	126	72%
	Ja	37	30%	12	23%	49	28%
Totaal		123	100%	52	100%	175	100%

		Sloop en nieuwbouw is goed voor de buurt				Totaal	
		Ja		Nee			
		Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Hebt u een verhuisintentie	Nee	77	68%	49	79%	126	72%
	Ja	36	32%	13	21%	49	28%
Totaal		113	100%	62	100%	175	100%

		Er moet meer sloop en nieuwbouw plaatsvinden				Totaal	
		Ja		Nee			
		Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Hebt u een verhuisintentie	Nee	79	67%	47	82%	126	72%
	Ja	39	33%	10	18%	49	28%
Totaal		118	100%	57	100%	175	100%

Als tweede is gekeken of er een verband is tussen de verhuisintentie van bewoners en de perceptie van bewoners richting sloop en nieuwbouw. Het is opvallend om te zien in de kruistabel (tabel 16) dat bewoners die aangeven sloop en nieuwbouw goed te vinden vaker een verhuisintentie hebben (32%) in vergelijking met bewoners die sloop en nieuwbouw niet goed vinden (21%). Andersom geldt dus ook dat bewoners die tevreden zijn met sloop en nieuwbouw in de buurt vaker willen blijven in de buurt 79% tegenover 68%. Dit is opvallend en onverwacht. Het verband is echter niet significant ($\alpha = ,125$) en dit betekent dat het ook puur toeval kan zijn. Een andere mogelijke verklaring is dat mensen sloop en nieuwbouw wel als goed ervaren, maar sloop en nieuwbouw alleen niet genoeg achten om de buurt te verbeteren en zodoende alsnog de intentie hebben of ontwikkelen om de buurt te verlaten in de nabije toekomst. Aan de andere kant kan gesteld worden dat bewoners die sloop en nieuwbouw niet positief ervaren liever andere beleidsmaatregelen zien om de buurt te verbeteren.

Het laatste verband dat onderzocht is, is of bewoners die meer sloop en nieuwbouw willen zien in de buurt ook een andere verhuisintentie hebben in vergelijking met bewoners die niet meer sloop en nieuwbouw willen zien? Hierin is in tegenstelling tot de vorige verbanden wel een significant verband zichtbaar ($\alpha = ,032$). Bewoners die aangeven dat er niet meer sloop en nieuwbouw moet plaatsvinden hebben minder vaak de intentie om te verhuizen in tegenstelling tot bewoners die wel meer sloop en nieuwbouw willen zien (82% tegenover 67%). Daartegenover staat natuurlijk dat bewoners die wel meer sloop en nieuwbouw willen zien vaker in verhuisintentie hebben in vergelijking met bewoners die minder sloop en nieuwbouw willen zien (33% tegenover 18%). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat bewoners die aangeven niet meer sloop en nieuwbouw te hoeven in de buurt al tevreden genoeg zijn over de huidige status van de buurt en zodoende niet meer willen verhuizen. Daarnaast moet bij alle verbanden rekening worden gehouden met de economische crisis. Hoewel de echte crisis achter de rug is, zijn de effecten hiervan op de woningmarkt nog altijd zichtbaar. De crisis speelt dan ook zeker deels een rol bij het bepalen van de verhuisintentie (CBS, 2010A).

5.4 Factoren achter de verhuisintentie

Aangetoond is dat de verhuisintentie licht is gedaald, maar dat deze daling geen significante verandering was ten opzichte van 2006. Dit was ook de verwachting aangezien de ervaren buurtreputatie niet veranderd was de afgelopen jaren. De ervaren buurtreputatie wordt namelijk gezien als één van de bepalende factoren achter de verhuisintentie van bewoners (Permentier, 2009 & Ham et al, 2013). Ondanks dat de verhuisintentie niet significant is gedaald, wil dit niet zeggen dat de ervaren buurtreputatie en sloop en nieuwbouw geen invloed hebben uitgeoefend op de verhuisintentie. Het kan best zijn dat deze twee variabelen een significante invloed hebben op het bepalen van de verhuisintentie. Het feit dat de verhuisintentie niet is veranderd kan eventueel komen doordat beide variabelen elkaar opheffen, in dat geval verlaagd de ene variabele de verhuisintentie en vergroot de andere variabele de verhuisintentie. Het kan ook zijn dat andere variabelen ook een rol spelen en zodoende ervoor zorgen dat de verhuisintentie in zijn geheel onveranderd is gebleven de afgelopen jaren. Om dit allemaal te controleren is een logistische regressie uitgevoerd, waarvan de resultaten zijn weergegeven in tabel 17. Door een logistische regressie uit te voeren is gekeken of deze onafhankelijke variabelen ook daadwerkelijk de afhankelijke variabele (verhuisintentie) beïnvloeden. Door dit te onderzoeken wordt een antwoord verkregen op het tweede deel van de hoofdvraag³¹ en tevens de derde deelvraag; *"In hoeverre beïnvloedt de buurtreputatie de verhuisintentie van de bewoners in de wijk Kanaleneiland (Utrecht) in wat is de rol van sloop en nieuwbouw hierin?"*

De afhankelijke variabele (verhuisintentie) in het model is een dichotome variabele bestaande uit twee categorieën (0 = geen verhuisintentie & 1 = wel verhuisintentie). Deze regressie is ook opgebouwd uit zes modellen en in elk model wordt een nieuwe cluster van onafhankelijke variabelen aan het model toegevoegd. Deze clusters verschillen wel van de blokken die in het vorige hoofdstuk zijn gebruikt. Dit is ook vrij logisch, omdat de verhuisintentie deels door andere variabelen wordt beïnvloedt. De zes clusters zijn: (1) persoonskenmerken; (2) sloop en nieuwbouw; (3) woningkenmerken; (4) de reputatie en het vertrouwen in de toekomst; (5) de sociale contacten van bewoners in de buurt, niet te verwarren met de sociale cohesie; (6) de tevredenheid met de buurt en de identificatie van bewoners met de buurt.

Voordat hier verder op ingegaan wordt is net als bij de interne en ervaren buurtreputatie ook bij de verhuisintentie onderzocht of er een periode effect aanwezig is³². Bij de verhuisintentie is geen periode effect gevonden en dit komt overeen met de eerdere bevindingen in dit hoofdstuk. Er is namelijk geen significant verschil in de verhuisintentie tussen 2006 en 2014 aanwezig. Hoewel het periode effect niet significant is spelen leeftijd, de keuze vrijheid rondom de woning, het hebben van familie en vrienden in de buurt en de identificatie van bewoners met de buurt wel een significante rol bij het bepalen van de verhuisintentie volgens het model in bijlage 8C.

Vervolgens is gekeken welke variabelen de verhuisintentie bepalen in 2014 en of sloop en nieuwbouw en de ervaren reputatie een rol spelen bij het verklaren van deze intentie. In het uiteindelijke model (model 6) zijn acht variabelen naar voren gekomen die een significante invloed hebben op de verhuisintentie. Deze variabelen zullen hieronder één voor één worden behandeld. Allereerst speelt het geslacht een belangrijke rol in het bepalen van de verhuisintentie in 2014. Uit de analyse blijkt dat vrouwen een grotere intentie hebben om de buurt te verlaten in tegenstelling tot mannen. Naast het geslacht speelt ook de leeftijd een significante rol bij het verklaren van de verschillen in de verhuisintentie van bewoners. Naar mate mensen ouder worden zal de wil om te verhuizen afnemen. Deze uitkomst is niet verrassend en in eerder onderzoek is ook al aangetoond dat de verhuismobiliteit naar mate het ouder worden afneemt. Oudere mensen hebben veel minder de behoefte om te verhuizen (Mulder & Hooimeijer, 1999, TNO, 2012).

³¹ "In hoeverre beïnvloedt sloop en nieuwbouw de reputatie van de achterstandswijken volgens de bewoners en in hoeverre werkt de reputatie door op de verhuisintentie van diezelfde bewoners?"

³² Er is middels een logistische regressie gekeken of er een periode effect is bij de verhuisintentie tussen 2006 en 2014. In bijlage 7K is de uitvoer van de regressie zichtbaar en het gehele model in te vinden in bijlage 8C.

Tabel 17: Logistische regressie op de verhuisintentie (0 = geen verhuisintentie)

N=166

	MODEL 1		MODEL 2		MODEL 3		MODEL 4		MODEL 5		MODEL 6	
	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.
INTERCEPT	-,123	,797	-,169	,845	-,007	1,438	,100	1,515	,336	1,660	,161	1,747
PERSOONSKENMERKEN												
Vrouw (ref=man)	,492	,360	,505	,361	,728	,428*	,909	,454**	1,042	,485**	1,294	,537**
Leeftijd	-,032	,014**	-,032	,014**	-,017	,019	-,020	,020	-,034	,022	-,040	,023*
Kinderen in het huishouden (ref=nee)	-,581	,562	-,580	,562	-,766	,680	-,750	,699	-1,037	,773	-1,312	,829
Allochtoon (ref=autochtoon)	-,151	,500	-,156	,503	-,265	,611	,160	,661	,461	,699	,419	,754
Middelbaar/Hoog opgeleid (ref=laag)	,274	,490	,306	,494	,380	,586	,709	,606	,384	,641	,396	,703
Middelbaar/Hoog inkomen (ref=laag)	,587	,388	,600	,390	1,027	,478**	,936	,493*	1,614	,599***	1,443	,646**
SLOOP EN NIEUWBOUW												
Sloop en nieuwbouw is goed (ref=nee)			,014	,394	-,020	,458	,153	,478	,186	,502	-,003	,531
Veranderingen door sloop en nieuwbouw ³³			,157	,194	,345	,226	,429	,230*	,493	,245**	,658	,268**
WONINGKENMERKEN												
Tevredenheid met de woning					,011	,181	,046	,188	,041	,203	-,038	,213
Woonduur in de buurt in jaren					-,020	,030	-,013	,031	,019	,034	,038	,036
Koopwoning (ref=huurwoning)					-,432	,502	-,518	,525	-,872	,575	-1,050	,611*
Flatwoning/appartement (ref=anders)					,025	,514	,093	,524	,253	,575	,081	,612
Woning is de eerste keuze (ref=nee)					-2,219	,549***	-2,279	,565***	-2,577	,618***	-2,424	,631***
Buurt is de eerste keuze (ref=nee)					-,234	,629	,084	,644	-,030	,690	,761	,787
Nieuwbouw/gerenoveerd (ref=nee)					,659	,443	,742	,461	,981	,494**	,803	,517
REPUTATIE & VERTROUWEN												
Ervaren buurtreputatie							-,276	,293	-,240	,324	-,098	,356
Vertrouwen in de toekomst							-1,004	,499**	-,775	,537	-,274	,600
SOCIALE CONTACTEN												
Meeste familie en/of vrienden in de buurt (ref=nee)									-3,775	1,434***	-3,870	1,667**
Contact met de burens (ref=nee)									,111	,525	,608	,572
Participeert in de buurt (ref=nee)									-,111	,578	,052	,607
BUURTTEVREDENHEID												
Tevredenheid met de buurt (Sociaal & Fysiek) ³⁴											,161	,436
Identificatie met de buurt ³⁵											-1,216	,447***
Log-likelihood	191,10		190,37		152,65		146,75		135,34		125,68	
Nagelkerke R-Square	,124		,129		,389		,424		,489		,541	
Initial	206,39											

* p = <0,10, ** p = <0,05 & *** p = <0,01

³³ Deze waarde is gebaseerd op de stellingen die veranderingen meten in de buurt naar aanleiding van de sloop en nieuwbouw (Cronbach's Alpha = ,89), zie bijlage 6.³⁴ Deze waarde is gebaseerd op de stellingen die de tevredenheid met de buurt meten op verschillende vlakken (Cronbach's Alpha = ,83), zie bijlage 6.³⁵ Deze waarde is gebaseerd op de stellingen die de identificatie van een persoon met de buurt meten (Cronbach's Alpha = ,82), zie bijlage 6.

Daarnaast speelt naast geslacht en leeftijd ook het inkomen een rol in het verklaren van de verhuisintentie van bewoners. De analyse laat zien dat de verhuisintentie onder de middelbaar en hogere inkomens hoger is in vergelijking met bewoners die een laag inkomen hebben. Deze uitkomst lag in de lijn der verwachting, omdat mensen met een middelbaar of hoog inkomen, meer financiële middelen hebben om de buurt eventueel te verlaten.

Bij de woningkenmerken zijn er twee variabelen die een significante rol spelen in het verklaren van de verschillen in de verhuisintentie tussen bewoners. De uitkomsten laten zien dat mensen die wonen in een koopwoning minder snel de neiging zullen ontwikkelen in tegenstelling tot huurders. Dit is geen verrassende uitkomst, want ook hiervoor geldt dat eerder onderzoek deze relatie al heeft aangewezen (TNO, 2012). Dit komt allereerst doordat bewoners in een koopwoning de woning zelf hebben gekozen en dit vaak ook de woning is die de eerste keuze was. In de tabel is te zien dat deze variabele ook een significante invloed heeft op de verhuisintentie. Bewoners die wonen in de woning die ook hun voorkeur genoot hebben een lagere verhuisintentie in vergelijking met mensen die niet in een woning wonen die hun voorkeur genoot. Het is aannemelijk dat mensen die in een koopwoning woonachtig zijn ook vaker wonen in de woning die hun voorkeur had. Bewoners die veelal geplaatst worden in sociale huurwoningen en daar 'relatief' weinig inspraak bij hebben zullen echter eerder geneigd zijn om de buurt te verlaten wanneer een mogelijkheid zich voordoet om naar een betere woning te verhuizen (zowel binnen als buiten de buurt). Daarnaast hebben bewoners die wonen in een koopwoning een financiële investering gedaan in de woning, om die reden verhuizen kopers minder vaak dan huurders (PBL, 2014).

Het hebben van vrienden en familie in de buurt speelt ook een belangrijke rol. Bewoners die veel familie en/of vrienden in de buurt hebben wonen zullen minder snel verhuizen. Dit in tegenstelling tot bewoners die maar een beperkt aantal of helemaal geen vrienden en/of familie in de buurt hebben wonen. Bewoners met veel familie en vrienden in de buurt hebben waarschijnlijk meer sociale contacten in de buurt en zullen waarschijnlijk ook dicht bij familie en vrienden in de buurt willen blijven wonen. Deze trend is vooral zichtbaar bij etnische groepen, waar familie en vrienden een belangrijker rol spelen in de samenleving. Kanaleneiland is een buurt waar veel allochtonen wonen en het is zodoende dan ook niet verwonderlijk dat in deze buurt het hebben van familie en vrienden in de buurt significant bijdraagt aan het bepalen van de verhuisintentie.

Naast het hebben van vrienden en familie in de buurt is ook de identificatie met de buurt heel belangrijk. Mensen die zich sterk identificeren met de buurt zullen minder snel geneigd zijn om te vertrekken uit de buurt. Dit komt doordat deze groep zich sterker verbonden voelt met de buurt. Daarnaast investeren mensen die zich verbonden voelen met de buurt ook vaak veel tijd en energie in de buurt. Dit heeft vaak als doel om de buurt en de gemeenschap binnen de buurt te verbeteren. Zodoende is het ook niet verrassend dat mensen die zich sterk identificeren met de buurt waarin zij wonen ook minder snel een verhuisintentie zullen ontwikkelen. Andersom geldt vervolgens dat mensen die zich niet tot nauwelijks met de buurt kunnen identificeren eerder de wil ontwikkelen om te verhuizen.

De laatste variabele die een significante invloed heeft, is de variabele 'veranderingen door sloop en nieuwbouw'. Deze variabele heeft in tegenstelling tot de vorige variabelen die hierboven zijn besproken een positieve regressiecoëfficiënt (B waarde). Dit houdt in dat bewoners die veranderingen waarnemen die volgens hun perceptie veroorzaakt worden door sloop en nieuwbouw een grotere intentie hebben om te verhuizen in vergelijking met bewoners die de veranderingen niet waarnemen. Deze uitkomst is verrassend maar niet onverwachts naar aanleiding van de onderzochte verbanden in de vorige paragraaf. Daar bleek al dat mensen die sloop en nieuwbouw als goed ervaren een hogere verhuisintentie hadden en dit gold ook voor mensen die meer sloop en nieuwbouw wilden zien.

Het gehele model zoals dat is weergegeven in tabel 17 verklaard 80,7% van de cases. Dit is een verbetering van 12% ten opzichte van een kaal model dat alleen berust op gokken en toeval. Daarnaast is het gehele model

significant ($\alpha = ,000$) en heeft het een uiteindelijke *Nagelkerke R Square* waarde van ,541. Dit komt overeen met een matig/sterk verband tussen de verschillende variabelen in het model (Vocht, 2009B).

5.5 Conclusie

Het doel van dit hoofdstuk was om te kijken of de verhuisintentie onder bewoners in Kanaleneiland de afgelopen jaren was veranderd en wat de rol van sloop, nieuwbouw en buurtreputaties hierin was/is. Daarnaast moest dit hoofdstuk leiden tot een antwoord op de derde deelvraag³⁶, waardoor het tweede gedeelte van de hoofdvraag beantwoord kon worden. Tevens is in dit onderzoek de derde en laatste hypothese³⁷ getoetst.

Onderzoek heeft aangetoond dat de verhuisintentie in de periode 2006-2014 ondanks een lichte daling niet significant is veranderd. Het gelijk blijven van de verhuisintentie kan op meerdere manieren verklaard worden. Ten eerste is de ervaren reputatie de afgelopen jaren ook niet veranderd. Het is de ervaren reputatie die wordt beschouwd als een belangrijke factor achter de verhuisintentie. Daarnaast speelt de crisis een belangrijke rol. De economische crisis en het instorten van de huizenmarkt hebben beide hun weerslag gehad op de verhuisintentie van mensen in het algemeen. Tot slot is ook het vertrouwen onder bewoners toegenomen in de toekomst van de buurt. Bewoners die vertrouwen hebben in de toekomst van hun buurt zullen minder snel een wil ontwikkelen om te verhuizen.

Naast dat er gekeken is naar een eventuele verandering in de verhuisintentie is ook de invloed van sloop en nieuwbouw en de ervaren reputatie onderzocht op de verhuisintentie. Sloop en nieuwbouw wordt namelijk ook gezien als een mogelijke verklaring voor de lichte afname van de verhuisintentie, althans zo is de aanname die gedaan is in dit onderzoek. De logistische regressie analyse toont aan dat de ervaren reputatie geen significante rol speelt bij het verklaren van de verhuisintentie. Sloop en nieuwbouw daarentegen heeft wel een bepaalde invloed op de verhuisintentie. Dit wordt aangetoond doordat de variabele 'veranderingen door sloop en nieuwbouw' een significante rol speelt in het verklaren van de verschillen in de verhuisintentie tussen bewoners. Opvallend is echter de rol die deze veranderingen spelen. Bewoners die veranderingen opmerken die door hun veroorzaakt zijn door sloop en nieuwbouw hebben een hogere verhuisintentie. Dit is opvallend maar valt toch deels te verklaren. Dit kan ten eerste erop duiden dat bewoners de veranderingen als negatief ervaren. Maar daarnaast kan het ook komen doordat bewoners de veranderingen niet genoeg achtten om de buurt te verbeteren. Dit kan weer komen doordat de sloop en nieuwbouw pas redelijk recent is geïmplementeerd in de buurt.

Kortom de ervaren buurtreputatie beïnvloedt de verhuisintentie niet. Sloop en nieuwbouw kan wel worden gezien als een factor die de verhuisintentie beïnvloedt. De rol die sloop en nieuwbouw echter speelt is anders dan op voorhand verwacht. Sloop en nieuwbouw zorgt namelijk niet voor een lagere verhuisintentie, maar voor een hogere intentie om te verhuizen. Hoewel er wel een paar verklaringen hiervoor zijn is het over het algemeen nog gissen naar hoe dit verband is ontstaan. Tot slot kan ook de derde en laatste hypothese verworpen worden, in dit onderzoek. De ervaren reputatie is namelijk net zoals de verhuisintentie helemaal niet veranderd. Dit neemt echter niet weg dat een eventueel verbeterde ervaren buurtreputatie in de toekomst niet kan zorgen voor een significant lagere verhuisintentie onder de bewoners van een bepaalde buurt.

³⁶ "In hoeverre beïnvloedt de buurtreputatie de verhuisintentie van de bewoners in de wijk Kanaleneiland (Utrecht) en wat is de rol van sloop en nieuwbouw hierin?"

³⁷ H_0 = De verbeterde ervaren buurtreputatie in Kanaleneiland heeft ertoe geleid dat de verhuisintentie onder de bewoners lager is dan in 2006.

6.0 Conclusie

In dit onderzoek is de samenhang tussen de buurtreputatie van een buurt, de verhuisintentie van de bewoners en de invloed van sloop en nieuwbouw op een buurt onderzocht. Nu alle toetsen zijn uitgevoerd en geïnterpreteerd is het mogelijk om op basis van alle informatie een passend en hopelijk ook sluitend antwoord te geven op de probleemstelling die aan het begin van dit onderzoek gesteld is.

"In hoeverre beïnvloedt sloop en nieuwbouw de reputatie van de achterstandswijken volgens de bewoners en in hoeverre werkt de reputatie door op de verhuisintentie van diezelfde bewoners?"

In de volgende paragraaf is een antwoord geformuleerd op de bovenstaande probleemstelling. Daarna worden aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoeken aangaande dit onderwerp, maar er zullen ook enkele aanbevelingen worden gegeven richting de beleidsmakers. Tot slot zal in dit hoofdstuk worden gereflecteerd op het onderzoek dat gedaan is en zal kritisch worden gekeken naar aspecten die in de toekomst anders of beter moeten.

6.1 Beantwoording van de hoofdvraag

Kanaleneiland kreeg in 1996 van de Gemeente Utrecht het stempel van probleemwijk op zich gedrukt na aanhoudende problematiek in de buurt. De vraag is of dit stempel nog steeds van toepassing is op de buurt? Of hebben sloop en nieuwbouw de wijk doen veranderen en de leefbaarheidsproblemen aangepakt? Wanneer gekeken wordt naar het onderzoek uit 2006 is te zien dat de interne reputatie beoordeeld werd met een 2,4 op een vijf puntsschaal. De interne reputatie is de afgelopen jaren echter verbeterd en wordt in 2014 door de bewoners beoordeeld met een 2,8. Deze stijging is een significante verbetering ten opzichte van 2006. De ervaren buurtreputatie is in dezelfde periode exact gelijk gebleven met een score van 1,98.

De verhuisintentie is in de onderzochte periode licht gedaald, maar deze daling was niet significant ($0.34 > 0.31$). De invloed van sloop en nieuwbouw was in alle gevallen beperkt of niet aanwezig. Er is niet aangetoond dat sloop en nieuwbouw invloed uitoefent op zowel de interne als ervaren reputatie. Wel heeft sloop en nieuwbouw invloed op de verhuisintentie van bewoners alleen is dit niet het effect wat vooraf verwacht was. Mensen die sloop en nieuwbouw ervaren hebben namelijk een hogere verhuisintentie in tegenstelling tot bewoners die geen sloop en nieuwbouw ervaren. Dit is ronduit opvallend, aangezien de perceptie rondom sloop en nieuwbouw zeer positief is.

Dit is iets wat in het gehele onderzoek terugkomt. Objectief gezien zijn er slechts hele kleine of geen veranderingen opgetreden sinds 2006. Sloop en nieuwbouw heeft de bevolkingssamenstelling en de woningvoorraad nauwelijks doen veranderen. Ondanks dat er dus in werkelijkheid weinig is veranderd, is de beleving van bewoners compleet anders. Volgens de perceptie van bewoners heeft er namelijk wel degelijk vooruitgang plaatsgevonden. Deze uitkomst is opvallend en uiterst interessant. De vraag is hoe deze veranderingen zijn te verklaren als er objectief gezien weinig is veranderd. Zijn er andere interventies geweest bijvoorbeeld?

De verandering van de interne reputatie is te verklaren aan de hand van het periode effect dat gevonden is tijdens het onderzoek. Het verschil kan hierdoor mogelijk verklaard worden op basis van achtergrondkenmerken van de bewoners in 2014. Deze zijn anders in vergelijking met 2006. Het verschil wordt niet verklaard door de sloop en nieuwbouw dat de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden. Er is niet aangetoond dat er een samenhang bestaat tussen de sloop en nieuwbouw in Kanaleneiland en de interne buurtreputatie van Kanaleneiland. Naast sloop en nieuwbouw hebben er ook nog andere interventies plaatsgevonden in Kanaleneiland die mogelijk van invloed zijn geweest op de interne buurtreputatie. De gemeente heeft namelijk een aantal maatregelen versneld uitgevoerd om sneller resultaten te boeken. Zo zijn er talloze activiteiten

georganiseerd voor jongeren, zijn er straatcoaches aangesteld en is de openbare ruimte aangepakt om onveilige situaties en overlast te voorkomen (Gemeente Utrecht, 2008B). Al deze verschillende vormen van interventies kunnen de reden zijn voor het toenemende vertrouwen dat bewoners hebben in de toekomst van de buurt en zodoende de interne buurtreputatie positief beïnvloeden. Bewoners van probleemwijken hebben in het algemeen meer vertrouwen in de toekomst van hun buurt, ze ervaren een positieve ontwikkeling en verwachten dat de buurt erop vooruitgaat (WoON, 2009). Kanaleneiland gaat dus in dit opzicht mee in de landelijke trend.

Dat de ervaren reputatie niet veranderd is, is niet zo verassend. De ervaren reputatie verandert veel minder snel dan de interne reputatie. Dit komt doordat de ervaren reputatie beïnvloedt wordt door veel aspecten van buitenaf. De media, de geschiedenis van een buurt en de perceptie van bewoners spelen allemaal een rol in het bepalen van de ervaren reputatie. Het zijn stuk voor stuk aspecten die zich veel moeilijker van buitenaf door beleidsmaatregelen laten veranderen. Ook bij de ervaren reputatie is geen aantoonbaar bewijs gevonden dat er enige samenhang is tussen de ervaren reputatie en de sloop en nieuwbouw in de buurt van de afgelopen jaren.

Een mogelijke reden voor de zeer beperkte invloed van sloop en nieuwbouw is een gebrek aan communicatie. Om de sloop en nieuwbouw succesvol te maken is goede communicatie nodig richting de buitenwereld. Fysieke veranderingen kunnen wel plaatsvinden in een buurt maar zonder communicatie hierover naar buiten toe wordt het beeld van de buurt niet veranderd. Dit is iets wat naar voren kwam in het onderzoek van Hastings & Dean (2003) en ook in dit geval van toepassing kan zijn. Het feit dat niet eens alle bewoners op de hoogte zijn van de sloop en nieuwbouw plannen laat zien dat de communicatie niet optimaal is tussen bewoners, beleidsmakers en projectontwikkelaars. Wanneer de buitenwereld niet op de hoogte is van veranderingen in een bepaalde buurt is het ook niet aannemelijk dat het beeld/imago richting die buurt veranderd. Het is mede om die reden dat de ervaren buurtreputatie minder snel veranderd en in dit opzicht dus helemaal niet is veranderd.

Dat de ervaren reputatie niet is veranderd is meteen de beste verklaring voor het feit dat de verhuisintentie in de afgelopen jaren ook niet is veranderd. De ervaren reputatie is namelijk de grootste motivator voor bewoners om wel of niet te verhuizen (Skifter Andersen, 2008). Als de ervaren reputatie dus niet veranderd is het aannemelijk dat de verhuisintentie ook niet veranderd. Echter is er in tegenstelling tot het onderzoek van Permentier (2009) en Skifter Andersen (2008) in dit onderzoek geen samenhang gevonden tussen de ervaren reputatie en de verhuisintentie van bewoners.

Als de ervaren reputatie niet van invloed is moeten er andere factoren een rol spelen. Zoals aan het begin al werd gememoreerd speelt sloop en nieuwbouw een rol bij het bepalen van de verhuisintentie. Echter is het zo dat sloop en nieuwbouw de verhuisintentie van bewoners vergroot en niet verlaagd. Dit wil zeggen dat de sloop en nieuwbouw blijkbaar niet het gewenste effect heeft. Veranderingen die tot stand komen door sloop en nieuwbouw zijn slecht of worden als niet goed genoeg ervaren. Dit komt echter niet overeen met de perceptie van bewoners richting sloop en nieuwbouw waarvoor gecontroleerd is.

Welke factoren hebben dan gezorgd voor de lichte daling van de verhuisintentie. Aangezien er gecontroleerd is voor een periode effect en dit effect niet gevonden is kunnen achtergrondkenmerken van de respondenten als verklarende factor worden uitgesloten. De beste verklaring voor de lichte daling van de verhuisintentie moet gezocht worden in het feit dat er sprake is van economisch mindere tijden. Hoewel de economie en dus ook de huizenmarkt weer langzaam aan het aantrekken zijn, is de periode 2006-2014 grotendeels gekenmerkt door economische malaise. Deze crisis heeft zijn invloed gehad op de verhuisintentie, omdat mensen in tijden van crisis nu eenmaal minder snel verhuizen. Daarnaast speelt ook mee dat Nederlanders over het algemeen meer tevredener zijn met hun huidige woning in vergelijking met een aantal jaar terug en zodoende ook minder vaak verhuizen (CBS, 2010A & CBS, 2010B).

Kort samengevat is de interne buurtreputatie de afgelopen jaren verbeterd en is de ervaren reputatie exact gelijk gebleven. Uit analyses komt naar voren dat in beide gevallen sloop en nieuwbouw nauwelijks tot geen rol heeft gespeeld in het bepalen van de reputaties. Daarnaast is de verhuisintentie licht, maar niet significant gedaald. Deze daling komt niet door een verbeterde ervaren reputatie en komt ook niet door de sloop en nieuwbouw. Sloop en nieuwbouw vergroten de verhuisintentie juist. Mogelijke verklaringen voor de verandering zijn wel verschillen tussen de respondenten in 2006 en 2014 en de economische crisis.

Ondanks dat sloop en nieuwbouw niet de rol speelt die het zou moeten spelen is het toch te voorbarig om sloop en nieuwbouw als mislukking te bestempelen. Het onderzoek toont namelijk ook aan dat de perceptie rondom sloop en nieuwbouw goed is. Mensen ervaren sloop en nieuwbouw positief en zouden ook graag meer sloop en nieuwbouw willen zien in de buurt. Daarnaast staat de sloop en nieuwbouw nog in de kinderschoenen en zijn de eerste kleine resultaten van sloop en nieuwbouw pas de afgelopen twee jaar zichtbaar. Sloop en nieuwbouw moet dan ook een kans krijgen om zodoende over een aantal jaren de complete effecten te kunnen waarnemen.

6.2 Aanbevelingen

De aanbevelingen in deze paragraaf dienen twee doeleinden. Allereerst zal naar aanleiding van de uitkomsten en de bevindingen uit het onderzoek een aanbeveling worden gedaan richting de gemeente Utrecht. Hoewel dit niet het doel was van het onderzoek zijn de uitkomsten toch zodanig dat een aanbeveling gedaan kan worden en er geen reden gevonden kan worden om dit na te laten. Vervolgens worden er ook aanbevelingen gedaan voor eventueel vervolgonderzoek. Deze aanbevelingen worden gedaan vanuit ervaringen die zijn opgedaan tijdens dit onderzoek en zijn aanbevelingen om bestaande en overgebleven kennishiaten in de toekomst te kunnen beantwoorden.

Richting de lokale overheid wordt een belangrijke aanbeveling worden gedaan ten aanzien van de sloop en nieuwbouwprojecten. Hoewel de invloed van sloop en nieuwbouw gering is gebleken in het onderzoek, wil ik toch dat de positieve rol en invloed van sloop en nieuwbouw benadrukt worden. De cijfers laten zien dat er geen directe invloed is van sloop en nieuwbouw op de reputatie van Kanaleneiland. Toch zijn er door het onderzoek heen aanwijzingen gevonden die aantonen dat sloop en nieuwbouw in de toekomst wel degelijk kan bijdragen aan een betere buurt. Zowel de woningvoorraad als de bevolkingssamenstelling begint pas de laatste twee jaar te veranderen en veranderingen op dit gebied zijn noodzakelijk om een betere buurt te realiseren. Ook is de perceptie van bewoners ten aanzien van sloop en nieuwbouw zeer positief en het vertrouwen onder bewoners in de toekomst van de buurt is dan ook zeer groot. Het is dus te vroeg om sloop en nieuwbouw als beleidsinstrument als een mislukking te bestempelen. Sloop en nieuwbouw moet voor een langere periode de kans krijgen zodat de impact ervan duidelijk kan worden.

Met deze aanbeveling richting de gemeente komt ook automatisch een aanbeveling naar voren voor wetenschappers en wetenschappelijke studies. Een doel van dit onderzoek was om te zoeken naar consensus op de vraag of sloop en nieuwbouw een juist instrument was en is om buurtreputaties aan te pakken en de verhuisintentie te verlagen. Dit onderzoek is er niet in geslaagd om consensus te vinden op deze vraag. Daarom is vervolgonderzoek nodig in de toekomst. Dit onderzoek heeft een vergelijking getrokken met 2006 toen er nog geen sloop en nieuwbouw aan de gang was in Kanaleneiland. De aanbeveling die dan ook gedaan wordt is om nog eens een dergelijk onderzoek uit te voeren wanneer alle sloop en nieuwbouw is afgerond. Op die manier kan de uiteindelijke invloed beter worden geanalyseerd.

Daarnaast kan sloop en nieuwbouw ook eventueel doorwerken op andere aspecten die wel de reputatie beïnvloeden. Sloop en nieuwbouw zou dan misschien een indirecte invloed uitoefenen op de buurtreputatie. Dit is interessant om in een ander onderzoek te onderzoeken. Daarnaast is de vooruitgang die mensen ervaren wel het resultaat van andere interventies die gedaan zijn in de buurt gedurende de afgelopen jaren. Deze sociale interventies in de vorm van meer toezicht, sociale projecten en een betere en schonere omgeving

zouden ook kunnen zorgen voor een betere leefomgeving. Waar in dit onderzoek dus sloop en nieuwbouw is toegevoegd zou in een vervolg onderzoek een andere vorm van herstructurering kunnen worden geïmplementeerd.

De laatste aanbeveling richting de wetenschap is om dit onderzoek nogmaals uit te voeren in tijden dat er geen economische crisis is. De crisis heeft, hoewel dit niet voor 100% is vast te stellen mogelijk een rol gespeeld bij het bepalen van de reputatie en zeker ook de verhuisintentie. Het kan zijn dat de crisis bepaalde aspecten heeft beïnvloedt en zodoende de resultaten heeft aangetast. Er zijn dus nog tal van mogelijkheden om in de toekomst door middel van onderzoek de invloed van sloop en nieuwbouw te onderzoeken en hopelijk consensus te vinden op de vraag of sloop en nieuwbouw een goed instrument is om de buurtreputatie te verbeteren, de verhuisintentie te verlagen en de leefbaarheidsproblematiek aan te pakken.

6.3 Reflectie

Deze laatste paragraaf dient als een reflectie op het onderzoek dat u zojuist heeft gelezen. Hierbij ligt de focus op de knelpunten die ik in de afgelopen maanden ben tegen gekomen. Welke fouten zijn er gemaakt en hoe kunnen deze in een eventuele vervolg studie worden voorkomen?

Het eerste knelpunt was dat dit onderzoek een vergelijking wou maken met een onderzoek uit de periode 2006-2009. Het maken van deze vergelijking is naar mijn mening aardig gelukt alleen was nog beter geweest als dezelfde respondenten waren gebruikt. Dit was helaas niet mogelijk en zodoende zijn nieuwe respondenten gezocht. Dit maakte de vergelijking moeilijker doordat de data niet altijd overeenkwam en er andere toetsen moesten worden uitgevoerd. Het is dan ook beter en makkelijker om een onderzoeksgroep te creëren die meerdere malen gebruikt kan worden op verschillende tijdstippen om het vergelijken te vereenvoudigen.

Het tweede knelpunt was de dataverzameling. Het doel was om 200 respondenten te vinden, maar dit is na intensief enquêteren niet gelukt. Doordat er eerder gestopt is werd het analyseren een stuk moeilijker, omdat de regel is dat je per variabele 10 respondenten dient te hebben voor een betrouwbaar model. Daardoor is veel data samengevoegd, wat heeft kunnen leiden tot data verlies en andere uitkomsten. In de toekomst zou ik er voor kiezen om door te gaan met enquêteren totdat het streef getal behaald is, ook als de tijdsdruk groot is. Doordat veel data is samengevoegd heb ik het idee dat de modellen niet altijd even accuraat zijn/waren en met meer data hadden meer en betere resultaten gevonden kunnen worden.

Ook moet voorkomen worden dat de herkomst van enquêtes onbekend is achteraf. Dit is iets waar op voorhand geen rekening mee gehouden is en pas achteraf aan het licht kwam. Er zijn tal van manieren te bedenken om dit in de toekomst te voorkomen, alleen moeten deze dan wel geïmplementeerd worden. Als de herkomst van alle enquêtes achteraf namelijk bekend was, had ook onderzocht kunnen worden of er verschillen aanwezig zijn tussen bewoners uit Kanaleneiland Noord en Kanaleneiland Zuid.

Doordat er een hoop vergelijkingen zijn gemaakt tussen 2006 en 2014 en doordat er veel data is onderzocht zijn er automatisch ook veel verbanden ontdekt, bedoeld en onbedoeld. Dit zorgt er echter ook voor dat naar veel verklaringen gezocht dient te worden. Dit viel niet altijd mee en dus is ook niet elk verband bevredigend beantwoord. Om in het vervolg meer verklaringen te kunnen vinden zou ik in het vervolg ook open vragen toevoegen in de enquête. Door middel van open vragen en open antwoorden kan op sommige gebieden misschien wel een verklaring gevonden worden, waar dat nu niet het geval was. De opvallendste uitkomst was de negatieve invloed van sloop en nieuwbouw op de verhuisintentie. Hoewel er mogelijke verklaringen voor zijn, blijft het soms grotendeels gissen naar een passende verklaring. In dit geval hadden extra open vragen waarschijnlijk meer inzicht gegeven in dit verband en was dit verband zodoende ook beter te verklaren.

Literatuurlijst

- AD (2007), Al tien jaar probleemwijk. [online]. www.ad.nl [Geciteerd 3 februari 2014].
- Amérigo, M. (2002), A psychological approach to the study of residential satisfaction. In: J.A. Aragonés, G. Francescato & T. Gärling (Eds.), *Residential Environments: Choice, Satisfaction and Behavior*. Westport: Bergin and Garvey.
- Andersson, R. (2006), Breaking segregation - rhetorical construct of effective policy? The case of the metropolitan development initiative in Sweden. *Urban Studies*, 43(3), pp. 787-799.
- Andersson, R. & A. Brâmâ (2004), Selective migration in Swedish distressed neighbourhoods: Can area-based urban policies counteract segregation processes? *Housing Studies*, 19(4), pp. 517-539.
- Andersson, R. & S. Musterd (2005), Area-based policies: A critical appraisal. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 96(4), pp. 377-389.
- Arthurson, K. (2001), Achieving social justice in estate regeneration: the impact of physical image construction. *Housing Studies*, 16, pp. 807-826.
- Arthurson, K. (2012), Chapter 5: Social mix, reputation and stigma: exploring residents' perspectives of neighbourhood effects. In: D. van Ham, D. Manley, N. Bailey, L. Simpson & D. Maclennan (Eds.), *Neighbourhood effects research: new perspectives*. Dordrecht: Springer Science +Business Media.
- Baloglu, S. (1999), A model of destination image formation. *Annals of tourism research*, 26, pp. 868-897.
- Bauder, H. (2001), 'You're good with your hands, why don't you become an auto mechanic': neighborhood context, institutions and career development. *International Journal of Urban and Regional Research*, 25, pp. 593-608.
- Bergeijk, E. van, A. Kokx, G. Bolt & R. van Kempen (2008), helpt herstructurering? Effecten van stedelijke herstructurering op wijken en bewoners. Delft: Eburon.
- Blokland, T. (2009), Celebrating Local Histories and Defining Neighbourhood Communities: Place-making in a Gentrified Neighbourhood. *Urban Studies*, 46, pp. 1593-1610.
- Boehm, T. (1981), Tenure choice and expected mobility. *Journal of Urban Economics*, 10, pp. 375-389.
- Boeije, H., H. 't Hart & J. Hox (2009), *Onderzoeksmethoden*. Den Haag: Boom Lenna uitgevers. Achtste druk.
- Bolt, G. (2001) Verhuiscensuren onderzocht: allochtonen kiezen zelf niet voor slechte wijken. *Zebra-magazine*, 1, pp. 3-6.
- Bourdieu, P. (1984), *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Cambridge: Harvard University Press.
- Brâmâ, A. (2013), Chapter 6: The effects of Neighbourhood regeneration on the neighbourhood hierarchy of the city: A case study in Sweden. In: M. van Ham, D. Manley, N. Bailey, L. Simpson & D. Maclennan (Eds.), *Understanding neighbourhood dynamics: new insights for neighbourhood effects research*. Dordrecht: Springer Science + Business Media.
- British psychological society (2003), Ethical principles in the conduct of research with human participants. In: S. Eckstein (Eds.), *Manual for research ethics committees*. Cambridge: Cambridge university press.
- Bryman, A. (2006), Integrating quantitative and qualitative research: how is it done? *Qualitative research*, 6, pp. 96-113.
- Bryman, A. (2012), *Social research methods*. Oxford: Oxford University Press.
- CBS (2010A), Het effect van de economische crisis op de demografische ontwikkelingen. [online]. www.cbs.nl [Geciteerd 27 augustus 2014].
- CBS (2010B), De Nederlandse samenleving 2010, Nederlanders tevreden met hun woning. [online]. www.cbs.nl [Geciteerd 27 augustus 2014].
- CBS (2014A), Toelichting wijk en buurtkaart 2013. [online]. www.cbs.nl [Geciteerd 25 maart 2014].
- CBS (2014B), 40 aandachtswijken; stand van zaken, outcomemonitor wijkenaapak. [online]. www.cbs.nl [Geciteerd 1 juli 2014].

- Clark, W.A.V. & M. Caldwell (1973), Residential preferences: an alternative view of intra urban space. *Environment and Planning*, 5, pp. 693-703.
- Clark, W.A.V. & F.M. Dieleman (1996), Household and Housing: choice and outcomes in the housing market. New Brunswick: Center for urban policy research.
- Curtis, R.F. & E.F. Jackson (1977), Inequality in American communities. New York: Academic Press.
- Denzin, N.K. & Y.S. Lincoln (1994), Handbook of qualitative research. London: SAGE.
- Dijst, M. (2009), Time geographical analysis. In: R. Kitchin and N. Thrift (eds.), *International Encyclopedia of Human Geography*, vol. 11, 266-278.
- Easterby-Smith, M., R. Thorpe & A. Lowe (1991), Management Research, an introduction. London: SAGE.
- Erlebacher, A. (1977), Design and analysis of experiments contrasting the within- and between- subjects manipulation of the independent variable. *Psychological Bulletin*, 84, pp. 212-219.
- Field, A. (2013), Discovering statistics using IBM SPSS statistics. Londen: SAGE.
- Firey, W. (1945), Sentiment and symbolism as ecological variables. *American Sociological Review*, 10, pp. 140-148.
- Fowler, F.J. (1995), Improving survey questions: design and evaluation. London: SAGE.
- Galster, G. (1999), The evolving challenges of fair housing since 1968: open housing, integration, and the reduction of ghettoization. *Cityscape: A Journal of Policy Development and Research*, 4, pp. 123-138.
- Galster, G. (2007), Should policy makers strive for neighbourhood social mix? An analysis of the western European evidence base. *Housing Studies*, 22(4), pp. 523-545.
- Gärling, T. (1976), The structural analysis of environmental perception and cognition: a multidimensional scaling approach. *Environment & Behaviour*, 8, pp. 385-417.
- Gemeente Utrecht (2006), Beeldkwaliteitsplan Kanaleneiland Centrum. [online]. www.hetwordtmooi.nl [Geciteerd 27 januari 2014].
- Gemeente Utrecht (2007), Kanaleneiland leert Wijkactieplan. [online]. www.rijksoverheid.nl [Geciteerd 27 januari 2014].
- Gemeente Utrecht (2008A), Monitor Krachtwijken nulmeting 2008. [online]. www.onderzoek-utrecht.nl [Geciteerd 3 juni 2014].
- Gemeente Utrecht (2008B), Maatregelen Kanaleneiland in versnelling. [online]. www.utrecht.nl [Geciteerd 20 september 2014].
- Gemeente Utrecht (2012), Kanaleneiland leert: Wijkactieprogramma 2012-2013, Programma Krachtwijken. [online]. www.utrecht.nl [Geciteerd 8 juli 2014].
- Gemeente Utrecht (2013), Monitor Krachtwijken meting 2013 (5). [online]. www.onderzoek-utrecht.nl [Geciteerd 3 juni 2014].
- Gemeente Utrecht (2014A), Kaart Utrecht met postcodes en subwijkindeling. [online]. www.utrecht.nl [Geciteerd 25 maart 2014].
- Gemeente Utrecht (2014B), Stadskaart gemeente Utrecht. [online]. www.utrecht.nl [Geciteerd 14 mei 2014].
- Goffman, E. (1963), Stigma: notes on the management of spoiled identity. New York: Prentice Hall.
- Guest, A.M., J.K. Cover, R.L. Matsueda & C.E. Kubrin (2006), Neighbourhood context and neighbouring ties. *City & Community*, 5, pp. 363-385.
- Ham, M. van (2002), Job access, workplace mobility and occupational achievement. Delft: Eburon.
- Ham, M. van & P. Feijten (2008), Who wants to leave the neighbourhood? The effect of being different from the neighbourhood population on wishes to move. *Environment and Planning*, 40, pp. 1151-1170.
- Ham, M. van, D. Manley, N. Bailey, L. Simpson & D. Maclennan (2013), Understanding neighbourhood dynamics: new insights for neighbourhood effects research. Dordrecht: Springer Science + Business Media.
- Haney, G., C. Banks & P. Zimbardo (1973), International dynamics in a simulated prison. *International Journal of Criminology and Penology* 1, pp. 69-97.
- Harvey, R.D. (2001), Individual differences in the phenomenological impact of social stigma. *Journal of Social Psychology*, 14, pp. 174-189.

- Hastings, A. & J. Dean (2003), Challenging images: tackling stigma through estate regeneration. *Policy & Politics*, (31), pp. 171-184.
- Hirschman, A.O. (1970), *Exit, voice and loyalty: responses to decline in firms, organizations and states*. Cambridge: Harvard University Press.
- Hortulanus, R.P. (1995), *Stadsbuurten - bewoners en beheerders in buurten met uiteenlopende reputaties*. Den Haag: VUGA.
- Hortulanus, R.P. (2000), The development of urban neighbourhoods and the benefit of indication systems. *Social Indicators Research* 50 (2). pp. 209-224.
- Jaccardi, J. & R. Turrisi (2003), *Interaction effects in multiple regression*. London: SAGE.
- Jacobs, J. (1961), *The death and life of great American cities*. New York: Vintage Books.
- Kempen, E. van (1997), Poverty pockets and life chances. *American Behavioral Scientist*, 41, pp. 430-449.
- Kempen, R. van (2010), From the Residence to the Global: The Relevance of the Urban Neighbourhood in an Era of Globalization and Mobility. *Paper for the ENHR-conference "Urban Dynamics and Housing Change"*, Istanbul, 4-7 July 2010.
- Kempen, R. van & H. Priemus (1999), Undivided cities in the Netherlands: Present situation and political rhetoric. *Housing Studies*, 14(5), pp. 641-657.
- Kleinhans, R.J. (2005), *Sociale implicaties van herstructurering en huisvesting*. Alblasterdam: Haveka.
- Knol, F. (1998). *Van hoog naar laag; van laag naar hoog: de sociaal-ruimtelijke ontwikkeling van wijken tussen 1971-1995*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Lee, B.A., R.S. Oropesa & J.W. Kanan (1994), Neighbourhood context and residential mobility. *Demography*, 31, pp. 249-270.
- Louw, E., B. Needham, H. Olden & C.J. Pen (2009), *Planning van bedrijventerreinen*. Den Haag: SDU uitgevers.
- Lu, M. (1998), Analyzing migration decision making: relationships between residential satisfaction, mobility intentions and moving behavior. *Environment and Planning*, 30, pp. 1473-1495.
- Marshall, G. (1998), *Oxford dictionary of sociology*. Oxford: Oxford University Press.
- Massey, D. (1995), The conceptualization of space, in: D. Massey & P. Jess (Eds) *A place in the world? Places, cultures and globalization*. Oxford: The Open University.
- May, D.M. (2004), The interplay of three established-outsider figurations in a deprived inner-city neighbourhood. *Urban Studies*, 41, pp 2159-2179.
- Mead, G.H. (1934), *Mind, self and society: from the standpoint of a social behaviorist*. Chicago: The university of Chicago press.
- Mitros (2008), *Waardevol wonen, ondernemingstrategie 2008-2012*. Zaandam: Stowijkgrafax.
- Mulder, C.H. (1993), *Migration dynamics: a life course approach*. Amsterdam: Thesis Publishers.
- Mulder, C.H. & P. Hooimeijer (1999), *Residential relocations in the life course*. In: L.J.G Wissen & P.A. Dykstra, *Population issues, an interdisciplinary focus. The plenum series on demographic methods and population analysis*. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers, pp. 159-186.
- Müller, M. (2012), Popular perception of urban transformation through mega events: understanding support for the 2014 Winter Olympics in Sochi. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 30, pp. 693-711.
- Musterd, S. (2008), Residents' views on social mix: social mix, social networks and stigmatization in post-war housing estates in Europe. *Urban Studies*, 45, pp. 897-915.
- Musterd, S. & W. Ostendorf (2005), On physical determinism and displacement effects. In: R. van Kempen, K. Dekker, S. Hall & I. Tosics (Eds.), *Restructuring large housing estates in Europe*. Bristol: Policy Press.
- Neuman, W.L. (2007), *Basics of social research*. New York: Allyn&Bacon.
- Nijdam, A.D. (2003), *Statistiek in onderzoek: beschrijvende technieken 1*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- NOS (2007), *Kabinet pakt 40 probleemwijken aan*. [online]. www.nos.nl [Geciteerd 3 februari 2014].
- Olden, H. (2010), *Uit voorraad leverbaar*. Utrecht: Universiteit Utrecht, Faculteit Geowetenschappen.
- Ouweland, A.L., R. van Kempen, R. Kleinhans & H. Visscher (2008), *Van wijken weten. Beleid en praktijk in de stedelijke vernieuwing*. Delft: Delft University Press.

- Parkes, A. & A. Kearns (2003), Residential perception and housing mobility in Scotland: an analysis of the longitudinal Scottish house condition survey 1991-96. *Housing Studies*, 18, pp. 673-701.
- PBL (2014), Nieuwe uitdagingen op de woningmarkt: balans van de leefomgeving 2014 deel 2. Den Haag: PBL.
- Permentier, M.G., G. Bolt & M. van Ham (2007), Behavioural responses to neighborhood reputations. *Journal Housing Built Environment*, 22, pp. 199-213.
- Permentier, M.G. (2009), Reputation, neighbourhoods and behaviour. Zeist: A-D Druk b.v.
- Permentier, M.G. (2013), Chapter 8: Neighbourhood reputations, moving behaviour and neighbourhood dynamics. In: M. van Ham, D. Manley, N. Bailey, L. Simpson & D. Maclennan (Eds.), *Understanding neighbourhood dynamics: new insights for neighbourhood effects research*. Dordrecht: Springer Science + Business Media.
- Power, A. (1997), *Estates on the edge. The social consequences of mass housing in Northern Europe*. London: Macmillan.
- RTV Utrecht (2014), Nieuwbouw Kanaleneiland van de baan. [online]. www.rtvutrecht.nl [Geciteerd 2 juni 2014].
- Sampson, R.J. (1999), What "Community" Supplies. In: R.F. Ferguson & W.T. Dickens (Eds.), *Urban problems and community development*. Washington: Brookings Institution Press.
- SCP (2005), *Uit elkaars buurt, de invloed van etnische concentraties op integratie en beeldvorming*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- SCP (2007), *Aandacht voor de wijk, Effecten van herstructurering op de leefbaarheid en veiligheid*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- SCP (2013), *Werk aan de wijk: een quasi-experimentele evaluatie van het krachtwijkenbeleid*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Semyonov, M. & V. Kraus (1982), The social hierarchies of communities and neighborhoods. *Social Science Quarterly* (63), pp. 780-789.
- Skifter Andersen, H. (2002A), Excluded places: the interaction between segregation, urban decay and deprived neighbourhoods. *Housing, Theory and Society*, 19, pp. 153-169.
- Skifter Andersen, H. (2008), Why do residents want to leave deprived neighbourhoods? The importance of residents' subjective evaluations of their neighbourhood and its reputation. *Journal of Housing and the Built Environment*, 23, pp. 79-101
- Speare, A., S. Goldstein & W.H. Frey (1975), *Residential mobility, migration and metropolitan change*. Cambridge: Ballinger.
- Spit, T. & P. Zoete (2009), *Ruimtelijke ordening in Nederland: een wetenschappelijke introductie in het vakgebied*. Den Haag: SDU uitgevers bv.
- Suttles, G.D. (1968), *The social order of the slum. Ethnicity and territory in the inner city*. Chicago: The University of Chicago press.
- Suttles, G.D. (1972), *The social construction of communities*. Chicago: The university of Chicago press.
- Temkin, K. & W.M. Rohe (1998), Social capital and neighbourhood stability: an empirical analysis. *Housing Policy Debate*, 9, pp. 61-88.
- THB (Taskforce herontwikkeling bedrijventerreinen) (2008), *Kansen voor kwaliteit; een ontwikkelingsstrategie voor bedrijventerreinen*. Den Haag: Ministerie van VROM en Ministerie van Economische Zaken.
- Thiel, S. van (2007), *Bestuurskundig onderzoek*. Bussum: Coutinho.
- Thill, J.C. & D.Z. Sui (1993), Mental maps and fuzziness in space preferences. *Professional Geographer*, 45, pp. 264-276.
- TNO (2012), *Wonen, zorggebruik en verhuisgedrag van ouderen: een kwantitatieve analyse*. Utrecht: TNO.
- Tsfati, Y. & J. Cohen (2003), On the effect of the "third-person effect": perceived influence of media coverage and residential mobility intentions. *Journal of Communication*, 53, pp. 711-727.
- Vocht, A. de (2009A), *Basishandboek SPSS 17*. Utrecht: Bijleveld Press.
- Vocht, A. de (2009B), *Syllabus Statistiek*. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- VROM (2007), *Actieplan Krachtwijken: van aandachtswijk naar krachtwijk*. Den Haag: Ministerie van VROM.

- Vugt, M. an, K. Dowding, P. John & E. van Dijk (2003), The exit of residential mobility or the voice of political action? Strategies for problem solving in residential communities. *Journal of Applied Social Psychology*, 33, pp. 321-338.
- Wacquant, L.J.D. (1993), Urban outcasts: stigma and division in the black American ghetto and the French periphery. *International Journal of Urban and Regional Research*, 17, pp. 366-383.
- Wassenberg, F. (2004), Renewing stigmatised estates in the Netherlands: a framework for image renewal strategies. *Journal of Housing and the Built Environment*, 19, pp. 271-292.
- Wellman, B. (1979), The community question: the intimate networks of East Yorkers. *American Journal of Sociology* 84, pp. 1201-1231.
- Wellman, B. (2005), Community: from neighborhood to network. *Communications of the ACM - The digital society* 48 (10), pp. 53-55.
- Wellman, B. & B. Leighton (1979), Networks, neighborhoods and communities: approaches to the community question. *Urban Affairs Quarterly*, 14, pp. 363-390.
- WistUdata (2014), WistUdata Utrecht. [online]. www.utrecht.buurtmonitor.nl [Geciteerd 14 mei 2014].
- Wittebrood, K. (2006), Slachtoffers van criminaliteit: feiten en achtergronden. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- WoON (2009), Het wonen overwogen, de resultaten van WoonOnderzoek Nederland 2009. Delft: ABF Research.

Bijlagen

Bijlage	1:	De enquête	blz.	74
Bijlage	2:	Rechte tellingen	blz.	80
Bijlage	3:	Kaart van Utrecht met postcodes, wijk en subwijken	blz.	86
Bijlage	4:	Stratenlijst van Kanaleneiland	blz.	87
Bijlage	5:	Tabel Chi-kwadraat toets	blz.	88
Bijlage	6:	Factoranalyse	blz.	89
Bijlage	7:	SPSS uitvoer	blz.	91
	7A:	<i>Grafiek 1 tot en met 4, veranderingen in de bevolkingssamenstelling</i>	blz.	91
	7B:	<i>Ervaren buurtreputatie naar persoonlijke kenmerken</i>	blz.	93
	7C:	<i>Wegen van de variabele etniciteit</i>	blz.	94
	7D:	<i>Onafhankelijke t-toets * buurtreputatie 2006/2014</i>	blz.	94
	7E:	<i>Uitvoer multiple regressieanalyse op de interne buurtreputatie 2006&2014</i>	blz.	95
	7F:	<i>Uitvoer multiple regressieanalyse op de interne buurtreputatie 2014</i>	blz.	96
	7G:	<i>Uitvoer multiple regressieanalyse op de ervaren buurtreputatie 2006&2014</i>	blz.	97
	7H:	<i>Uitvoer multiple regressieanalyse op de ervaren buurtreputatie 2014</i>	blz.	98
	7I:	<i>Onafhankelijke t-toets * ervaren buurtreputatie 2006/2014</i>	blz.	99
	7J:	<i>Chi-kwadraat toets * verhuisintentie 2006/2014</i>	blz.	99
	7K:	<i>Uitvoer logistische regressie op de verhuisintentie 2006/2014</i>	blz.	99
	7L:	<i>Uitvoer Logistische regressie op de verhuisintentie 2014</i>	blz.	102
Bijlage	8:	Modellen met periode effect 2006/2014	blz.	105
	8A:	<i>Multiple regressie op de interne buurtreputatie 2006/2014 met periode effect</i>	blz.	105
	8B:	<i>Multiple regressie op de ervaren buurtreputatie 2006/2014 met periode effect</i>	blz.	106
	8C:	<i>Logistische regressie op de verhuisintentie 2006/2014 met periode effect</i>	blz.	107

Enquête: Buurtreputatie in Kanaleneiland

Beste meneer/mevrouw,

Met deze enquête willen we inzicht krijgen in hoe tevreden bewoners van Kanaleneiland met de wijk zijn. Deze enquête is onderdeel van mijn afstudeerscriptie en wordt uitgevoerd vanuit de Universiteit Utrecht. Het invullen van de enquête kost u \pm 15 minuten en de resultaten van de enquête zullen volledig anoniem verwerkt worden. Het is van belang om niet al te lang stil te staan bij de vragen en het antwoord wat het eerst in u opkomt in te vullen. Mochten er voor u meerdere antwoorden mogelijk zijn, dan nog vraag ik u om slechts één antwoord in te vullen (het best passende). Deze enquête kunt u zowel op papier als digitaal invullen. Kiest u voor de digitale versie dan verwijst ik u door naar de website die hieronder weergegeven staat. Voor verdere vragen, dan wel opmerkingen kunt u terecht bij uw enquêteur of via de onderstaande gegevens contact opnemen met de contactpersoon. Als u deelneemt aan de enquête maakt u tevens kans op een VVV-Irischeque ter waarde van € 20. Bij voorbaat bedankt.

Contactpersoon: Ernst-Jan Timmerman Email | E.J.Timmerman@students.uu.nl
Website: <http://www.tinyurl.com/kanaleneiland>

Ja, Ik wil kans maken op een Irischeque van € 20.
Mijn adres is:
.....

IN TE VULLEN DOOR DE ENQUÊTEUR

Enquêtenummer:
Naam enquêteur:

Deel 1: uw huidige woning

1. **Sinds welk jaar woont u in uw huidige woning?**
Sinds _____
2. **Woont u in een nieuwbouw woning/flat?**
 Ja Nee
3. **Is uw huidige woning in de afgelopen 5 jaar gerenoveerd?**
 Ja Nee
4. **Is uw huidige woning een huur- of koopwoning?**
 Sociale huurwoning
 Particuliere huurwoning
 Koopwoning
5. **In wat voor type woning woont u?**
 Flatwoning/appartement
 Bovenwoning
 Benedenwoning
 Studentenhuis
 Rijtjeshuis, 2-onder 1 kap, vrijstaand
 Anders, namelijk _____
6. **Hebt u bewust voor uw huidige woning gekozen?**
 Ja, dit was de woning die ik wilde
 Ja, maar de woning voldoet niet aan al mijn eisen
 Nee, maar ik kon niets beters vinden
7. **Kunt u uw woning een rapportcijfer geven tussen de 1 en 10?**
Omcirkel uw antwoord
Zeer slecht 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Zeer goed

Deel 2: uw huidige woonbuurt

8. **Sinds welk jaar woont u in uw huidige woonbuurt?**
Sinds _____
9. **Hebt u bewust voor uw huidige woonbuurt gekozen?**
 Ja, dit was de woonbuurt die ik wilde
 Ja, maar de woonbuurt voldoet niet aan al mijn eisen
 Nee, maar ik kon niets beters vinden
10. **Hoelang bent u nog van plan om in uw woonbuurt te blijven wonen?**
_____ jaar
11. **Doet u wel eens mee aan buurtactiviteiten? (Nee, ga door naar vraag 13)**
 Ja Nee
12. **Hoe vaak doet u mee aan buurtactiviteiten? (kies het antwoord dat het best bij u past)**
 Één keer per week
 Één keer per maand
 Één keer per jaar

13. We willen weten hoe tevreden u bent met een aantal kenmerken binnen uw woonbuurt.

Omcirkel het cijfer dat uw mate van tevredenheid het beste weergeeft.

1: zeer ontevreden, 2: ontevreden, 3: neutraal, 4: tevreden, 5: zeer tevreden

De reputatie van uw woonbuurt	1	2	3	4	5
De uitstraling van uw woonbuurt	1	2	3	4	5
De groenvoorzieningen in uw woonbuurt	1	2	3	4	5
De winkelvoorzieningen in uw woonbuurt	1	2	3	4	5
Het contact met uw buurtbewoners	1	2	3	4	5
De bevolkingssamenstelling binnen uw woonbuurt	1	2	3	4	5
De normen en waarden van u mede buurtbewoners	1	2	3	4	5
De omgang tussen buurtbewoners	1	2	3	4	5
De veiligheid in uw woonbuurt	1	2	3	4	5
De overlast in uw woonbuurt	1	2	3	4	5
Het onderhoud van de publieke ruimte in uw woonbuurt	1	2	3	4	5
De netheid van uw woonbuurt	1	2	3	4	5

14. Geef bij de onderstaande aspecten van uw woonbuurt aan of er in vergelijking met enkele jaren geleden sprake is van een verbetering of een verslechtering?

Omcirkel het cijfer dat uw mening het beste weergeeft.

1: achteruit gegaan, 2: hetzelfde gebleven, 3: vooruit gegaan, 4: geen mening

De voorzieningen in uw woonbuurt	1	2	3	4
De bevolkingssamenstelling in uw woonbuurt	1	2	3	4
De veiligheid in uw woonbuurt	1	2	3	4
De overlast in uw woonbuurt	1	2	3	4
De uitstraling van uw woonbuurt	1	2	3	4
De reputatie van uw woonbuurt	1	2	3	4
Het contact met bewoners in uw woonbuurt	1	2	3	4

15. Kunt u uw woonbuurt een rapportcijfer geven tussen de 1 en 10?

Omcirkel uw antwoord

Zeer slecht 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Zeer goed

16. Hoe beoordeelt u de reputatie van uw eigen woonbuurt op een schaal van 1 tot 10?

Omcirkel uw antwoord

Zeer slecht 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Zeer goed

17. Hoe denkt u dat mensen van buiten uw buurt de reputatie van uw woonbuurt beoordelen?

Omcirkel uw antwoord

Zeer slecht 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Zeer goed

18. Bent u het eens met de reputatie die niet-buurtbewoners geven aan uw woonbuurt?

- Ja
- Nee, mijn woonbuurt is beter dan niet-buurtbewoners denken
- Nee, mijn woonbuurt is slechter dan niet-buurtbewoners denken

19. Ik verwacht dat de reputatie van mijn woonbuurt de komende jaren _____

- Verslechtert
- Gelijk blijft
- Verbeterd
- Geen mening

20. Hoeveel vertrouwen heeft u erin dat uw woonbuurt de komende jaren erop vooruitgaat?

- Geen vertrouwen
- Weinig vertrouwen
- Veel vertrouwen
- Geen mening

21. Er volgen een aantal stellingen over uw woonbuurt.

Omcirkel het cijfer dat uw mening het beste weergeeft.

1: *zeer oneens*, 2: *oneens*, 3: *neutraal*, 4: *eens*, 5: *zeer eens*

De gemeente ziet deze woonbuurt als een goede buurt	1	2	3	4	5
In mijn woonbuurt zijn veel problemen	1	2	3	4	5
Mijn straat behoort tot een beter deel van de woonbuurt	1	2	3	4	5
Mijn familie en vrienden vinden dat ik in een goede buurt woon	1	2	3	4	5
De media zetten een positief beeld neer over deze woonbuurt	1	2	3	4	5
De media belichten alleen maar de negatieve aspecten in deze buurt	1	2	3	4	5
Ik voel me veilig in deze woonbuurt	1	2	3	4	5
Mensen in deze buurt willen zich inzetten om de buurt te verbeteren	1	2	3	4	5
Ik voel me verantwoordelijk voor de woonbuurt	1	2	3	4	5
Ik wil me inzetten voor een betere woonbuurt	1	2	3	4	5

Deel 3: verhuisintentie

22. Bent u van plan om binnen twee jaar te verhuizen? (Nee, ga verder naar vraag 25)

- Ja Nee

23. Bent u van plan om binnen uw woonbuurt te verhuizen?

- Ja Nee Weet ik nog niet

24. Wat is voor u de voornaamste reden voor u om te verhuizen?

- Ontevreden over de woonbuurt
 Ontevreden over de woning
 Veranderingen in het gezin
 Werk
 Studie
 Financiële redenen
 Anders, namelijk _____

Deel 4: Contacten binnen de woonbuurt

25. Wonen de meeste van uw familieleden ook in deze woonbuurt?

- Ja, de meeste familieleden van mij wonen ook in deze woonbuurt
 Nee, de meeste familieleden van mij wonen in een andere woonbuurt
 Buiten deze buurt wonen ongeveer evenveel familieleden van mij als binnen deze woonbuurt

26. Wonen de meeste vrienden van u ook in deze woonbuurt?

- Ja, de meeste vrienden van mij wonen ook in deze woonbuurt
 Nee, de meeste vrienden van mij wonen in een andere woonbuurt
 Buiten deze buurt wonen ongeveer evenveel vrienden van mij als binnen deze woonbuurt

27. Maakt u regelmatig een praatje met uw buren?

- Ja Nee

28. Hebt u meer of minder contact met buurtgenoten in vergelijking met een aantal jaar geleden?

- Minder contact
 Meer contact
 Niet meer/niet minder
 Geen mening

Deel 5: Identificatie met uw woonbuurt

29. We willen weten in hoeverre u zich thuis voelt in uw woonbuurt.

Omcirkel het cijfer dat uw mening het beste weergeeft.

1: *zeer oneens*, 2: *oneens*, 3: *neutraal*, 4: *eens*, 5: *zeer eens*

Ik voel me thuis in deze woonbuurt	1	2	3	4	5
Ik voel me gehecht aan deze woonbuurt	1	2	3	4	5
Ik ben trots op deze woonbuurt	1	2	3	4	5
Ik voel me betrokken bij mijn woonbuurt	1	2	3	4	5
Ik zet mij in voor een betere woonbuurt	1	2	3	4	5
Deze woonbuurt past bij mijn smaak	1	2	3	4	5
Deze woonbuurt past bij mijn status	1	2	3	4	5
In mijn woonbuurt wonen mensen met dezelfde status als ik	1	2	3	4	5
Negatieve opmerkingen over mijn woonbuurt doen mij pijn	1	2	3	4	5
Ik schaam me om in deze woonbuurt te wonen	1	2	3	4	5

Deel 6: Sloop en nieuwbouw in Kanaleneiland

30. Heeft er de afgelopen jaren herstructurering (in de vorm van sloop en nieuwbouw) in uw woonbuurt plaatsgevonden?

- Ja
 Nee
 Niet van toepassing

31. Vindt u dat sloop en nieuwbouw uw woonbuurt beter heeft gemaakt?

- Ja
 Nee

32. Vindt u dat de gemeente meer sloop en nieuwbouw toe moet passen in uw woonbuurt?

- Ja
 Nee

33. Er volgen een aantal stellingen die van toepassing zijn op de sloop en nieuwbouw in uw woonbuurt.

Omcirkel het cijfer dat uw mening het beste weergeeft.

1: *zeer oneens*, 2: *oneens*, 3: *neutraal*, 4: *eens*, 5: *zeer eens*

Sloop en nieuwbouw heeft geleid tot _____

Meer voorzieningen in de woonbuurt	1	2	3	4	5
Meer diversiteit in de bevolking van de woonbuurt	1	2	3	4	5
Een betere leefbaarheid van de woonbuurt	1	2	3	4	5
Meer veiligheid in de woonbuurt	1	2	3	4	5
Een betere reputatie van de woonbuurt	1	2	3	4	5
Meer contacten tussen de buurtbewoners	1	2	3	4	5
Minder spanningen in de woonbuurt	1	2	3	4	5
Minder negatief nieuws in de media	1	2	3	4	5

34. Er volgen een aantal stellingen die van toepassing zijn op een gevolg van sloop en nieuwbouw, een andere bevolkingssamenstelling. In hoeverre merkt u de veranderde bevolkingssamenstelling?

Omcirkel het cijfer dat uw mening het beste weergeeft.

1: *zeer oneens*, 2: *oneens*, 3: *neutraal*, 4: *eens*, 5: *zeer eens*

De bevolkingssamenstelling in mijn buurt is veranderd	1	2	3	4	5
Er wonen meer rijken in mijn buurt i.v.m. een aantal jaar terug	1	2	3	4	5
Er wonen meer hoog opgeleiden in mijn buurt i.v.m. een aantal jaar terug	1	2	3	4	5
Er wonen meer autochtonen in mijn buurt i.v.m. een aantal jaar terug	1	2	3	4	5
Er wonen meer jonge gezinnen in mijn buurt i.v.m. een aantal jaar terug	1	2	3	4	5
De nieuwe bewoners zijn mensen van buiten mijn buurt	1	2	3	4	5

35. Hoe ervaart u de veranderende bevolkingssamenstelling in uw woonbuurt?

- Positief
 Niet
 Negatief
 Niet van toepassing

36. Sloop en nieuwbouw hebben mijn rapportcijfer voor mijn woonbuurt _____ beïnvloedt

- Positief
 Niet
 Negatief

Deel 7: Persoonlijke vragen

37. **Wat is uw leeftijd?**
_____ jaar
38. **Wat is uw geslacht?**
 Man Vrouw
39. **Hoe ziet de samenstelling van uw huishouden eruit?**
 Alleenstaand
 Samenwonend
 Samenwonend met kinderen
 Één ouder gezin
 Anders, namelijk _____
40. **Tot welke bevolkingsgroep rekent u zichzelf?**
 Nederlands
 Marokkaans
 Turks
 Surinaams/Antilliaans
 Anders, namelijk _____
41. **Welke situatie is voor u het meest van toepassing?**
 Ik heb betaald werk
 Ik heb onbetaald werk
 Ik ben werkloos/werkzoekend
 Ik werk in het huishouden
 Ik ben arbeidsongeschikt
 Ik studeer
 Ik ben gepensioneerd
 Anders, namelijk _____
42. **Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?**
 Lagere/Basisschool
 LBO
 VMBO
 HAVO/VWO
 MBO
 HBO/Universiteit
 Anders, namelijk _____
43. **Wat is ongeveer uw netto-huishoudensinkomen per maand in euro's?**
 Minder dan €2000 euro
 Tussen de €2000 en €2500 euro
 Tussen de €2500 en €3000 euro
 Tussen de €3000 en €3500 euro
 Meer dan €3500 euro

Hartelijk dank voor het invullen van de enquête!

Ruimte voor eventuele opmerkingen:

Wilt u een digitale versie ontvangen van de resultaten te zijner tijd

- Nee
 Ja, mijn e-mailadres is _____

Enquête: Buurtreputatie in Kanaleneiland

Beste meneer/mevrouw,

Met deze enquête willen we inzicht krijgen in hoe tevreden bewoners van Kanaleneiland met de wijk zijn. Deze enquête is onderdeel van mijn afstudeerscriptie en wordt uitgevoerd vanuit de Universiteit Utrecht. Het invullen van de enquête kost u \pm 15 minuten en de resultaten van de enquête zullen volledig anoniem verwerkt worden. Het is van belang om niet al te lang stil te staan bij de vragen en het antwoord wat het eerst in u opkomt in te vullen. Mochten er voor u meerdere antwoorden mogelijk zijn, dan nog vraag ik u om slechts één antwoord in te vullen (het best passende). Deze enquête kunt u zowel op papier als digitaal invullen. Kiest u voor de digitale versie dan verwijs ik u door naar de website die hieronder weergegeven staat. Voor verdere vragen, dan wel opmerkingen kunt u terecht bij uw enquêteur of via de onderstaande gegevens contact opnemen met de contactpersoon. Als u deelneemt aan de enquête maakt u tevens kans op een VVV-Irischeque ter waarde van € 20. Bij voorbaat bedankt.

Contactpersoon: Ernst-Jan Timmerman
Website: <http://tinyurl.com/kanaleneiland>

Email | E.J.Timmerman@students.uu.nl

Ja, Ik wil kans maken op een Irischeque van € 20.

Mijn adres is:
.....

IN TE VULLEN DOOR DE ENQUÊTEUR

Enquêtenummer:

Naam enquêteur:

Deel 1: uw huidige woning

1. **Sinds welk jaar woont u in uw huidige woning?**
Sinds _____
2. **Woont u in een nieuwbouw woning/flat?**
 Ja 46 Nee 129
3. **Is uw huidige woning in de afgelopen 5 jaar gerenoveerd?**
 Ja 32 Nee 143
4. **Is uw huidige woning een huur- of koopwoning?**
 Sociale huurwoning 68
 Particuliere huurwoning 37
 Koopwoning 70
5. **In wat voor type woning woont u?**
 Flatwoning/appartement 133
 Bovenwoning 3
 Benedenwoning 4
 Studentenhuis 9
 Rijtjeshuis, 2-onder 1 kap, vrijstaand 24
 Anders, namelijk _____ 2
6. **Hebt u bewust voor uw huidige woning gekozen?**
 Ja, dit was de woning die ik wilde 101
 Ja, maar de woning voldoet niet aan al mijn eisen 32
 Nee, maar ik kon niets beters vinden 42
7. **Kunt u uw woning een rapportcijfer geven tussen de 1 en 10?**
Omcirkel uw antwoord
Zeer slecht	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Zeer goed
	-	-	3	5	10	16	47	63	23	8	

Deel 2: uw huidige woonbuurt

8. **Sinds welk jaar woont u in uw huidige woonbuurt?**
Sinds _____
9. **Hebt u bewust voor uw huidige woonbuurt gekozen?**
 Ja, dit was de woonbuurt die ik wilde 42
 Ja, maar de woonbuurt voldoet niet aan al mijn eisen 45
 Nee, maar ik kon niets beters vinden 88
10. **Hoelang bent u nog van plan om in uw woonbuurt te blijven wonen?**
_____ jaar
11. **Doet u wel eens mee aan buurtactiviteiten? (Nee, ga door naar vraag 13)**
 Ja 46 Nee 129
12. **Hoe vaak doet u mee aan buurtactiviteiten? (kies het antwoord dat het best bij u past)**
 Één keer per week 5
 Één keer per maand 16
 Één keer per jaar 25

13. We willen weten hoe tevreden u bent met een aantal kenmerken binnen uw woonbuurt.

Omcirkel het cijfer dat uw mate van tevredenheid het beste weergeeft.

1: zeer ontevreden, 2: ontevreden, 3: neutraal, 4: tevreden, 5: zeer tevreden

De reputatie van uw woonbuurt	1	35	2	75	3	51	4	13	5	1
De uitstraling van uw woonbuurt	1	16	2	82	3	53	4	21	5	3
De groenvoorzieningen in uw woonbuurt	1	1	2	28	3	45	4	80	5	21
De winkelvoorzieningen in uw woonbuurt	1	1	2	6	3	15	4	97	5	56
Het contact met uw buurtbewoners	1	6	2	27	3	65	4	63	5	14
De bevolkingssamenstelling binnen uw woonbuurt	1	19	2	55	3	56	4	41	5	4
De normen en waarden van u mede buurtbewoners	1	29	2	65	3	48	4	30	5	3
De omgang tussen buurtbewoners	1	16	2	30	3	67	4	59	5	3
De veiligheid in uw woonbuurt	1	20	2	58	3	46	4	50	5	1
De overlast in uw woonbuurt	1	26	2	62	3	46	4	40	5	1
Het onderhoud van de publieke ruimte in uw woonbuurt	1	14	2	42	3	56	4	60	5	3
De netheid van uw woonbuurt	1	22	2	63	3	63	4	27	5	-

14. Geef bij de onderstaande aspecten van uw woonbuurt aan of er in vergelijking met enkele jaren geleden sprake is van een verbetering of een verslechtering? Omcirkel het cijfer dat uw mening het beste weergeeft. 1: achteruit gegaan, 2: hetzelfde gebleven, 3: vooruit gegaan, 4: geen mening

De voorzieningen in uw woonbuurt	1	18	2	69	3	53	4	35
De bevolkingssamenstelling in uw woonbuurt	1	26	2	81	3	34	4	34
De veiligheid in uw woonbuurt	1	24	2	83	3	39	4	29
De overlast in uw woonbuurt	1	40	2	73	3	35	4	27
De uitstraling van uw woonbuurt	1	18	2	65	3	65	4	27
De reputatie van uw woonbuurt	1	20	2	89	3	39	4	27
Het contact met bewoners in uw woonbuurt	1	11	2	103	3	34	4	27

15. Kunt u uw woonbuurt een rapportcijfer geven tussen de 1 en 10?

Omcirkel uw antwoord

Zeer slecht	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Zeer goed
	2	3	15	20	14	50	52	16	3	-	

16. Hoe beoordeelt u de reputatie van uw eigen woonbuurt op een schaal van 1 tot 10?

Omcirkel uw antwoord

Zeer slecht	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Zeer goed
	5	11	22	26	31	33	30	13	4	-	

17. Hoe denkt u dat mensen van buiten uw buurt de reputatie van uw woonbuurt beoordelen?

Omcirkel uw antwoord

Zeer slecht	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Zeer goed
	31	25	34	37	23	20	3	2	-	-	

18. Bent u het eens met de reputatie die niet-buurtbewoners geven aan uw woonbuurt?

- Ja 51
- Nee, mijn woonbuurt is beter dan niet-buurtbewoners denken 121
- Nee, mijn woonbuurt is slechter dan niet-buurtbewoners denken 3

19. Ik verwacht dat de reputatie van mijn woonbuurt de komende jaren _____

- Verslechtert 18
- Gelijk blijft 59
- Verbeterd 92
- Geen mening 6

20. Hoeveel vertrouwen heeft u erin dat uw woonbuurt de komende jaren erop vooruitgaat?

- Geen vertrouwen 18
- Weinig vertrouwen 73
- Veel vertrouwen 65
- Geen mening 19

21. Er volgen een aantal stellingen over uw woonbuurt.

Omcirkel het cijfer dat uw mening het beste weergeeft.

1: zeer oneens, 2: oneens, 3: neutraal, 4: eens, 5: zeer eens

De gemeente ziet deze woonbuurt als een goede buurt	1	29	2	112	3	26	4	8	5	-
In mijn woonbuurt zijn veel problemen	1	2	2	28	3	43	4	84	5	18
Mijn straat behoort tot een beter deel van de woonbuurt	1	4	2	20	3	35	4	88	5	28
Mijn familie en vrienden vinden dat ik in een goede buurt woon	1	30	2	74	3	48	4	20	5	3
De media zetten een positief beeld neer over deze woonbuurt	1	46	2	90	3	30	4	7	5	2
De media belichten alleen maar de negatieve aspecten in deze buurt	1	4	2	27	3	57	4	65	5	22
Ik voel me veilig in deze woonbuurt	1	8	2	33	3	48	4	74	5	12
Mensen in deze buurt willen zich inzetten om de buurt te verbeteren	1	7	2	39	3	67	4	53	5	9
Ik voel me verantwoordelijk voor de woonbuurt	1	5	2	29	3	79	4	53	5	9
Ik wil me inzetten voor een betere woonbuurt	1	3	2	20	3	66	4	76	5	10

Deel 3: verhuisintentie

22. Bent u van plan om binnen twee jaar te verhuizen? (Nee, ga verder naar vraag 25)

- Ja 58 Nee 117

23. Bent u van plan om binnen uw woonbuurt te verhuizen?

- Ja 4 Nee 49 Weet ik nog niet 5

24. Wat is voor u de voornaamste reden voor u om te verhuizen?

- Ontevreden over de woonbuurt 14
 Ontevreden over de woning 12
 Veranderingen in het gezin 15
 Werk 7
 Studie 2
 Financiële redenen 4
 Anders, namelijk _____ 5

Deel 4: Contacten binnen de woonbuurt

25. Wonen de meeste van uw familieleden ook in deze woonbuurt?

- Ja, de meeste familieleden van mij wonen ook in deze woonbuurt 5
 Nee, de meeste familieleden van mij wonen in een andere woonbuurt 163
 Buiten deze buurt wonen ongeveer evenveel familieleden van mij als binnen deze woonbuurt 7

26. Wonen de meeste vrienden van u ook in deze woonbuurt?

- Ja, de meeste vrienden van mij wonen ook in deze woonbuurt 16
 Nee, de meeste vrienden van mij wonen in een andere woonbuurt 149
 Buiten deze buurt wonen ongeveer evenveel vrienden van mij als binnen deze woonbuurt 10

27. Maakt u regelmatig een praatje met uw burens?

- Ja 116 Nee 59

28. Hebt u meer of minder contact met buurtgenoten in vergelijking met een aantal jaar geleden?

- Minder contact 19
 Meer contact 48
 Niet meer/niet minder 91
 Geen mening 17

Deel 5: Identificatie met uw woonbuurt

29. We willen weten in hoeverre u zich thuis voelt in uw woonbuurt.

Omcirkel het cijfer dat uw mening het beste weergeeft.

1: zeer oneens, 2: oneens, 3: neutraal, 4: eens, 5: zeer eens

Ik voel me thuis in deze woonbuurt	1	12	2	28	3	51	4	73	5	11
Ik voel me gehecht aan deze woonbuurt	1	31	2	49	3	51	4	34	5	10
Ik ben trots op deze woonbuurt	1	27	2	68	3	49	4	26	5	5
Ik voel me betrokken bij mijn woonbuurt	1	9	2	45	3	62	4	54	5	5
Ik zet mij in voor een betere woonbuurt	1	6	2	44	3	71	4	51	5	3
Deze woonbuurt past bij mijn smaak	1	27	2	67	3	50	4	30	5	1
Deze woonbuurt past bij mijn status	1	23	2	58	3	69	4	24	5	1
In mijn woonbuurt wonen mensen met dezelfde status als ik	1	22	2	60	3	61	4	32	5	-
Negatieve opmerkingen over mijn woonbuurt doen mij pijn	1	29	2	59	3	35	4	46	5	6
Ik schaam me om in deze woonbuurt te wonen	1	52	2	57	3	42	4	18	5	6

Deel 6: Sloop en nieuwbouw in Kanaleneiland

30. Heeft er de afgelopen jaren herstructurering (in de vorm van sloop en nieuwbouw) in uw woonbuurt plaatsgevonden?

Ja 123 Nee 40 Niet van toepassing 12

31. Vindt u dat sloop en nieuwbouw uw woonbuurt beter heeft gemaakt?

Ja 113 Nee 62

32. Vindt u dat de gemeente meer sloop en nieuwbouw toe moet passen in uw woonbuurt?

Ja 118 Nee 57

33. Er volgen een aantal stellingen die van toepassing zijn op de sloop en nieuwbouw in uw woonbuurt.

Omcirkel het cijfer dat uw mening het beste weergeeft.

1: zeer oneens, 2: oneens, 3: neutraal, 4: eens, 5: zeer eens

Sloop en nieuwbouw heeft geleid tot _____

Meer voorzieningen in de woonbuurt	1	5	2	47	3	62	4	53	5	8
Meer diversiteit in de bevolking van de woonbuurt	1	7	2	37	3	55	4	62	5	14
Een betere leefbaarheid van de woonbuurt	1	4	2	25	3	53	4	78	5	15
Meer veiligheid in de woonbuurt	1	6	2	31	3	64	4	56	5	18
Een betere reputatie van de woonbuurt	1	7	2	26	3	44	4	75	5	23
Meer contacten tussen de buurtbewoners	1	12	2	42	3	91	4	29	5	1
Minder spanningen in de woonbuurt	1	7	2	41	3	86	4	31	5	10
Minder negatief nieuws in de media	1	8	2	40	3	77	4	37	5	13

34. Er volgen een aantal stellingen die van toepassing zijn op een gevolg van sloop en nieuwbouw, een andere bevolkingssamenstelling. In hoeverre merkt u de veranderde bevolkingssamenstelling?

Omcirkel het cijfer dat uw mening het beste weergeeft.

1: zeer oneens, 2: oneens, 3: neutraal, 4: eens, 5: zeer eens

De bevolkingssamenstelling in mijn buurt is veranderd	1	9	2	38	3	64	4	59	5	5
Er wonen meer rijken in mijn buurt i.v.m. een aantal jaar terug	1	26	2	65	3	61	4	22	5	1
Er wonen meer hoog opgeleiden in mijn buurt i.v.m. een aantal jaar terug	1	21	2	42	3	66	4	42	5	4
Er wonen meer autochtonen in mijn buurt i.v.m. een aantal jaar terug	1	16	2	33	3	73	4	44	5	9
Er wonen meer jonge gezinnen in mijn buurt i.v.m. een aantal jaar terug	1	6	2	31	3	85	4	47	5	6
De nieuwe bewoners zijn mensen van buiten mijn buurt	1	5	2	26	3	90	4	47	5	7

35. Hoe ervaart u de veranderende bevolkingssamenstelling in uw woonbuurt?

Positief 58 Niet 42 Negatief 28 Niet van toepassing 47

36. Sloop en nieuwbouw hebben mijn rapportcijfer voor mijn woonbuurt _____ beïnvloedt

Positief 83 Niet 81 Negatief 11

Deel 7: Persoonlijke vragen

- 37. Wat is uw leeftijd?**
Gemiddeld **39** jaar
- 38. Wat is uw geslacht?**
 Man 88 Vrouw 87
- 39. Hoe ziet de samenstelling van uw huishouden eruit?**
☐ Alleenstaand	58
☐ Samenwonend	64
☐ Samenwonend met kinderen	29
☐ Één ouder gezin	6
☐ Anders, namelijk _____	18
- 40. Tot welke bevolkingsgroep rekent u zichzelf?**
☐ Nederlands	133
☐ Marokkaans	19
☐ Turks	11
☐ Surinaams/Antilliaans	3
☐ Anders, namelijk _____	9
- 41. Welke situatie is voor u het meest van toepassing?**
☐ Ik heb betaald werk	103
☐ Ik heb onbetaald werk	4
☐ Ik ben werkloos/werkzoekend	9
☐ Ik werk in het huishouden	1
☐ Ik ben arbeidsongeschikt	7
☐ Ik studeer	26
☐ Ik ben gepensioneerd	20
☐ Anders, namelijk _____	4
- 42. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?**
☐ Lagere/Basisschool	1
☐ LBO	10
☐ VMBO	4
☐ HAVO/VWO	20
☐ MBO	30
☐ HBO/Universiteit	107
☐ Anders, namelijk _____	3
- 43. Wat is ongeveer uw netto-huishoudensinkomen per maand in euro's?**
☐ Minder dan €2000 euro	69
☐ Tussen de €2000 en €2500 euro	41
☐ Tussen de €2500 en €3000 euro	24
☐ Tussen de €3000 en €3500 euro	15
☐ Meer dan €3500 euro	17

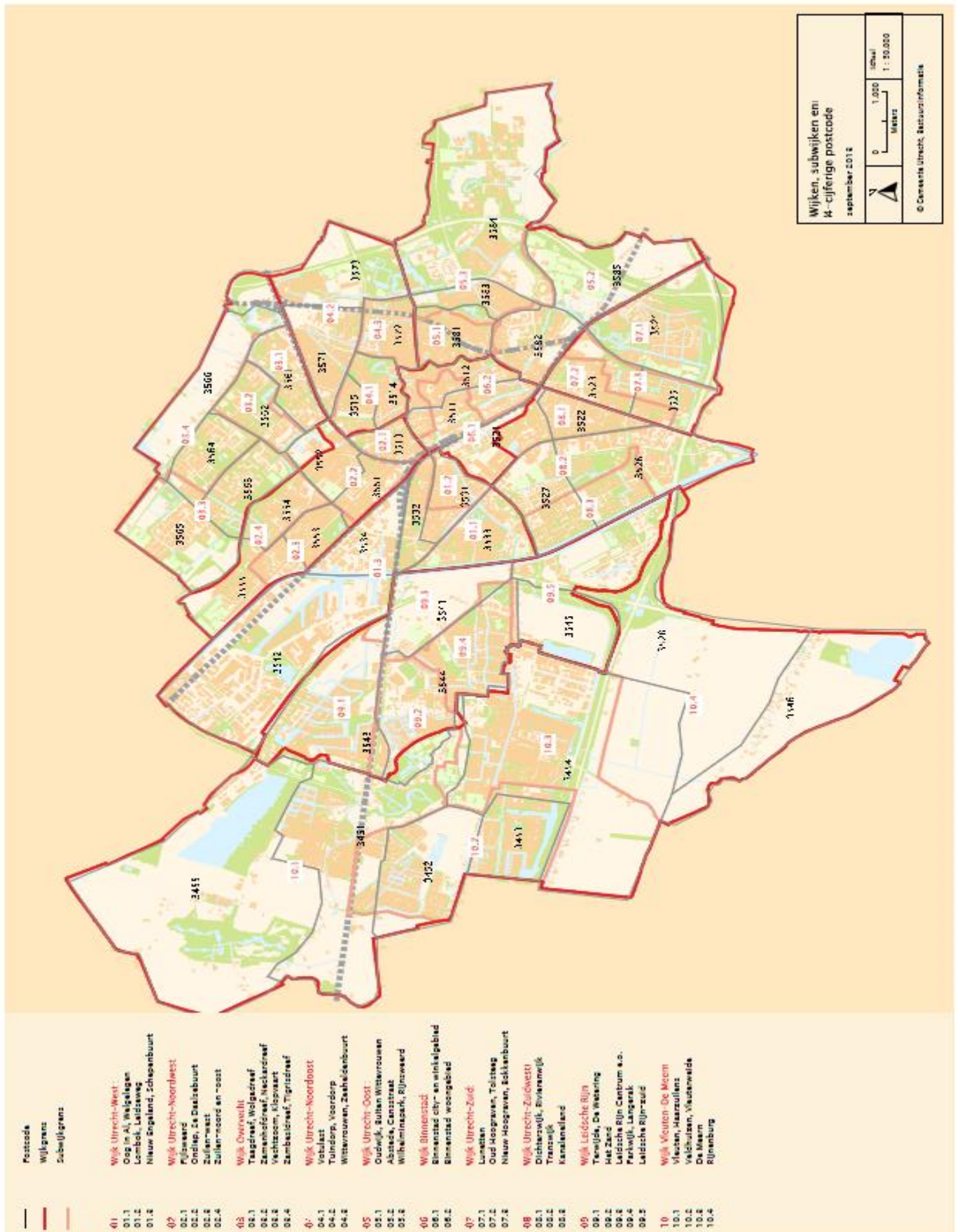
Hartelijk dank voor het invullen van de enquête!

Ruimte voor eventuele opmerkingen:

Wilt u een digitale versie ontvangen van de resultaten te zijner tijd

- Nee
 Ja, mijn e-mailadres is _____

Bijlage 3: Kaart van Utrecht met postcodes, wijk en subwijkindeling

Bijlage 4: Stratenlijst van Kanaleneiland

Straatnaam:	Wijkgedeelte:	Opgenomen in steekproef:
24 Oktober plein	Noord	
Adernauerlaan	Noord	
Attleeplantsoen	Noord	
Auriollaan	Noord	
Bernadottelaan	Noord	JA
Bevinlaan	Noord	
Bevrijdingslaan	Noord	
Churchillaan	Noord	
De Gasperilaan	Noord	JA
Dominee Martin Luther Kinglaan	Noord	
Eisenhowerlaan	Noord	JA
Geallieerdenlaan	Noord	
Marshallaan	Noord	JA
Monnetlaan	Noord	JA
Nansenlaan	Noord	
Overwinningslaan	Noord	JA
Pearsonlaan	Noord	JA
Pearsonhof	Noord	
Peltlaan	Noord	JA
Spaaklaan	Noord	
Trumanlaan	Noord	JA
Van Heuven Goedhartlaan	Noord	
Van Kleffenslaan	Noord	JA
Van Starckenborghof	Noord	
Verzetslaan	Noord	
Afrikalaan	Zuid	JA
Alexander de Grotelaan	Zuid	
Amerikalaan	Zuid	JA
Aziëlaan	Zuid	JA
Bartelomeo Diazlaan	Zuid	
Battutalaan	Zuid	JA
Bontekoelaan	Zuid	
Cabotolaan	Zuid	
Cabrallaan	Zuid	
Columbuslaan	Zuid	JA
Cooklaan	Zuid	JA
Cortezlaan	Zuid	
Fernandezlaan	Zuid	
Hannolaan	Zuid	JA
Jan Cornelisz Maylaan	Zuid	
Livingstonelaan	Zuid	JA
Magelhaenlaan	Zuid	
Marco Pololaan	Zuid	JA
Pizarrolaan	Zuid	
Scottlaan	Zuid	JA
Stanleylaan	Zuid	
Torreslaan	Zuid	
Torreshof	Zuid	
Van Echoudlaan	Zuid	
Vasco da Gamalaan	Zuid	
Beneluxlaan	Kanaleneiland N/Z	
Rooseveltlaan	Kanaleneiland N/Z	JA

Bijlage 5: Tabel Chi-kwadraat toets

DEGREES OF FREEDOM	Significance level				
	0.1	0.05	0.01	0.005	0.001
1	2.71	3.84	6.64	7.88	10.83
2	4.60	5.99	9.21	10.60	13.82
3	6.25	7.82	11.34	12.84	16.27
4	7.78	9.49	13.28	14.86	18.46
5	9.24	11.07	15.09	16.75	20.52
6	10.64	12.59	16.81	18.55	22.46
7	12.02	14.07	18.48	20.28	23.32
8	13.36	15.51	20.09	21.96	26.12
9	14.68	16.92	21.67	23.59	27.88
10	15.99	18.31	23.21	25.19	29.59
11	17.28	19.68	24.72	26.76	31.26
12	18.55	21.03	26.22	28.30	32.91
13	19.81	22.36	27.69	30.82	34.53
14	21.06	23.68	29.14	31.32	36.12
15	22.31	25.00	30.58	32.80	37.70
16	23.54	26.30	32.00	34.27	39.29
17	24.77	27.59	33.41	35.72	40.75
18	25.99	28.87	34.80	37.16	42.31
19	27.20	30.14	36.19	38.58	43.82
20	28.41	31.41	37.57	40.00	45.32
21	29.62	32.67	38.93	41.40	46.80
22	30.81	33.92	40.29	42.80	48.27
23	32.01	35.17	41.64	44.18	49.73
24	33.20	36.42	42.98	45.56	51.18
25	34.38	37.65	44.31	46.93	52.62
26	35.56	38.88	45.64	48.29	54.05
27	36.74	40.11	46.96	49.65	55.48
28	37.92	41.34	48.28	50.99	56.89
29	39.09	42.56	49.59	52.34	58.30
30	40.26	43.77	50.89	53.67	59.70
40	51.81	55.76	63.69	66.77	73.40
50	63.17	67.51	76.15	79.49	86.66
60	74.40	79.08	88.38	91.95	99.61
70	85.53	90.53	100.43	104.22	112.32
80	96.58	101.88	112.33	116.32	124.84
90	107.57	113.15	124.12	128.30	137.21
100	118.50	123.34	135.81	140.17	149.45

Reject H0 if calculated value of chi square is **greater than** the critical value at the chosen significance level.

Bijlage 6: Factoranalyse

Om de toetsen makkelijker en overzichtelijker te maken zijn de vragen die bestaan uit meerdere stellingen onderworpen aan een factoranalyse. De factoren/componenten die hieruit naar voren zijn gekomen zijn geïmplementeerd in de verschillende regressies.

Principal Component analysis Vraag 13

Stellingen	N = 481	Component	KMO
		Buurtaspecten	
De omgang tussen buurtbewoners		,811	,857
De normen en waarden van mede buurtbewoners		,792	,893
De veiligheid in uw woonbuurt		,707	,897
De netheid van uw woonbuurt		,687	,910
Het contact met de buurtbewoners		,675	,868
De bevolkingsamenstelling binnen uw woonbuurt		,669	,899
De uitstraling van uw woonbuurt		,654	,908
De groenvoorzieningen in uw woonbuurt		,443	,840
De winkelvoorzieningen in uw woonbuurt		,340	,853
De reputatie van de buurt		Niet opgenomen ³⁸	
Het onderhoud van de openbare ruimte		Niet opgenomen	
De overlast in de buurt		Niet opgenomen	
Totaal			,884
Eigenvalue		3,941	
% of variance		44,8	
α		,83	

Principal Component analysis Vraag 29

Stellingen	N = 481	Component	KMO
		Identificatie met de buurt	
Ik voel me thuis in deze buurt		,833	,851
Ik voel me gehecht aan deze buurt		,822	,856
Ik ben trots op deze buurt		,802	,839
Deze buurt past bij mijn smaak		,797	,853
Ik voel me betrokken bij deze buurt		,639	,799
Ik zet mij in voor een betere buurt		,351	,657
Deze woonbuurt past bij mijn status		Niet opgenomen ³⁹	
In mijn woonbuurt wonen mensen met dezelfde status als ik		Niet opgenomen	
Negatieve opmerkingen over mijn woonbuurt doen mij pijn		Niet opgenomen	
Ik schaam me om in deze woonbuurt te wonen		Niet opgenomen	
Totaal			,830
Eigenvalue		3,652	
% of variance		55,2	
α		0,82	

³⁸ Deze stellingen zijn niet opgenomen in de uiteindelijke analyse. Dit komt doordat er spraken was van multicollineariteit en/of een te lage Cronbach's Alpha.

³⁹ Deze stellingen zijn niet opgenomen in de uiteindelijke analyse. Dit komt doordat er spraken was van multicollineariteit en/of een te lage Cronbach's Alpha.

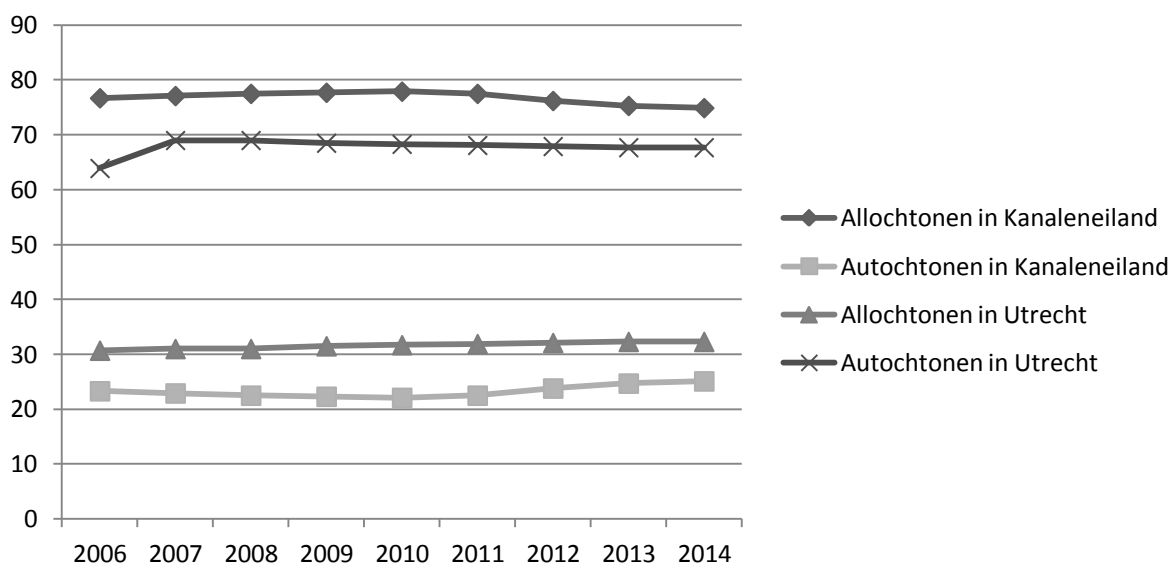
Principal Component analysis vraag 33

Stellingen	N = 175	Component	KMO
		Veranderingen door sloop en nieuwbouw	
Meer veiligheid in de buurt		,826	,809
Een betere reputatie van de buurt		,823	,903
Een betere leefbaarheid van de buurt		,819	,839
Minder spanningen in de buurt		,748	,864
Meer contact tussen buurtbewoners		,728	,903
Meer diversiteit in de bevolking van de buurt		,699	,892
Minder negatief nieuws in de media		,694	,836
Meer voorzieningen in de buurt		,625	,867
Totaal			,861
Eigenvalue		4,021	
% of variance		56,3	
α		,89	

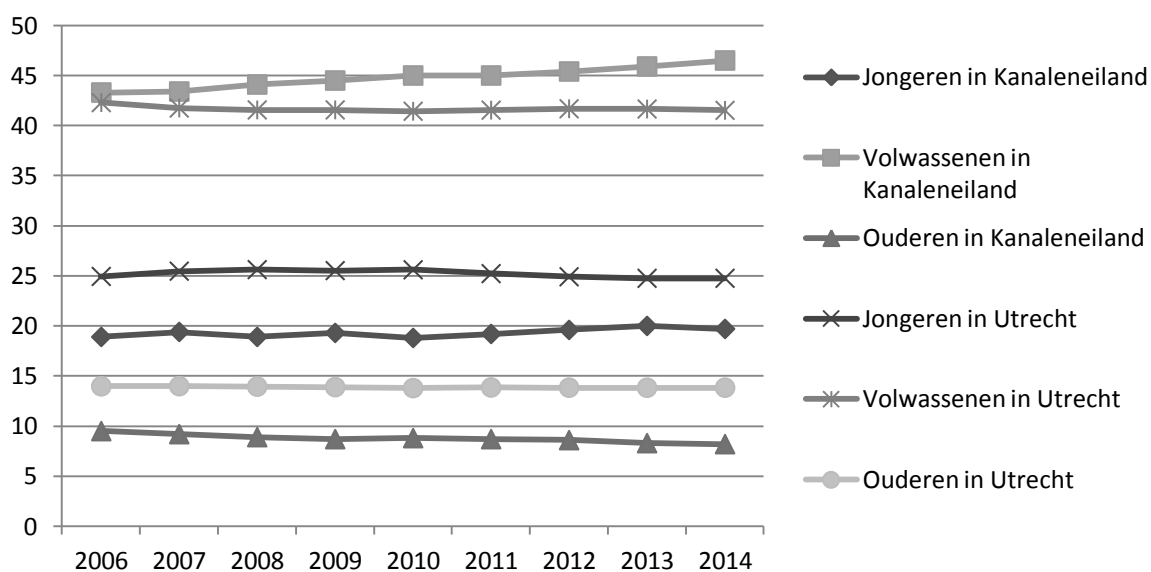
Bijlage 7: SPSS uitvoer

Bijlage 7A: Grafiek 1 tot en met 4, veranderingen in de bevolkingssamenstelling

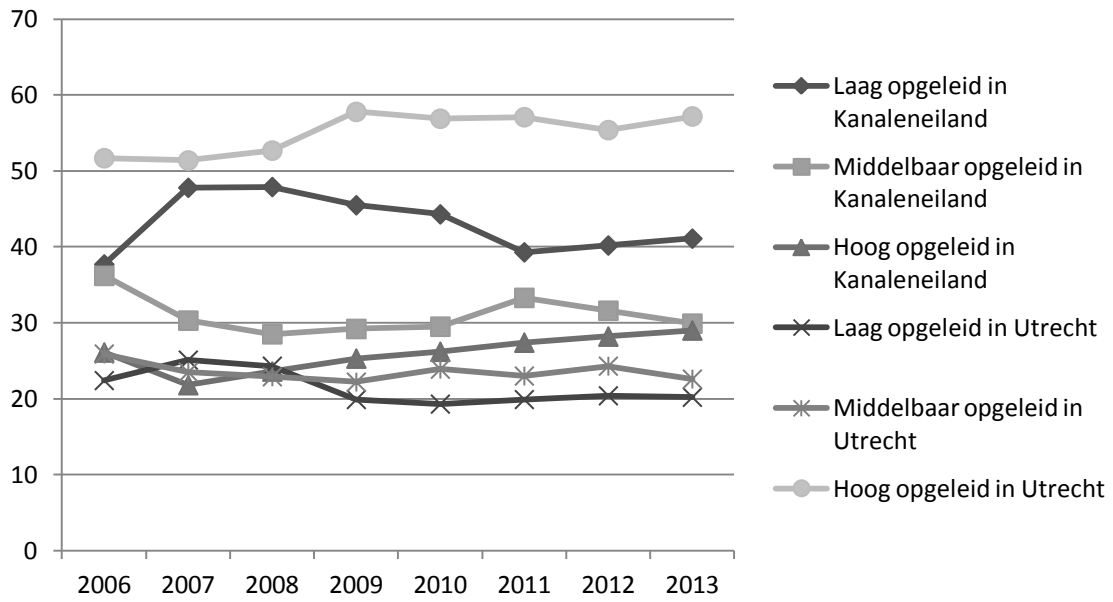
Grafiek 1: Bevolkingssamenstelling in Kanaleneiland op basis van etniciteit in de periode 2006-2014.

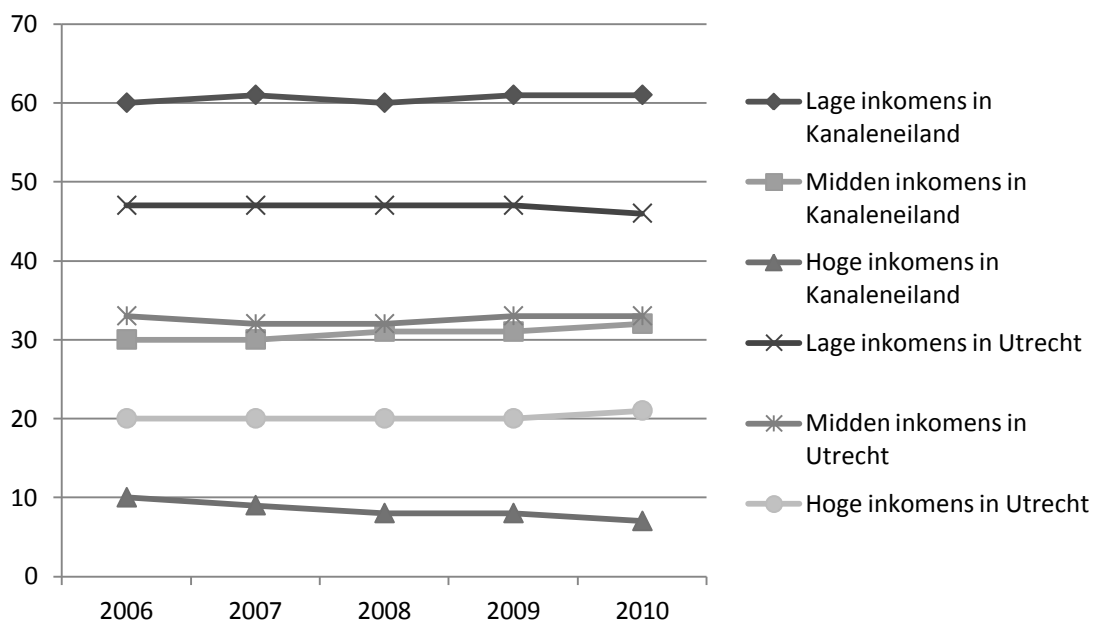
Grafiek 2: Bevolkingssamenstelling in Kanaleneiland op basis van leeftijd in de periode 2006-2014.

Grafiek 3: Bevolkingssamenstelling in Kanaleneiland op basis van opleiding in de periode 2006-2013.

Grafiek 4: Bevolkingssamenstelling in Kanaleneiland op basis van inkomen in de periode 2006-2010.

Bijlage 7B: Ervaren buurtreputatie naar persoonlijke kenmerken

	Man		Vrouw		
GESLACHT	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Sig.
2006	1,95	,779	2,00	,833	,550
2014	2,02	,844	1,94	,812	,512

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Man	1,95	,779	2,02	,844	,480
Vrouw	2,00	,833	1,94	,812	,595

	Jong		Volwassen		Oud		
LEEFTIJD	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2006	2,00	,808	1,98	,802	1,90	,858	,753
2014	1,82	,833	2,02	,777	2,21	,917	,089

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Jong	2,00	,808	1,82	,833	,188
Volwassen	1,98	,802	2,02	,777	,651
Oud	1,90	,858	2,21	,917	,121

	Autochtoon		Allochtoon		
ETNICITEIT	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2006	1,85	,761	2,06	,823	,018
2014	1,90	,806	2,24	,850	,021

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Autochtoon	1,85	,761	1,90	,806	,563
Allochtoon	2,06	,823	2,24	,850	,197

	Laag opgeleid		Middelbaar opgeleid		Hoog opgeleid		
OPLEIDING	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2006	2,12	,893	1,93	,731	1,70	,638	,001
2014	2,15	,850	1,95	,826	1,92	,814	,274

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Laag opl.	2,12	,893	2,15	,850	,884
Midden opl.	1,93	,731	1,95	,826	,918
Hoog opl.	1,70	,638	1,92	,814	,043

	Laag inkomen		Middelbaar inkomen		Hoog inkomen		
INKOMEN	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2006	1,96	,780	1,76	,751	1,68	,643	,138
2014	1,99	,811	1,97	,944	2,06	,680	,936

	2006		2014		
	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
Laag	1,96	,780	1,99	,811	,753
Midden	1,76	,944	1,97	,944	,229
Hoog	1,68	,643	2,06	,680	,157

	Ja		Nee		
NIEUWBOUW	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2014	1,91	,812	2,01	,834	,506

	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
RENOVATIE					
2014	1,97	,800	2,06	,948	,592

	0-3 jaar		4-7 jaar		8-16 jaar		17+ jaar		
WOONDUUR	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	Mean	Std. dev.	
2014	1,81	,833	1,78	,764	2,18	,846	2,31	,766	,004

Bijlage 7C: Wegen van de variabele etniciteit

	Steekproef		Populatie	Weegfactor ⁴⁰	Steekproef gewogen	
	n	%	%	G	n*G	%
ETNICITEIT						
Nederlands	133	76.0	25.1	0.33	44	25.1
Marokkaans	19	10.9	38.1	3.50	67	38.0
Turks	11	6.3	16.8	2.67	29	16.7
Surinaams/Antilliaans	3	1.7	3.0	1.76	5	3.1
Overig	9	5.1	17.0	3.33	30	17.1
TOTAAL:	175	100	100		175	100
Autochtoon	133	76.0	25.1	0.33	44	25.1
Allochtoon	42	24.0	74.9	3.12	131	74.9
TOTAAL:	175	100	100		175	100

Bijlage 7D: Onafhankelijke t-toets * buurtreputatie 2006/2014

Group Statistics

	Jaar	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Interne buurtreputatie	2006	344	2,39	,920	,050
	2014	175	2,83	,973	,074

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean difference	Std. Error Difference	95% Confidence interval for the Difference	
								Lower	Upper
Equal variances assumed	,013	,910	5,074	517	,000	,442	,087	,271	,613
Equal variances not assumed			4,981	333,063	,000	,442	,089	,267	,616

Group Statistics

	Jaar	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Ervaren/Perceived buurtreputatie	2006	341	1,98	,807	,044
	2014	175	1,98	,827	,063

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean difference	Std. Error Difference	95% Confidence interval for the Difference	
								Lower	Upper
Equal variances assumed	,542	,462	,103	514	,918	,008	,076	-,141	,156
Equal variances not assumed			,102	343,764	,919	,008	,076	-,142	,158

⁴⁰ De weegfactor wordt bepaald door de volgende formule ($G = \% \text{ populatie} / \% \text{ steekproef}$).

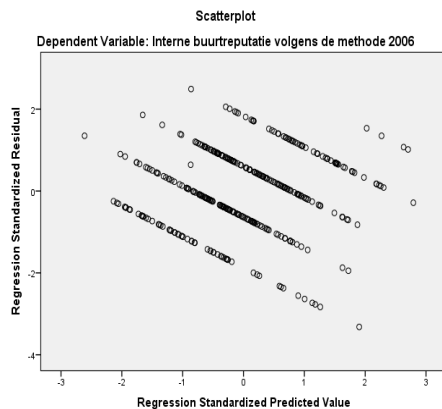
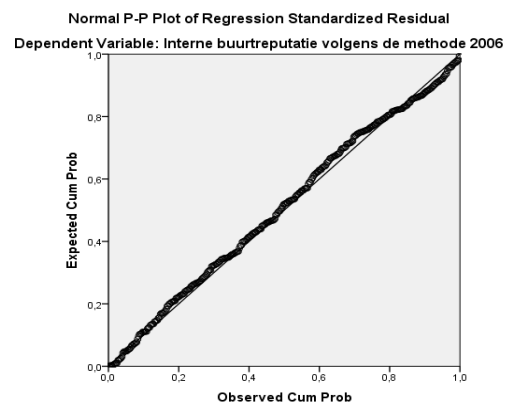
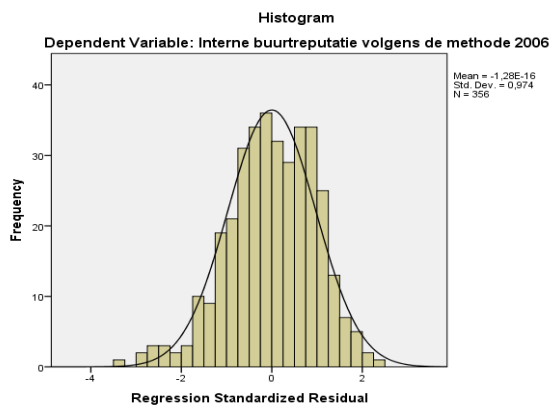
Bijlage 7E: Uitvoer Multiple regressieanalyse op de interne buurtreputatie 2006&2014

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	,301	,091	,088	,954	,091	35,384	1	354	,000	1,955
2	,383	,147	,130	,932	,056	3,802	6	348	,001	
3	,401	,161	,134	,930	,014	1,451	4	344	,217	
4	,421	,177	,146	,924	,016	3,315	2	342	,038	
5	,442	,195	,157	,917	,019	2,603	3	339	,052	
6	,615	,378	,345	,809	,183	48,508	2	337	,000	

ANOVA

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	32,229	1	32,229	35,384	,000
	Residual	322,436	353	,911		
	Total	354,399	354			
2	Regression	52,064	7	7,438	8,554	,000
	Residual	302,601	348	,870		
	Total	354,399	354			
3	Regression	57,085	11	5,190	5,999	,000
	Residual	297,580	344	,865		
	Total	354,399	354			
4	Regression	62,744	13	4,826	5,654	,000
	Residual	291,921	342	,854		
	Total	354,399	354			
5	Regression	69,318	16	4,332	5,147	,000
	Residual	285,347	339	,842		
	Total	354,399	354			
6	Regression	134,118	18	7,451	11,385	,000
	Residual	220,547	337	,654		
	Total	354,399	354			

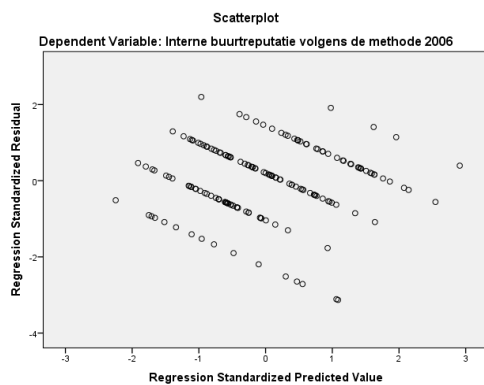
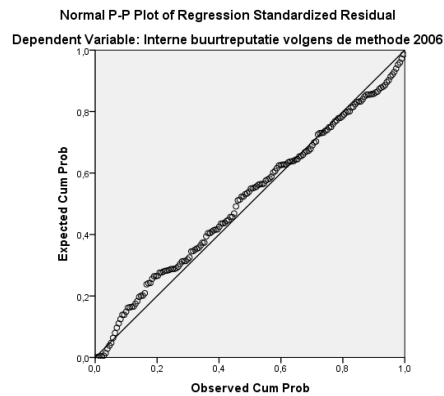
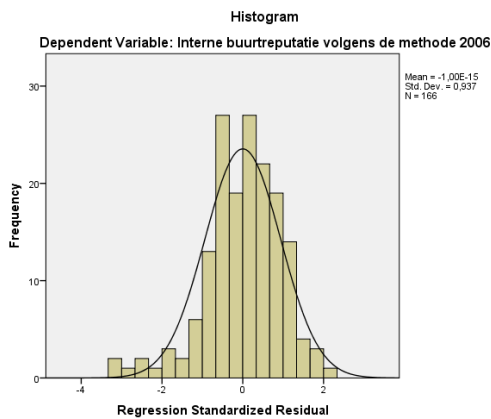
Bijlage 7F: Uitvoer Multiple regressieanalyse op de interne buurtreputatie 2014

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	,218	,047	,012	,981	,047	1,321	6	159	,251	1,959
2	,270	,073	,025	,974	,025	2,132	2	157	,122	
3	,388	,150	,078	,948	,078	2,775	5	152	,020	
4	,424	,180	,098	,937	,029	2,690	2	150	,071	
5	,498	,248	,155	,907	,068	4,428	3	147	,005	
6	,642	,412	,331	,807	,165	20,334	2	145	,000	

ANOVA

Model		Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	7,624	6	1,271	1,321	,251
	Residual	152,985	159	,962		
	Total	160,608	165			
2	Regression	11,668	8	1,459	1,537	,148
	Residual	148,940	157	,949		
	Total	160,608	165			
3	Regression	24,126	13	1,856	2,067	,019
	Residual	136,483	152	,898		
	Total	160,608	165			
4	Regression	28,851	15	1,923	2,190	,009
	Residual	131,758	150	,878		
	Total	160,608	165			
5	Regression	39,771	18	2,209	2,688	,001
	Residual	120,838	147	,822		
	Total	160,608	165			
6	Regression	66,239	20	3,312	5,089	,000
	Residual	94,369	145	,651		
	Total	160,608	165			

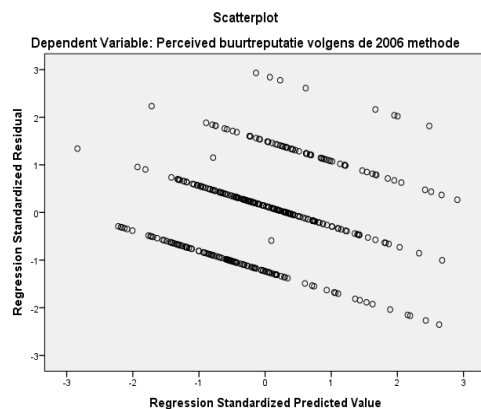
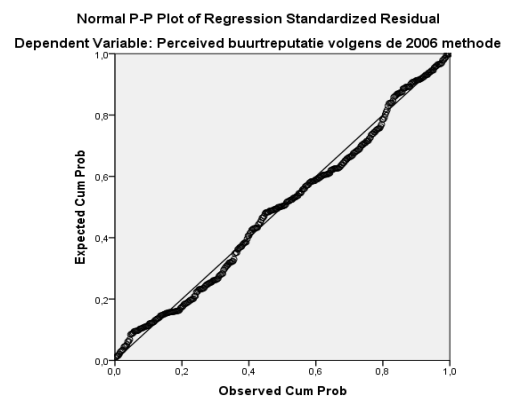
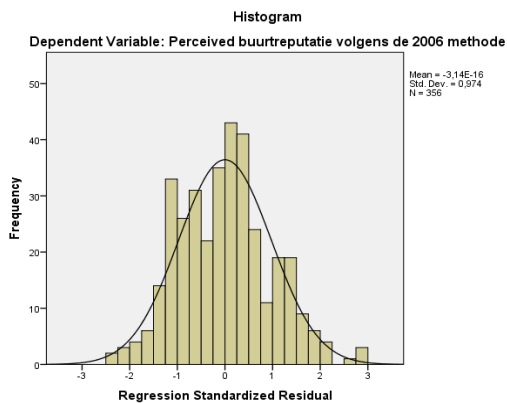
Bijlage 7G: Uitvoer Multiple regressieanalyse op de ervaren buurtreputatie 2006&2014

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	,111	,012	,010	,773	,012	4,436	1	354	,036	2,068
2	,237	,056	,037	,762	,044	2,698	6	348	,014	
3	,254	,065	,035	,763	,008	,775	4	344	,542	
4	,258	,066	,031	,764	,002	,329	2	342	,720	
5	,300	,090	,047	,758	,023	2,899	3	339	,035	
6	,400	,160	,115	,730	,070	14,070	2	337	,000	

ANOVA

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2,649	1	2,649	4,436	,036
	Residual	211,410	354	,597		
	Total	214,059	355			
2	Regression	12,046	7	1,721	2,964	,005
	Residual	202,013	348	,580		
	Total	214,059	355			
3	Regression	13,849	11	1,259	2,163	,016
	Residual	200,210	344	,582		
	Total	214,059	355			
4	Regression	14,234	13	1,059	1,874	,032
	Residual	199,825	342	,584		
	Total	214,059	355			
5	Regression	19,232	16	1,202	2,091	,008
	Residual	194,827	339	,575		
	Total	214,059	355			
6	Regression	34,246	18	1,903	3,566	,000
	Residual	179,813	337	,534		
	Total	214,059	355			

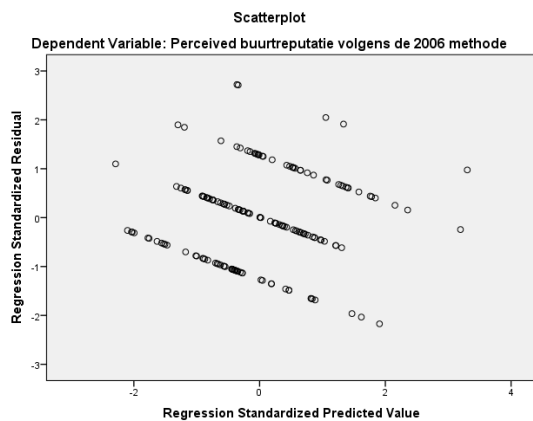
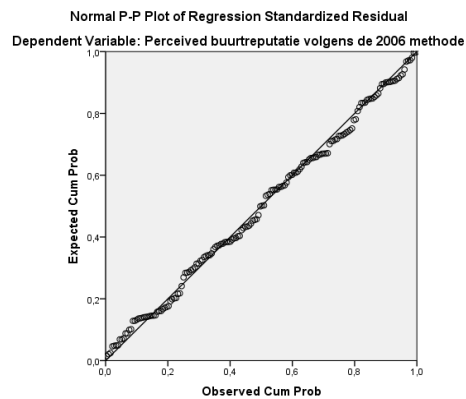
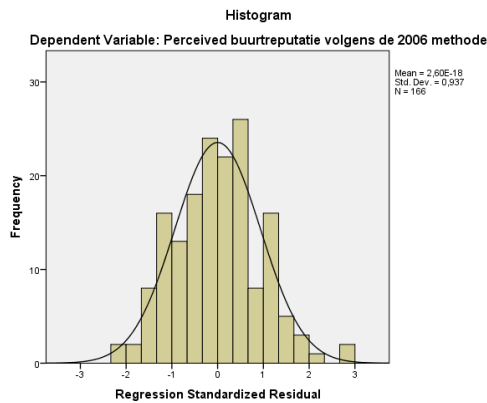
Bijlage 7H: Uitvoer Multiple regressieanalyse op de ervaren buurtreputatie 2014

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	,232	,054	,018	,820	,054	1,509	6	159	,178	2,111
2	,248	,061	,014	,822	,008	,631	2	157	,534	
3	,318	,101	,024	,817	,040	1,350	5	152	,247	
4	,321	,103	,013	,822	,002	,128	2	150	,880	
5	,377	,142	,037	,812	,039	2,243	3	147	,086	
6	,453	,205	,096	,787	,063	5,770	2	145	,004	

ANOVA

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6,087	6	1,015	1,509	,178
	Residual	106,907	159	,672		
	Total	112,994	165			
2	Regression	6,939	8	,867	1,284	,225
	Residual	106,055	157	,676		
	Total	122,994	165			
3	Regression	11,448	13	,881	1,318	,208
	Residual	101,546	152	,668		
	Total	112,994	165			
4	Regression	11,620	15	,775	1,146	,321
	Residual	101,374	150	,676		
	Total	112,994	165			
5	Regression	16,058	18	,892	1,353	,164
	Residual	96,936	147	,659		
	Total	112,994	165			
6	Regression	23,204	20	1,160	1,847	,018
	Residual	89,790	145	,619		
	Total	112,994	165			

Bijlage 7I: Onafhankelijke t-toets * ervaren buurtreputatie 2006/2014

Group Statistics					
	Jaar	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Ervaren/Perceived buurtreputatie	2006	192	1,83	,730	,053
	2014	164	1,99	,833	,065

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean difference	Std. Error Difference	95% Confidence interval for the Difference	
								Lower	Upper
Equal variances assumed	,883	,348	2,001	354	,046	,166	,083	,003	,329
Equal variances not assumed			1,981	327,050	,048	,166	,084	,001	,330

Bijlage 7J: Chi-kwadraat toets * verhuisintentie 2006/2014

Kruistabel: Jaar van onderzoek * verhuisintentie (2006/2014)

N=522		Jaar van onderzoek					
		2014		2006		Totaal	
		Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Heeft u een verhuisintentie	Nee (0)	126	72%	228	66%	354	68%
	Ja (1)	49	28%	119	34%	168	32%
	Totaal	175	100%	347	100%	522	100%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	2,111	1	,146
Likelihood Ratio	1,833	1	,176
Linear-by-Linear Association	2,139	1	,144
N of Valid Cases	2,107	1	,147

Bijlage 7K: Uitvoer Logistische regressie op de verhuisintentie 2006/2014

Blok 0

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	334,157	-,631
	2	334,128	-,653
	3	334,128	-,653

Classification table					
Observed			Predicted		
			Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	Nee	Ja	Nee
				171	0
		89	0		
	Overall Percentage				65,8%

Blok 1

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	332,474	-,426
	2	332,421	-,432
	3	332,421	-,432

Classification table					
Observed		Predicted			
		Heeft u een verhuisingententie		Percentage Correct	
		Ja	Nee		
Step 0	Heeft u een verhuisingententie	Ja	171	0	100%
		Nee	89	0	0%
Overall Percentage					65,8%

Model Summary			
Step	-2 Log	Cox & Snell	Nagelkerke R
	Likelihood	R Square	Square
1	332,421	,007	,009

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	1,707	1
	Model	1,707	1	,191

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	,000	0	.

Blok 2

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	311,699	,750
	2	310,538	,981
	3	310,531	1,001
	4	310,531	1,001

Classification table					
Observed		Predicted			
		Heeft u een verhuisingententie		Percentage Correct	
		Ja	Nee		
Step 0	Heeft u een verhuisingententie	Ja	157	14	91,8%
		Nee	72	17	19,1%
Overall Percentage					66,9%

Model Summary			
Step	-2 Log	Cox & Snell	Nagelkerke R
	Likelihood	R Square	Square
1	310,531	,087	,120

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	21,890	6
	Model	23,598	7	,001

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	6,094	8	,637

Blok 3

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	265,200	1,559
	2	259,882	2,014
	3	259,708	2,117
	4	259,708	2,122
	5	259,708	2,122

Classification table					
Observed		Predicted			
		Heeft u een verhuisingententie		Percentage Correct	
		Ja	Nee		
Step 0	Heeft u een verhuisingententie	Ja	142	29	83,0%
		Nee	33	56	62,9%
Overall Percentage					76,2%

Model Summary			
Step	-2 Log	Cox & Snell	Nagelkerke R
	Likelihood	R Square	Square
1	,259,708	,249	,344

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	50,823	6
	Model	74,421	13	,000

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	8,415	8	,394

Blok 4

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	261,088	1,725
	2	255,161	2,312
	3	254,953	2,457
	4	254,952	2,464
	5	254,952	2,464

Model Summary			
Step	-2 Log	Cox & Snell	Nagelkerke R
	Likelihood	R Square	Square
1	254,952	,263	,363

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	5,600	8	,692

Classification table					
Observed		Predicted			
		Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct	
		Ja	Nee		
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	143	28	83,6%
		Nee	35	54	60,7%
Overall Percentage					75,8%

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	4,756	2
	Model	79,176	15	,000

Blok 5

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	254,638	1,755
	2	246,569	2,488
	3	246,084	2,736
	4	246,081	2,755
	5	246,081	2,755

Model Summary			
Step	-2 Log	Cox & Snell	Nagelkerke R
	Likelihood	R Square	Square
1	246,081	,287	,397

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	8,114	8	,422

Classification table					
Observed		Predicted			
		Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct	
		Ja	Nee		
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	147	24	86,0%
		Nee	34	55	61,8%
Overall Percentage					77,7%

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	8,871	3
	Model	89,047	18	,000

Blok 6

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	242,079	1,222
	2	231,144	1,882
	3	230,271	2,169
	4	230,261	2,202
	5	230,261	2,020

Model Summary			
Step	-2 Log	Cox & Snell	Nagelkerke R
	Likelihood	R Square	Square
1	230,261	,329	,455

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	6,663	8	,573

Classification table					
Observed		Predicted			
		Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct	
		Ja	Nee		
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	1477	24	86,0%
		Nee	33	56	62,9%
Overall Percentage					78,1%

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	15,820	2
	Model	103,867	20	,000

Bijlage 7L: Uitvoer Logistische regressie op de verhuisintentie 2014

Blok 0

Iteration History			
Iteration		-2 Log Likelihood	Coefficients
			Constant
Step 0	1	206,449	-,747
	2	206,397	-,785
	3	206,397	-,785

Classification table					
Observed			Predicted		
			Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct
			Ja	Nee	
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	114	0	100%
		Nee	52	0	0%
Overall Percentage					68,7%

Blok 1

Iteration History			
Iteration		-2 Log Likelihood	Coefficients
			Constant
Step 0	1	192,194	-,175
	2	191,115	-,128
	3	191,105	-,123
	4	191,105	-,123

Classification table					
Observed			Predicted		
			Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct
			Ja	Nee	
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	110	4	96,5%
		Nee	43	9	17,3%
Overall Percentage					71,7%

Model Summary			
Step	-2 Log Likelihood	Cox & Snell	Nagelkerke R
		R Square	Square
1	191,105	,088	,124

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	15,292	6
Model		15,292	6	,018

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	6,628	8	,577

Blok 2

Iteration History			
Iteration		-2 Log Likelihood	Coefficients
			Constant
Step 0	1	191,478	-,192
	2	190,378	-,170
	3	190,368	-,169
	4	190,368	-,169

Classification table					
Observed			Predicted		
			Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct
			Ja	Nee	
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	107	7	93,9%
		Nee	40	12	23,1%
Overall Percentage					71,7%

Model Summary			
Step	-2 Log Likelihood	Cox & Snell	Nagelkerke R
		R Square	Square
1	190,368	,092	,129

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	,737	2
Model		16,030	8	,042

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	7,023	8	,534

Blok 3

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	159,124	,228
	2	153,050	,060
	3	152,652	-,002
	4	152,649	-,007
	5	152,649	-,007

Model Summary			
Step	-2 Log	Cox & Snell	Nagelkerke R
	Likelihood	R Square	Square
1	152,649	,277	,389

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	15,857	8	,044

Classification table					
Observed		Predicted			
		Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct	
		Ja	Nee		
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	95	19	83,3%
		Nee	26	26	50,0%
Overall Percentage					72,9%

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	37,719	7
	Model	53,748	15	,000

Blok 4

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	154,365	,140
	2	147,300	,095
	3	146,752	,098
	4	146,747	,100
	5	146,747	,100

Model Summary			
Step	-2 Log	Cox & Snell	Nagelkerke R
	Likelihood	R Square	Square
1	146,747	,302	,424

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	6,115	8	,634

Classification table					
Observed		Predicted			
		Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct	
		Ja	Nee		
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	101	13	88,6%
		Nee	22	30	57,7%
Overall Percentage					78,9%

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	5,902	2
	Model	59,651	17	,000

Blok 5

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	148,202	,400
	2	137,152	,458
	3	135,429	,375
	4	135,341	,338
	5	135,341	,336
	6	135,341	,336

Model Summary			
Step	-2 Log	Cox & Snell	Nagelkerke R
	Likelihood	R Square	Square
1	135,341	,348	,489

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	5,880	8	,661

Classification table					
Observed		Predicted			
		Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct	
		Ja	Nee		
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	101	13	88,6%
		Nee	20	32	61,5%
Overall Percentage					80,1%

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1	Step	Chi-square	df	Sig.
		Block	11,406	3
	Model	71,056	20	,000

Blok 6

Iteration History			
Iteration		-2 Log	Coefficients
		Likelihood	Constant
Step 0	1	140,795	,017
	2	128,249	,169
	3	125,892	,195
	4	125,689	,167
	5	125,686	,161
	6	125,686	,161
	7	125,686	,161

Model Summary			
Step	-2 Log	Cox & Snell	Nagelkerke R
	Likelihood	R Square	Square
1	125,686	,385	,541

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	8,848	8	,355

Classification table					
	Observed	Predicted			
		Heeft u een verhuisintentie		Percentage Correct	
		Ja	Nee		
Step 0	Heeft u een verhuisintentie	Ja	102	12	89,5%
		Nee	20	32	61,5%
	Overall Percentage				80,7%

Omnibus Tests of Model Coefficients				
Step 1		Chi-square	df	Sig.
		Step	9,655	2
	Block	9,655	2	,008
	Model	80,711	22	,000

Bijlage 8: Modellen met periode effect 2006/2014

Bijlage 8A: Multiple regressie op de interne buurtreputatie 2006/2014 met periode effect

	MODEL 1A		MODEL 2A		MODEL 3A		MODEL 4A		MODEL 5A		MODEL 6A	
	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.
INTERCEPT	2,234	,069	1,845	,231	1,272	,343	1,383	,348	1,272	,349	2,034	,318
ONDERZOEKSJAAR												
Jaar is 2014 (ref=2006)	,603	,101***	,694	,105***	,665	,109***	,647	,109***	,692	,110***	,570	,098***
PERSOONSKENMERKEN												
Vrouw (ref=man)			,352	,100***	,344	,100***	,343	,099***	,351	,099***	,234	,088***
Leeftijd			,006	,003*	,006	,003*	,004	,004	,005	,004	,008	,003**
Kinderen in het huishouden (ref=nee)			-,024	,117	-,036	,117	-,018	,117	-,011	,117	-,022	,103
Allochtoon (ref=autochtoon)			,151	,113	,196	,115*	,152	,116	,062	,120	,012	,106
Middelbaar/Hoog opgeleid (ref=laag)			-,146	,120	-,165	,120	-,169	,120	-,165	,121	-,135	,107
Middelbaar/Hoog inkomen (ref=laag)			-,147	,112	-,179	,115	-,193	,115*	-,194	,114*	-,104	,101
WONINGKENMERKEN												
Tevredenheid met de woning					,083	,035	,072	,038*	,070	,038*	,007	,034
Woontijd in de buurt in jaren					,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Koopwoning (ref=huurwoning)					-,064	,126	-,045	,127	-,025	,127	,004	,112
Flatwoning/appartement (ref=anders)					,054	,135	,071	,134	,099	,133	,082	,118
KEUZE VRIJHEID												
Woning is de eerste keuze (ref=nee)							-,036	,118	-,020	,118	-,194	,106*
Buurt is de eerste keuze (ref=nee)							,334	,131**	,249	,134*	-,046	,123
SOCIALE CONTACTEN												
Meeste familie en/of vrienden in de buurt (ref=nee)									,329	,154**	,158	,138
Contact met de burens (ref=nee)									-,079	,115	-,194	,102*
Participeert in de buurt (ref=nee)									,209	,107*	,047	,097
BUURTTEVREDENHEID												
Tevredenheid met de buurt (Sociaal & Fysiek)											,423	,057***
Identificatie met de buurt											,140	,059**

N = 356

* = $p < 0,10$, ** $p < 0,05$ & *** $p < 0,01$

Bijlage 8B: Multiple regressie op de ervaren buurtreputatie 2006/2014 met periode effect

	MODEL IA		MODEL IIA		MODEL IIIA		MODEL IVA		MODEL VA		MODEL VIA	
	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.
INTERCEPT	1,821	,056	1,649	,189	1,326	,281	1,356	,288	1,256	,288	1,630	,287
ONDERZOEKSJAAR												
Jaar is 2014 (ref=2006)	,173	,082**	,237	,086***	,217	,089**	,213	,090**	,253	,091***	,194	,088**
PERSOONSKENMERKEN												
Vrouw (ref=man)			,043	,081	,035	,082	,034	,082	,038	,082	-,018	,080
Leeftijd			,006	,003**	,006	,003**	,005	,003*	,006	,003*	,007	,003**
Kinderen in het huishouden (ref=nee)			-,121	,095	-,133	,096	-,128	,097	-,119	,096	-,124	,093
Allochtoon (ref=autochtoon)			,150	,092	,181	,094*	,169	,096*	,094	,099	,069	,096
Middelbaar/Hoog opgeleid (ref=laag)			-,183	,098*	-,189	,099*	-,190	,099	-,188	,100*	-,176	,097*
Middelbaar/Hoog inkomen (ref=laag)			-,035	,091	-,050	,094	-,054	,095	-,061	,094	-,016	,091
WONINGKENMERKEN												
Tevredenheid met de woning					,049	,029*	,046	,031	,042	,031	,012	,031
Woontijd in jaren					,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Koopwoning (ref=huurwoning)					-,049	,103	-,044	,105	-,034	,105	-,019	,101
Flatwoning/appartement (ref=anders)					,014	,110	,018	,111	,041	,110	,037	,107
KEUZE VRIJHEID												
Woning is de eerste keuze (ref=nee)							-,009	,098	,001	,097	-,087	,095
Buurt is de eerste keuze (ref=nee)							,087	,108	,018	,110	-,130	,111
SOCIALE CONTACTEN												
Meeste familie en/of vrienden in de buurt (ref=nee)									,256	,128**	,177	,125
Contact met de burens (ref=nee)									-,006	,095	-,063	,092
Participeert in de buurt (ref=nee)									,195	,089**	,113	,087
BUURTTEVREDENHEID												
Tevredenheid met de buurt (Sociaal & Fysiek)											,193	,052***
Identificatie met de buurt											,083	,054

N = 354
*** = p < 0,10, ** p = < 0,05 & *** p = < 0,01**

Bijlage 8C: Logistische regressie op de verhuisintentie 2006/2014 met periode effect

	MODEL 1A		MODEL 2A		MODEL 3A		MODEL 4A		MODEL 5A		MODEL 6A	
	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.
INTERCEPT	-,432	,211	1,001	,690	2,122	1,151	2,464	1,197	2,755	1,270	2,202	1,356
ONDERZOEKSJAAR												
Jaar is 2014 (ref=2006)	-,353	,269	-,641	,313**	-,699	,370*	-,450	,391	-,489	,415	-,772	,444
PERSOONSKENMERKEN												
Vrouw (ref=man)			,183	,276	,254	,314	,293	,321	,257	,331	,408	,358
Leeftijd			-,035	,010***	-,028	,012**	-,024	,012**	-,027	,013**	-,028	,013**
Kinderen in het huishouden (ref=nee)			-,628	,367*	-,504	,412	-,515	,418	-,599	,438	-,783	,465
Allochtoon (ref=autochtoon)			-,069	,330	-,307	,379	-,145	,387	,047	,402	,032	,423
Middelbaar/Hoog opgeleid (ref=laag)			,123	,350	,286	,390	,243	,394	,103	,413	,203	,445
Middelbaar/Hoog inkomen (ref=laag)			,285	,309	,498	,361	,477	,368	,686	,389*	,663	,408
WONINGKENMERKEN												
Tevredenheid met de woning					-,086	,122	-,053	,126	-,078	,131	-,074	,135
Woontijd in de buurt in jaren					,000	,001	,000	,001	,000	,001	,001	,001
Koopwoning (ref=huurwoning)					,012	,405	-,100	,418	-,199	,429	-,284	,446
Flatwoning/appartement (ref=anders)					,055	,424	,075	,431	-,010	,444	-,155	,457
Woning is de eerste keuze (ref=nee)					-,1,938	,378***	-,1,990	,383***	-,2,024	,396***	-,1,927	,412***
Buurt is de eerste keuze (ref=nee)					-,244	,487	-,154	,503	-,040	,515	,528	,550
REPUTATIE & VERTROUWEN												
Ervaren buurtreputatie							-,433	,230*	-,352	,236	-,260	,259
Vertrouwen in de toekomst							-,282	,397	-,120	,422	,376	,459
SOCIALE CONTACTEN												
Meeste familie en/of vrienden in de buurt (ref=nee)									-,1,940	,737***	-,1,716	,765**
Contact met de burens (ref=nee)									,089	,353	,418	,377
Participeert in de buurt (ref=nee)									-,056	,377	,071	,395
BUURTTEVREDENHEID												
Tevredenheid met de buurt (Sociaal & Fysiek)											,195	,273
Identificatie met de buurt											-,948	,263***
Log-likelihood	332,42		310,53		259,70		254,95		246,08		230,26	
Nagelkerke R-Square	,009		,120		,344		,363		,397		,455	
Initial	334,12											

N = 260

** p = < 0,05 & *** p = < 0,01